

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Abdiae Babyloniae Primi Episcopi Ab Apostolis Constitviti,
de historia certaminis Apostolici, libri decem**

Abdias <Babylonius>

Coloniae, 1576

VD16 B 5299

Ioachimi Perionii Benedictini Cormoeriaceni De rebus gestis vitisque
Apostolorum Liber.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45288

BEATISSIMO
PATRI IULIO TER-
TIO PONTIFICI MAXI-
mo, Ioachimus Perionius Be-
nedictinus Cormœ-
riacenus.
S. D. P.

V M ipse mecum reputo Iuli Pontifex Maxime, quàm multi & Græci & Latini scriptores vitas resque gestas Imperatorum literarum monumentis mandare, & ab hominum obliuione vindicare studuerint, non possum equidem non magnopere mirari, tam paucos esse, qui idem officium sanctissimis clarissimisque illis duodecim viris, quos Christi Apostolos Græco sermone, id est, legatos & quasi nuncios, maiorum nostrorum instituto nuncupamus, sibi præstandū putauerint. Etenim, si tot homines ad illud officiū cōmunis voluptas atque utilitas, quæ duo in historia vel sola vel maximè spectatur, excitauit, eadē profectò causæ, quæ hic multò & gratiores & veriores, quàm illic omni-
bus

bus propositæ sunt, non solum eundem paremque hominum numerum, verum etiam plures, ut idem horum causa susciperent ac efficerent, impellere & potuerunt, & verò debuerunt, Nam, ut de oblectatione primum dicam. Cum illi quod maximam in eo voluptatem posteris propositam putarent, si quibus armis, quibusque artibus ac rationibus imperatores tam Græci quam Latini vel auxerunt imperium, quod initio paruum acceperunt, vel quod maximum acceperunt conseruauerint, cognouissent, sibi in eorum rebus gestis scribendis studium diligentiamque ponendam censerint: quantum quæso, quamque veram cum maxima admiratione coniunctam voluptatem omnes ex Apostolorum vitis percipere possunt, si eos duodecim vniuersos totum penè orbem terrarum, singulos infinitam hominum atque adeo populorum multitudinem ad Christi fidem religionemque deduxisse cognoscant? quanta verò eosdem affici necesse erit, cum illos hoc totum sine vi, sine minis, fraude, insidijs, armis, sanguine ac morte cuiusquam, quibus illis imperia sibi pepererunt, sed adhortationibus, precibus, modestia, continentia

nencia

mētia, parsimonia, patientia, alijsque virtutibus, id est, vt paucis omnia cōplectar, sermone & opere perfecisse intellexerint? Si enim eorum imperij initium recordādo repetere velimus, tria millia hominū à Petro primo sermone, altero, quem nō ita multò pōst habuit quinque ab ingrata Deo vita ad gratam sanctamque deducta reperiemus. Quòd si longiùs etiam progrediamur, in ijs præsertim quæ quòd diuinis libris continentur, maiorem habent auctoritatem, quot millia hominum tota Græcia & Asia Paulum sola oratione & voce adiunctis nouis quibusdā inusitatisque operibus sub Christi imperium subegisse dicemus? Quod de cæteris quoque eodē modo iudicandum est. Conferantur nunc si placet, ea omnia quæ ab imperatoribus gesta sunt, quò faciliùs quanta sit in excitanda admiratione, pariendaque voluptate dissimilitudo, intelligatur. Alius apud Romanos Galliā Romano imperio adiunxisse, alius Germaniā dicitur, alij alias prouincias. An hæc illi sine agrorū depopulatione, sine vrbsū euersione, sine cæde innumerabiliū hominum tēplorū direptione,

ptione, iurisque diuini ac violatione aut perfecerunt, aut perficere potuerunt? Ex quibus intelligi potest, qui aut quorum voluptas sit ea, quæ ijs legendis paritur, ex quibus maximum animo dolorē oēs capere debēt. Quod si nihil tale in Apostolorum expeditionibus reperitur, contraque hominum salus, Rerum publicarum à miserabili deorum, id est dæmonum seruitute liberatio, veri que Dei religionum diligētia procurata & cōstituta est, certē horum omniū cognitione incredibilis quædā ac vera delectatio pariatur necesse est. De utilitate eadē dici possunt. Si enim omnes ea & legere libenter, & attentis animis audire solent, quæ ad se pertinere intelligunt, legendis autem audiendis que rebus gestis Apostolorum ea cognoscuntur, & discuntur omnia quæ ad summā omnium hominum utilitatē, dignitatem, salutemque conducunt, an non indecorum videtur, hæc tam utilia aut necessaria potius posteris non tradere, vitas autē imperatorum memoriæ prodere, quæ nec utilitate cum his, nec necessitate, nec verò dignitate comparari vllō modo possunt?

Nam

Nam vt de hoc quoque aliquid dicam, fuerint fanè in illis virtutes, quæ eis à scriptoribus tribuuntur, fuerint in eis bene viuēdi exempla, fuerint ijdē cōtinentes, iusti, sapientes, fortes: at veræ illæ virtutes non sunt habendæ, præsertim cum à fide, sine qua Deo nihil gratum esse potest, seiunctæ fuerint atque secretæ. Hoc etiã verè dici potest, cùm ea ferè illis tributa sunt, scriptores vel ignorauerint, vel gratiæ causa & ad eorum vel aliorum voluptatem scripserint, illos magna ex parte libros suos mendacijs & vanitatibus referisse. Quæ ego omnia si mihi propositum esset, facilè docere possem, præsertim cùm summas eorum qui his temporibus vixerunt virtutes in historia legamus, quorū scelerū ita plerique spectatores fuerūt, vt eos suo testimonio iugulare possint, non subleuare. At in his duodecim viris, quos Apostolos, vt dixi, maiorum nostrorū instituto vocamus, nihil fucatum, nihil fictum, nihil deniq; simulatum reperiri potest, sed omnium verarum virtutum in illis quasi splendor quidã expressus, earumq; summa consistit, eiusque rei non hominem testē habent,

hab
eos
eius
eoru
eos
Quo
Deo
quid
gene
sape
ratē
vita
fueri
bitar
vide
mini
senti
lent.
dicta
in du
illi &
com
ne vt
cōpr
tātī
cūm
priu
& fa
essen

habent, sed Christum, id est, Deum qui
eos & lucem mundi appellat, & doctores
eiusdē instituit, vt lucem ad sanctissimā
eorum vitam, & doctrinam ad ea, quæ
eos alijs tradere iussit, retulisse videatur.
Quod si eorum vitam atque doctrinam
Deo gratam acceptamque esse videmus,
quid de vtilitate existimare debemus? Le-
gendis quidem veterum historijs nobis
sæpe verbum prudenter, fortiter, mode-
ratè, iusteq; dictum placet, sed tamen an
vita eorum quorum illud est, ei consona
fuerit, ignoramus, semper, aut plerūq; du-
bitamus, propterea quod ferè vsu venire
videamus, vt oratio pulcherrima sit ho-
minū, vita turpissima & ab oratione dis-
sentiens: ex quo dicta ferè contemni so-
lent. Quæ autē ab Apostolis in eo genere
dicta feruntur, ea nobis similiter venire
in dubium non possunt, propterea quod
illi & eam vitam traduxerunt, vt ipsius
comes illorum esset oratio, & eo sermo-
ne vsi sunt, illū vt non refelleret vita, sed
cōprobaret. Hæc igitur aliaq; talia cogi-
tāti mihi visum est, indecorum maximè
cū non solūm imperatorum, sed etiam
priuatorum hominum vitas, id est, dicta
& facta quæ magna ex parte eiusmodi
essent quæ dixi, tam multi scripsissent,

Q

acmi-

Reminem adhuc ferè extitisse. qui horum
 sanctissimorū clarissimorūque virorū res
 gestas sibi literis mandandas cēserit. Ita-
 que hoc mihi opus suscipiendum esse sta-
 tui, quod quò maiorem auctoritatē habe-
 ret, ea primū de his talibus viris tradidi,
 quæ diuinis literis ac libris continentur:
 deinde ea quæ probati auctores, ij præser-
 tim, qui id genus vitæ quod Christum no-
 bis in præceptis reliquisse videmus, ma-
 gna cum laude & gloria secuti sunt, me-
 moriæ prodiderūt. Nam si qui fortè tales
 sunt, q̄ ea quæ de illis nō iā diuinæ literæ,
 sed vel Egesippi, vel Irenæi vel Eusebij,
 vel etiā Hieronymi aut aliorum eiusdem
 generis scripta cōfirmant, contēnenda pu-
 tant, aut nullius esse auctoritatis censent
 oportere, aut eodē in numero & loco ha-
 bēda illa iudicāt, quæ de illis vniuersa Ec-
 clesia multis iam sæculis comprobauit:
 non video quid verum in historia, quæ ve-
 ritatis magistra est, aut sequi ipsi possint,
 aut alijs approbandum pro vero tradere.
 Si enim exempli causa, Aemylij Probi, si
 Suetonij, Plutarchi, aliorumque scripto-
 rū historias veras esse, ob eamque causam
 retinendas approbandasque iudicāt, ho-
 rum aut falsas, & ideo respuedas: pri-
 mū maximam iniuriam cū illis talibus
 viris

EPISTOLA

viris tum Ecclesiae facere videntur, qui ho-
rum scripta & Ecclesiae iudicia minus ha-
bere virium ad faciendam fidem, quam
illorum censeant oportere. Deinde cum
nihil afferre possint, cur illis potius quam
his fides habenda sit, & nos contra graues
causas afferre possimus, quare his potius
credi oporteat, isto quidem praedicio
suo plane declarant, & quantum ipsorum
iudicijs tribuendum sit, & quid de eis om-
nes boni existimare possint. In eodem
mihî errore versari videntur, ij qui quales
fuerint Apostolice aetateque quos sanctissi-
mae beatissimaeque vitae opinione claris-
simos in caelum hinc exolasse credit Eccle-
sia. scire non curant, tenere vero quos se in
vita praestiterint ac gesserint oēs ij, q vel
oïno à religione nostra abhorruerunt, aut
eam quidem coluerunt, sed eiturpitudine
vitae quantum in ipsis fuit, tenebras offu-
derunt, sibi laude esse ducunt. Videndum
est enim, quantum cuique scriptori tribu-
endum sit & fidei & temporis, vt in eo
& locus retineatur, & modus necessarius
adhibeatur. Quorum omnium si ratio
habeatur, sicuti certè imprimis habenda
est, non est id quidem dubium, quin quo-
niam historia & ad veritatem & ad maio-
res dirigi debet, horum duodecim virorum

Q 2

san-

sanctissimorum & cæterorum quorum li-
 geræ diuinæ mentionem faciunt, vita pri-
 mum locum tenere debeat: proximū, cæ-
 terorum quos ecclesia veneratur: tertiū,
 eorum qui à nostro viuendi instituto non
 abhorruerunt, nec ab Ecclesia coluntur:
 postremū, eorū qui ab eodē abhorruerūt.
 Quæ enim (malum) ratio est id quod ple-
 risque in more positum est, primas in hoc
 genere ijs tribuere, quorum res gestæ tra-
 duntur, nec tam veræ sint, si modò sunt,
 quàm cum superiorum omnium tum vel
 maximè primorū, nec tantā lucē, tamque
 certam ad vitā & mores afferre possint.
 Nec verò si quis splendide orationis ratio-
 nem ita habendū esse cēseat, vt hunc tam
 necessarium tamque vtilem ordinē peruer-
 ti continuò putet oportere, audiendus est.
 Isto enim pacto fabula, id est, rerū falsarū
 fictarūque narratio historię, veri-que cog-
 nitio falsi perceptioni anteponetur. Sed de
 his hætenus. Nunc cur & cum ordinem
 quem in exponendis eorum vitis seruau-
 tauerim: & ad te potissimum, Iuli Ponti-
 fex Maxime, hunc libellū miserim, dicen-
 dum est. Ego cum hos duodecim, viros à
 Matthæo, Marco, & Luca non eodem or-
 dine nominari animaduertērem, nec aliū
 ordinem addendū putarē, cum potissimū
 secutus

secutus sum, quem Lucas in Euangelio suo tenuit, nisi quod Paulum commodè inter Petrū & Andreā interijci posse iudicavi, cum eos ab Ecclesia coniungi cerne-rem, & Matthiam postremum tenere locū quod Iudæ proditori cæteris præter Paulum iam delectis successerit. Tibi autē potissimum Iuli Pont. Maxime, horū talis virorum, id est, Christi Apostolorū vitas dicandas censui, quod sedes Romana, cui hoc anno providentia diuina præesse cœpisti, semper iam ab initio Apostolica appellata sit, nō ob aliam causam, nisi quod Petrus princeps Apostolorum primus eam vniuersamq; Ecclesiam rexerit. Eum equidem maiestate tua indignum esse scio, sed cum multos scribere de reb. diuinis cœpissim, atque hic vnus absolutus esset, cū ad te hoc tempore. dum alij absoluentur, mittere malui, quàm gratulatiōis officio deesse, quod oēs boni certatim & votis, & oratione sequerentur. Neque enim mihi committendū putavi, vt cum illi eam voluptatem, quam incredibilē ex ista maxima dignitate tua animis suis perciperent, declararent. vellentq; te hunc summū honore, ex tua tuorumq; id est Christi ouis dignitate administrare, ego vnus in tāta omnium lætitia facerē, nec oratione scriptoque

Q

ptoque

ptoq; testificarer commune omnium no-
strum gaudium ex eo natum esse, quod te
diuinitus delectū esse speremus, vt quem-
admodum iam cœpisti, Ecclesiam quam
perniciosis quibusdam opinionum quasi-
tempestatibus fluctibusque iam diu agita-
tam & perturbatam, tuendam conseruan-
dāque accepisti, pro summa sapientia &
doctrina tua quam cum pari auctoritate
Deus coniunxerit, ad eum tranquillita-
tis pacisq; portum, quem tantopere om-
nes quasi ex longa nauigatione adspiran-
tes tenere cupiant, perducas. Faxit Deus
optimus Maximus, vt potestas & volun-
tas quas tibi dedit, eos exitus habeant,
qui & illi maximæ gloriæ sint, & Eccle-
siæ vtilitati, & tibi dignitati. Vale bea-
tissime pater. Cormœriaci quod est
oppidum Turonum in Gallia,
Decimo Cal. Decemb.

M. D. L.

(:)

IOACHIM

IOACHIMI

PERIONII BENEDICTI

NI CORMOERIACENI DE

rebus gestis vitisque Aposto-
lorum Liber.

VITA BEATI PETRI

APOSTOLI. IOACHIMO PE-

rionio Benedictino Cormoeriace-
no auctore. (:.)

Simon is qui Petrus, à Chri-
sto, vt mox docebimus, ap-
pellatus est, frater Andreæ
Apostoli, Ioâne, siue Iona
patre natus est in oppido
Galilææ prouinciæ, quod
Betsaida dicitur. Is à Christo primū disci-
pulus delectus est, deinde Apostolus, po-
stremò ceteris totiꝫ Ecclesiæ p̄fectus est.
Quod quemadmodum factū sit, sigillatim
exponendū cēsui. Andreas quidē eius fra-
ter, eum Ioannem, qui Christum baptiza-
uit dicentem audiret, Iesum esse qui pec-
cata tolleret, eum secutus, apud illum eo
ipso die commemoratus est. Postridie Simo-

Q.

+

ACR

no-
d te
mem-
uam
quasi
gita-
ruan
ia &
itate
lita-
om-
iran
Deus
lun-
ant,
ecce-
bea-
st

CH

nem fratrem primū inuenit, eiq; se Christum, id est, eum quem lex & Prophetæ venturum prædixissent, & inuenisse & vidisse dixit, Simō, qui hoc experire vellet, ad Iesum se adducendum curauit, quem vt ille vidit, eum esse Simonem Ionæ filium dixit, eiq; nomen Petri imposuit quo appellandus esset. Petrus Iesum his gestis sequi nō cœpit, sed tū denique, cū ad mare Galileæ eum se vocantem audiuit. Cū enim duæ naues ad lacum Genesarenum starent, earumq; vnam quæ Simonis erat, Christus cōscendisset, eum vt à terra paulū subduceret, rogauit. Christus sedens ex nauicula multitudinem docebat: qui vt dicendi finem fecit, Simonem admonuit, vt rete laxaret, ac in mare dmitteret. Simon se ac socios tota nocte in piscatione operā perdidisse dixit, se tamen dicto eius audientē, rete laxaturum. Quod cum fecisset, piscium multitudinem ceperunt tantam, vt rete rumperetur, cogereturq; ipse & socij eiusdem nauis alios qui in altera nauis erant, rogare vt venirent, & se adiuuarent. Illi cū venissent, vniuersi vtranque nauem impleuerunt, quo quidem pondere penè naues submersæ sunt. Simon autem Petrus qui hoc Christi factum secum animo penitus

B. PETRI VITA. 369

penitus vt inusitatum, reputaret, & miraretur, se ad illius pedes infirmitatis cōsciū misit, eumq̄ue rogauit vt à se qui peccator esset discederet. Christus Petrum vt bono animo esset admonuit, eiq̄ue fore dixit, vt homines caperet, id est retib, orationis eos ad ipsius fidem deduceret. Hinc Petrus ac socij eius relictis omnibus, Christum ita secuti sunt, vt nūquam postea ab eo discesserint. Itaque cū non ita multo post, multi eius discipuli, propter eū sermonem, quem ab illo de edendo corpore, & potando sanguine suo habitum preposterè acceperant, discederent, rogaretq̄ue Christus duodecim Apostolus, nū ipsi etiam abire vellent. Simon Petrus vnus pro omnibus respōdit, Dñe ad quem nos conferemus Verba enim eū vitæ æternæ habere, se etiam ac condiscipulos credere, ac cognouisse iam eum esse Christum Dei viui filium. Erant iam tum ex cōmuni discipulorū numero duodecim delecti, quos Apostolorum appellauit nomine. Quod cū Matthæus, Marcus & Lucas exponunt, Petrū primo loco nominant: Matthæus verò prætereà primum eum vocat. Duodecim aut, inquit, Apostolorum nomina sunt hæc: primus, Simon qui dicitur Petrus, & Andreas frater eius. Philippus

Q 5 &

& Bartholomæus, Iacobus Zebedæi, & Ioannes frater eius, Thomas, & Matthæus publicanus, & Iacobus Alphæi, & Thaddeus, Simon Chanaæus, & Iudas Iscariotes, qui & tradidit eum. Sed ad alia veniamus. Christus cum quinque millia hominum quinque panibus ac piscibus duobus ita satiasset, ut reliquiae etiam permulta superessent, Apostolus conscendere nauem, & transmittere, dum multitudinem dimitteret, iussit, ipse dimissa turba, solus in mentem oratum ascendit, ibique vesper etiam orat. Nauicula autem in qua erant Apostoli, in medio mari ita fluctibus iactabatur, ut penè se euadere posse iam diffiderent: cum Christus recognita, quarta noctis vigilia ad eos venit, ita pedibus, ut si terra eundem fuisset. Quem cum ita ambulantem discipuli animaduertissent metu perculsi, clamare, ac visionem esse dicere. Ipse statim ut bono animo essent hortatus est, se esse, ne timerent. Petrus rogare eum, ut si ipse esset, se ad ipsum venire iuberet. Cumque Petrus illius iussu de nauicula descendens, pedibus ingredi cœpisset, exorta vi magna ventorum timuit, iamque submergi incipiebat, cum CHRISTVS ut se seruaret rogauit. Christus autem porrecta manu comprehensum

hensum

hensum & ereptum obiurgauit, quod de
 ipsius auxilio & ope diffusus esset, Chri-
 stus in agrum Caesariensem nec ita mul-
 to post cum discipulis venit. In ipso iti-
 nere cum ab eis quaesiuisset, quanam esset
 hominum de ipso opinio: Illique ita re-
 spondissent, vt diceret eum alijs Ioannem
 Baptistam, alijs Eliam, nonnullis Hiere-
 miam: aliquibus vnū aliquem ex prophe-
 tis videri, eos rursus rogauit, quemnam
 illi ipsum esse dicerent. Tum Petrus vnus
 pro omnibus respondit, eum esse CHRIS-
 tum Dei viui filium: Quo illo responso
 satis declarauit, quantum ei tribueret,
 quamq; vere de illo ipso sentiret. Itaque
 Christus ipse beatū eum esse dixit, quod
 ei non caro & sanguis, sed pater ipse
 qui in caelo esset, talem de eo opinionem
 patefecisset atque enunciasset. Eumque
 Petrū esse professus, supra, & in ea petra
 Ecclesiam suam aedificaturum esse pro-
 misit, quam portae inferorum nulla vi la-
 befactare possent aut euertere. Claves
 praeterea ei se traditurum caelorum, id est,
 eiusmodi duplicem potestatem, vt quid-
 quid alligauisset in terra, id ipse ratum
 in caelo habiturus esset. Eodem ferè tem-
 pore amoris summi illius quidē, sed parā
 consideratē signa magistro discipulus

Quo

ostendit

ostendit. Nam cum idem discipulis, sibi propediem Hierosolymam eundem esse exponeret, ibique fore, ut a pontificibus primisque ciuitatis irrideretur, conspueretur, verberaretur, interficeretur, ac tertio die ab inferis excitaretur. Petrus qui hæc eius maiestate ac virtute indigna existimaret, non diuinam providentiam charitatemque illius in genus hominum consideraret, eum obiurgauit his verbis, Deus ista prohibeat, hæc tibi minimè accidant. Hoc Christus ita acerbè tulit, ut eum aduersarium vocauerit, ei que ut se sequeretur imperauerit, quod non ea quæ Dei essent, verum ea quæ hominum spectaret. Sexto post die illum CHRISTVS vnà cum Iacobo & Ioanne eius fratre in montem quendam remotis arbitris duxit, vbi cum ita illius & vultus immutatus esset, & vestis, ut ille Solis lumen imitaretur, hæc niuis candorem: eodemque puncto tēporis Moses & Elias visi essent cū eo loquentes de morte quã Hierosolymis perpeffurus esset, tū Petrus loci amœnitate, Christi que iucundissimo illo gratissimoque aspectu captus & delinitus, Domine, inquit, gratus est hic & commodus nobis ad habitandum locus. Itaque si tibi videtur, tria hic tabernacula, tibi, Mosi, Eliæ,

Eliæque faciamus. Nihil ad hæc ille respō-
 dit, tantumque visi sunt illi vocem exau-
 dire monentis vt Christum filium suum
 charissimum audirent. Quod cum audi-
 rent, præ metu proni in terram ceciderūt:
 ad quos Iesus accedens, eis, vt surgerent
 nec timerent, imperauit. Illi surgentes
 cum oculos sustulissent præter Iesum vi-
 derunt neminem. Capharnaum Galileæ
 oppidum Christus docendi causa tum for-
 tē venerat, cum nonnulli quorum hoc
 munus erat, ibi tributum exigebant: Ij ad
 Simonem Petrum adeuntes, eum roga-
 runt num Christus eius Magister tribu-
 tum pendisset. Cumque ille annuisset, do-
 mum in qua Christus erat ingressus est.
 Christus eum occupās quæsiuit à filijsne
 suis reges tributum exigent, an ab alie-
 nis? Cum ille ab alienis respōdisset, tum
 Christus conclusit, liberos esse filios, sed
 ne ipsi illis causam sermonis de se affer-
 rent, eū ad mare iussit ire, & hamū iacere,
 eūque piscē quē primum cepisset auferre,
 eiusque ore aperto numū quē inuenturus
 esset, pēdere. Idem cum Christum audisset
 siue docentem, siue admonentem, siue
 etiam præcipientem, vt si quis nostræ re-
 ligionis ac disciplinæ alteri peccasset, in
 primum clam remotique arbitris, ab illo

Q. 7. obiur-

obiurgaretur: si ipsum non audiret, duos
 testes adhiberet: si ne tum quidem in vi-
 am rediret, idem apud ecclesiam ab ipso
 accusaretur: cui si minimè ille obtempe-
 raret, iam pro aliena nostra disciplina
 haberetur: quoniam quoties peccanti no-
 bis veniam dare nos oporteret, ex Chri-
 sti oratione non placè intellexerat:
 eum rogavit, quoties peccanti fratri ig-
 noscere deberet, & an si septies peccasset,
 in eo modum statuendum esse censeret,
CHRISTVS autem non in septimo quo-
 que peccato modum se statuere respon-
 det, sed in septimo & septuagesimo. Quo-
 ille responso facile declaravit, quoties-
 cunque Christianus aliquis contra nos
 quippiam aut dixerit, aut scripserit, aut
 fecerit, toties nos si ex animo ut sibi igno-
 scamus, roget, veniã dare oportere. Ado-
 lescens quidam admodum locuples Ie-
 sum audiens, eum, ut viam salutis sibi o-
 stenderet, rogauerat. Christus legis Mosa-
 icæ præcepta quæ roganti ille commemo-
 rasset, eiusmodi esse respondit, ut ijs si
 pareret, vitam, & gloriam consequere-
 tur sempiternam. Quibus cum se ille
 iam inde à puero obtemperasse dixisset,
 Christus quiddã illi deesse addidit, quod
 si faceret, fore dixit ut perfecto absoluto

que

que virtutis munere surgeretur, Hoc autem in eo positum esse, vt omnia quæ haberet, venderet, daretque egentibus, veniensque ipsum sequeretur. Ille qui multa, vt dixi, habebat, cum de bonorum contemtionem ac despicientiam verba Christi facere audisset, tristis abiit. Christus autem cum hoc cõperisset, discipulorum animos à diuitiarum & opum studio hoc modo abduxit, difficile esse eos qui essent locupletes, in cælum peruenire: quin etiã facilius esse Camælum per foramen acus, transire, quàm eum in cælum conuolare, cuius spes omnis in opibus acquiesceret. Quod cum illi intellexissent, mirari & quærere cõeperunt, quisnam gloriam sempiternam consequi posset. Ille & hoc in hominibus situm esse negavit, & nihil esse dixit, quod DEI potestatem potètiãque effugeret. Petrus verò qui Christum de contemnendis descedi: que omnibus ita disseruisse meminisset, vt ei etiam qui hoc fecisset, si gloriam consequi sempiternam vellet, necesse esset ipsum sequi, rogare eum cõcepit, quodnam præmium ipse ac condiscipuli, qui eum contemptis relictisque omnibus secuti essent, ab eo expectare deberent. Tum Christus iureiurando confirmavit, ipsos illos qui eum secuti essent,

in manu

in mundi renouatione cū cœpisset iudicare, in sellis duodecim sedentes, duodecim tribus Israëlitici populi iudicatos: omnes verò qui vel domum, vel fratres, vel sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut agros, ipsius nomine causaque reliquissent, vitā sempiternā esse consecuturos. Idē in cōiuiuo illo ad quod extremū duodecim Apostolos pridie quā in crucem agebatur, adhibuit, quantum & Iesu tribueret: & de se detraheret declarauit, quantoque studio ad gloriā aspiraret sempiternam. Cū enim Iesus abluere eis omnibus pedes ac detergere constituisset, primum à Petro initium cepit. Quod ille primum cū & magistri dignitatem, & suam infirmitatem, & vt ita dicam indignitatem consideraret, pati noluit: deinde cū illum dicentem audisset, si eum non ablueret, nihil ipsi cum eo commercij, nihil commune futurum, tanta animi alacritate concessit, vt non solum pedes, verum etiam manus & caput quo minus ab eo abluerentur, minimè recusaret. Eadem in cœna paulò post, idem CHRISTVM tristem perturbatumque animo animaduertat, eodemque affectum animo ipsi ac condiscipulis prædicentem audiuerat, fore,

vt

ut vnus eorum ipsum proderet. Qua illi
 us oratione cum vehementer omnes, ut
 æquum erat, commoti essent, ipse Ioannē
 silentio admonuit, ut ex Christo quisquā
 hoc tantum tamque immane scelus ad-
 missurus esset, cognosceret. Ille in Iesum
 sinum capite deposito, intellexit ad eum
 hoc crimen pertinere, cui frustum intin-
 ctū Iesus porrecturus esset. Quam in ma-
 gistrum fide esset, ibidem ostendit. Nam
 cum ille omnibus prædixisset fore, ut ipsi
 ea ipsa nocte se deserto discederent, ipse
 multis verbis, iterum ac tertium pollici-
 tus ei est, ut cæteri illum desererent, se ta-
 men cum illo pariter antè moriturum,
 quam tanto scelere se contaminaret.
 Quod quidem aliqua ex parte tum præsti-
 titit, cum paulò post, in eo horto qui
 quod oliuis consitus erat Oliueti dictus
 est, multitudo omnis generis armatorum
 qui eum cōprehensuri erant, à defenden-
 do magistro nō deterruit districtoque gla-
 dio Malcho, qui vim primus inferebat,
 aurem præcidit. Itaque solus cum Ioanne
 postea ex Apostolis Iesum cum eum vin-
 ctum armata cohors ad pontifices & pha-
 risæos hostes ducebat, vsque ad Annę æ-
 des secutus est. Sed iam tempus illud ve-
 nerat, in quo Christus ei amicitia officia
 nulla

nulla, morte etiam proposita se præter-
 missurum pollicenti prædixerat fore, ut
 antequam gallus ea ipsa nocte caneret, ter
 se ipsius esse discipulum negaret. Itaque
 amor ille quem iam eximium & singula-
 rem præ se ferebat, puncto temporis ac
 repente ita refluxit, & immutatus est ei a-
 nimus, ut qui tot, ut dixi, armatorum me-
 tu deterritus non fuisset paulò antè à de-
 fendendo magistro, tum mulierculæ vo-
 ce & interrogatione impulsus, se illius es-
 se discipulum negauerit. Quod quia me-
 tu coactus fecit, non est à Magistro quem
 ipse negauerat, desertus discipulus, fecit
 enim ut statim in viā rediret, ut se collige-
 ret, culpamque & confessione tacita ag-
 nosceret, & lachrymis dilueret: quemad-
 modum paulò antè ei prædixerat, cum se
 rogasse patrem exposuit, ne illius fidem
 dañcere tollique pateretur. Itaque hæc il-
 lius pœnitentia tam grata Iesu fuit, ut
 tertio inde die cum ab inferis excitatus
 esset, & nominatim vni Petro se reuixisse
 nunciari voluerit, & se ipse illi cum solus
 esset eodem die ostenderit. His ita exposi-
 tis, ad maiora nunc lætioraque venia-
 mus. Ex eis enim id quod adhuc dixi, in-
 telligi licebit. Eo ipso quo Iesus reui-
 xerat die, cum mulieres quædam, in his

Maria

B. PETRI VITA. 370.

Maria Magdalena, se ad sepulchrum Christi prima luce officij causa contulissent, neminemque vidissent, sed modò sepulchrum vacuum, Magdalena statim ad Apostolos veniens, eis nunciauit sepulchrū inane esse, dominumque sublatum. Petrus hoc nuncio valdè conturbatus, vnà cum Ioanne cursu eò contendit. Cumque illi ita esse animaduertissent, domum se receperunt. In quo quidem officio quoniam illi duo soli fuerunt, facile intelligi potest, in eis magistri amorem maiores vires habuisse, altiusq; radices egisse quàm in cæteris. Quòd autem sequitur, eiusmodi est, vt ex eo vno illum magistro discipulum omnium charissimum fuisse appareat. Fortè Iacobo ac Ioanni eius fratri, & Thomæ, alijsque nōnullis cōdiscipulis se ad mare Tyberiadis piscatum ite dixerat, quibus etiam visum est eò vnà proficisci. Conscensa naue cū totam noctem frustra in piscatione cōsumpsissent, mane Iesus in littore constitit eo quidem habitu, vt eum minimè agnoscerent. Quærit ille nunquid cepissent, quod cū negarent, tum dixit, si rete ad dextrum nauigij latus iacerent, fore, vt inuenirent. Paruerunt illi, pisciumque multitudinem ceperunt tantam, vt rete iam trahere

trahere

trahere non possent. Ioannes animad-
 verso miraculo Petro Iesum esse dixit. Pe-
 trus in mare se deiecit, alij nauigo terram
 tenuerunt, trahentes rete plenum pisci-
 um. Cùm descendissent, piscem qui sub-
 ditis ignibus coquebatur, & panem vi-
 dent. Iubet eos Christus pisces adferre
 quos cepissent, conscensaque naue Petrus
 rete traxit, in quo cùm centum quinqu-
 ginta tres essent, integrum tamen reman-
 sit. Ad prandium cùm discipulos Christus
 vocasset omnes ab eo panem piscemque
 acceperunt. A prandio Petrum ille rogat,
 an se chariorem, quam alij qui aderant,
 haberet, idque fecit iterum ac tertio, cùm
 & Petrus sigillatim ad rogata etiam re-
 sponderet, & Christus toties ei se oues su-
 as, id est, ecclesiam suam committere dice-
 ret. Hoc praeterea Christus addidit, eum
 cùm adolescens esset, proficisci quò vellet
 solitum, fore cùm prouectae aetatis esset,
 vt porrectis manibus eum alius cingeret
 & duceret, quò minimè vellet. Qua ille
 sua oratione significauit, quo mortis ge-
 nere gloriam Deo tributurus esset. Idem
 cùm in caelum CHRISTVS ascendis-
 set, ante missum spiritum, iam tum non
 solum scripturae sanctae mysteria intelli-
 gebat, verum etiam eorum veritatem re-
 & euca.

& euentu docebat. Cùm enim duodecim
 Apostolos à Christo delectos recordare-
 tur, cum numerum Iudæ proditione ac
 morte & imminutum, & restituendū esse
 ex Davidis psalmis intellexit. Itaque cum
 surrexisset, hoc condiscipulos docuit, his
 verbis: Scripturam impleri oportere, quā
 Spiritus sanctus ore Davidis de Iuda pro-
 ditore magistri, prædixisset. scriptū enim
 esse in libro Psalmorum, Fiat domicilium
 eorum desertum, nec sit quī in eo habi-
 tet: & episcopatum eius alter accipiat.
 Itaque deligendum esse ac sufficiens
 in eius locū vnum ex ijs, qui semper Chri-
 stum vnā cum ipsis secuti essent, ex eo iam
 tempore, cū à Ioanne ablutus & bap-
 tizatus est. ad eum diem quo in cælum as-
 cendisset. Hac Petri oratione cæteri apo-
 stoli adducti, duos vnā cum eo proposue-
 runt, Iosephum qui Barsabas dictus est.
 & Matthiam: oraueruntque Deum, vt o-
 stenderet vtrum eorum vellet in Iudæ de-
 mortui locum succedere. Cumque eis sor-
 tes dedissent, Matthiæ sorte Magistratus
 & Apostolatus obtigit. Paucis post die-
 bus, quinquagesimus dies, quem Penteco-
 sten Græco nomine appellamus, venit.
 Eo die cū Spiritum sanctum CHRIS-
 tus discipulis misisset, quo completi va-
 rijs

rijs linguis Deum laudarent, eius rei fama innumerabiles qui ex omnibus nationibus Hierosolymæ tum erant, ad rem cognoscendam excitauit. Cumque in eum locum ubi erant discipuli, conuenissent, nemoque esset, qui non illos eo sermone uti, eaque lingua loqui perciperet, quæ regionis cuius erat, propria esset, partim stupor eos inuasit, partim admiratio. Sed tamen nonnulli iridentes eos vino onustos esse dixerunt. Itaque petrus vnus hanc illorum audaciam & calumniandi libidinem hac oratione reprehendit, falso eos existimare nostros esse ebrios, cum tertia etiam tum diei hora esset, esse autem hoc ipsum, quod DEVS Ioselis prophetæ voce prædixerat, fore, ut ipse extremis diebus in omnes homines spiritum suum diffunderet, prophetarentque ac prædicarent res futuras liberi Hierosolymitanorum: conuersaque oratione ad Hierosolymitanos, eis Iesum dixit virum inter eos signis virtutibusque à Deo probatum, quæ ipsi interemissent, ab eodem ab inferis excitatum esse, quod eo in loco retineri cohiberi que minimè potuisset. Id enim Davidem his verbis prædixisse, insuper & caro mea in spe acquiescet, Quoniam non relinques animam meam in inferis, nec

san-

sanctum tuum corruptioni obnoxium fa-
 cies. Dauidem enim non ipsum de se hæc
 dixisse, cum & mortuus esset, & sepulcrum
 illius vsque ad eum diem ibi viseretur,
 sed cum propheta esset, Deum ei iurasse:
 quendam, qui ex illius semine nascere-
 tur, in solo illius tessurum esse, hinc eum
 hæc de Christi, vt hoc verbo vtar, resur-
 rectione multò antè prædixisse. Eum Ie-
 sum à Deo excitatum esse, cuius rei ipsi
 omnes eius discipuli testes essent. Itaque
 eum qui sublatus esset in celum, promif-
 sione patris donum illud effudisse, quod
 ipsi cernerent & audirent. Eum autem
 in celum ascendisse Dauidem docere, his
 verbis: Dixit Dominus Domino meo, se-
 de à dextris meis. donec ponam inimicos
 tuos scabellum pedum tuorum: cum Da-
 uid ipse in celum minimè ascenderit.
 Quapropter hoc sibi persuaderent, Iesum
 eum, quem cruci suffixissent, & dominum
 à Deo & Christum esse factum. Hæc cum
 Petrum perorantem audissent, subiit eos
 poenitentia, eumque ac cæteros Apосто-
 los rogarunt, quidnam facere eos oport-
 teret: tum Petrus eos hortatus est, vt &
 eos veteris vitæ poeniteret, vnusquisque
 eorum IESV CHRISTI nomine aqua
 saluari expiaretur, sic enim fore. vt donum
 spiritus.

spiritus.

Spiritu sancti acciperent, ad eos enim eorumque liberos, & ad omnes qui procul abessent, quos quidem Dominus vocauisset, hanc promissionem pertinere. Alijs etiam verbis plurimis eos hortatus est, ut se ab eo hominum genere qui Christum in crucem egissent, abducerent, atque secernerent. Valuit apud tria millia hominum hæc Petri oratio, omnesque aqua salutari abluti expiati que sunt. Multo etiam plures, nec ita multo post, ad nostram fidem religionemque deduxit. Is enim vnà cum Ioanne in templum orandi causa ad horam nonam veniebat, cum claudus & paralyticus quidam, quem morbus is ex utero matris iuuaserat, portaretur: ut quemadmodum quotidie solitus erat, ante ianuam templi quæ Speciosa dicebatur, positus, aliquid ab ijs qui introirēt in templum acciperet. Is ergo cum Petrum & Ioannem introeuntes animaduertisset, eos ut sibi aliquid largirentur rogare cœpit. Quem cum illi intuerentur, Petrusque eum in ipsos oculos conijcere iussisset, ille paruit, quod se ab eis pecuniam accepturum esse speraret. Sed cum Petrus sibi argentum esse negasset, hoc se illi dare quod haberet, dixit, imperauitque ut **IESV** Christi Nazareni nomine se in pedes

B. PETRI VITA. 385

des erigeret, atque ambularet. Se erigit ille statim, & in templum rectè ingrediens, Deo gratias agit, quod tantæ admirationi fuit omnibus, vt maximus concursus factus sit populi in porticum Salomonis ad Petrum & Ioannem, cùm ille eos teneret. Quam multitudinem vt vidit Petrus, nihil esse dixit, quod mirarentur, aut in se & Ioannem oculos conijcerent, quasi vi sua atque auctoritate fecissent, vt ille incederet. IESVM enim esse quem & illi deditum Pilati libidini, dimisso liberatoque scelesto homine, interfecissent, & Deus ab inferis excitauisset, cuius fide & nomine is quem cernerent ac nossent, sanus esset & incederet. Scire se hoc ab illis imprudentia esse factum, quæ admodum etiam ab eorum magistratibus: quod autem omnium prophetarum sermone prædictum esset, CHRISTUM esse perpeffurum, ita absolutum esse à DEO. Quare eos facti pœniteret, ipsique in viam redirent, vt eorum peccata eluerentur. Multaque alia in eandem sententiam ipse & Ioannes dicebat, cùm sacerdotes & magistratus templi atque Saducæi interuenerunt, qui iniectis manibus comprehensos eos in custodiam in crastinum tradiderunt, quod molestè ferrent, doceri

R

ab

ab eis populum, & Iesu exemplo & nomine induci mortuorum resurrectionem. Quinque autem millia hominū, qui hæc audierant, eis crediderūt. Postero die dum Annas & Caiphas alijque sacerdotes & scribæ conuenissent, eos produci iubent, ab eis que requirunt, cuius hoc nomine fecissent. Petrus Spiritu sancti plenus, hoc scire omnes qui adessent oportere dicit, si ab ipsis quærat in iudicio, cuius nomine curatus esset is, de quo ageretur, curatum eum esse IESU Christi Nazareni nomine, quem cum cruci suffixissent, Deus à mortuis excitasset. Hunc esse lapidem, cui cum ab eis ædificantibus improbatus esset, ad anguli caput sit accommodatus, neque in alio spem salutis esse collocandam. Neque enim nomē aliud esse in terra datum hominibus, quo omnibus salutem dari oporteat. Illi cum Petri & Ioannis, quos idiotas & ignaros esse scirent, constantiam tantam cernerent, & virtus eorum magnam eis admirationem attulit & oratio. Cumque hominem qui curatus fuerat, stātem cum eis viderent, nihil habebant quod contradicerent. Secedere tamen eos extra concilium paulisper iusserunt, vt inter se quid faciendum esset constituerent. Rem esse ita claram &

illu-

ille
non
ned
fune
respo
dicio
vide
vidis
cum
iusta
rent.
vitæ
quā h
geren
precip
quida
vxore
tumq
partes
stolon
tus san
nania
spirit
de agr
lita qu
Neq; e
Deo. H
pirtu
rechem

B. PETRI VITA. 387

illēstrem dicunt, vt eam ipsi iam negare non possent. Itaque hoc tantum placere, ne deinceps loquerentur aut docerent Iesu nomine. Quod cūm eis imperarent, illi responderunt: Si æquum esset diuino iudicio, eos potius quā Deum audire, ipsi viderent, Se autem non posse de ijs quæ vidissent & audiissent non loqui. Eos tū cum minis dimiserunt, cūm nullam satis iustam causam animaduersionis inuenirent. Discipulorum omniū eiusmodi erat vitæ institutū, vt nec quisquam eorū quicquā haberet vt suum: & si qui eis se adiungerent, omnia quæ possiderent, venderēt, preciiq; ante apostolos ponerēt. Vir autē quidam Ananias nomine cum Sapphira vxore sua, cūm agrum vendidisset, multumq; de precio, detraxisset vxore cōscia, partem quandam afferens ad pedes Apostolorum posuit. Quod cūm Petrus Spiritus sancti permotione cognouisset, ab Anania qua siuit, cur à Satana impulsus, Spiritu sancto mētitus esset, fraudassetq; de agri precio, cū p̄sertim maneret ei, venditaque possessio in illius esset potestate. Neq; enim cū mētītū esse hominibus, sed Deo. Hæc cū Ananias audiret, cecidit, & spiritū edidit. Quæ res omnium animos vehementi metu perculit. Vix aut̄ trium

R. 2. hora.

horarum spatium intercesserat, cum Sapphira eius vxor huius rei ignara, introiuit. Eam Petrus rogauit, an tanti agrum vèdidissent: quæ cum annuisset, reprehensaque esset ab illo, iisdem verbis quibus vir eius statim id quod ei Petrus prædixerat, cecidit mortua. Quanta autem vis in eo curandorū morborum fuerit, quantaque omnium de eo in hoc genere opinio, hinc intelligi licet, quod cum omnes ægros & debiles in vijs, quibus iter futurum eum sperarent, posuissent, non expectabant, dum eos ipse tangeret, sed vim in eius umbra tantam inesse putabant, ut se aclusos liberatum iri confiderent, si ea ad ipsos perueniret. Quæ eos spes minimè fefellit. Omnes enim qui tum è finitimis oppidis Hierosolymam venerunt, aut delati sunt, Petrus sanitati pristinae restituit. Aeneam etiam quendam, qui annis octo iacuerat in grabbato paralyticus, Lyddæ curauit, quod cum Lyddenses & Saronenses comperissent, ad Christianam religionem deducti sunt. Quinetiam mortuos excitauit, in ijs Tabitham, quæ Dorcas dicitur. Hæc Ioppe habitabat, mulier cum virtutibus omnibus, tum liberalitate in egentes prædita. Cum autem ex morbo interiisset, discipuli qui

Ioppe

Ioppæ erant, missis duobus, Lyddâ quoniam haud procul inde aberat, Petrû rogant, vt ad se venire ne grauaretur. Venit ille, circumstant eum omnes viduæ flentes. eiq̄ue vestes ostenderunt, quas ipsis Dorcas faceret. Eiectis foras omnibus, ipse orat, conuersusq̄ue ad cadauer, Tabitha inquit, surge: illa continuo oculos aperit, quam sua manu erecta, sanctis ac viduis viduam reddidit. Cuius miraculi fama cum totam urbem peruasisset, multi crediderunt. Sed eò, vnde digressus sum, reuertor. Simon quidam erat in quodam oppido Samaritanorum, magicis artibus & rationibus eruditus. Is cum longo tempore ante aduentum Philippi, qui fuit ex septem Diaconis vnus, Samaritanos suis illis artibus præstigijsq̄ue ita captasset semper, vt illum vim magnam esse Dei dicerent: tamen Philippo multa de regno Dei ibi differenti cum multi assentirentur, ipse etiam assensus est, aqua q̄ue saluari expiatus, eum sequebatur. Apostoli autem qui erant Hierosolymæ, cum Samariam disciplinam nostram approbasse audissent, eò Petrum Ioannemq̄ue miserunt, vt Samaritani oratione eorum, manuumq̄ue impositione Spiritû sanctû acciperent. Simon quæ Magû paulò antè

fuisse diximus, cum ita spiritum sanctum dari ab Apostolis cerneret, contendit ab eis, ut precio ad hanc vim & potestatem perueniret. Petrus qui scelus hominis perceptum haberet, Pecunia, inquit, tua tibi sit exitio. quod Dei munus pecunia constare, quarique existimasti. Itaque eum admonuit, ut ipsum istius sceleris poeniteret, Deumque ipse rogaret, si forte hoc animi tam peruersum praeposterumque iudicium remitteret. Ille Apostolos orauit, ut Deum causa sua rogarent, ne quod eorum quae dixissent ei contingeret. Petrus Ioppae apud Simonem quendam sutorem, eo tempore, quo Thabitam mortuam excitauit, habitabat. Paucis interiectis diebus, quaedam ei visio hora diei sexta cum esuriret, & cibum capere vellet, hoc modo oblata est. Caelum apertum visus est videre, ex eoque linteum magnum quatuor intus & oris in terram demitti, in quo essent omnia genera quadrupedum, serpentium, & volucrum. Secuta est tum vox, siue admonentis, siue imperantis, ut ea occideret & comederet: cumque negasset ille, se vlla re vesci posse, quae immunda sacraque esset, tum vocem audire visus est dicentis, quod Deus consecrasset & expiasset, id ne profanum diceret. Quod cum iterum a tertio factum esset,

B. PETRI VITA. 198

vas illud speciem lintei præferens, in caelum receptum est. Petrus cum se collegisset, cogitare ac reputare secum cepit, quidnam visio illa protenderet. Interea & viri tres missi à Cornelio centurione cohortis Italicae, ad ianuam Simonis tutoris perueniunt, qui euocatis nonnullis quaerunt, num Simon Petrus ibi habitaret: & Spiritus eum admonuit, esse tres qui eum vellent, cum quibus proficisci ne dubitaret, quod eos ipse misisset. Itaque descendens, ultro eis se obtulit, dixitque, eum esse se quem quaererent, rogauitque quid venissent. Illi se à Cornelio centurione viro probo, cuius de virtute & liberalitate in egentes Iudaei omnes testarentur, missos esse dixerunt, quod Angelus sanctus eum admonuisset, ut illum accersendum curaret. Postero die una cum illis profectus, sequenti Caesarem peruenit. Cornelius conuocatis necessarijs & amicis eos expectabat: Itaque ut eum appropinquare cognouit, ei obuiam prodijt, misitque se ad pedes eius, ut illum adoraret. Quod ille facere, cum se etiam hominem esse diceret, prohibuit. Domum unam cum eo loquens cum intrasset, ut multos qui conuenissent vidit, eos certe scire dixit, nefas esse viro Iudaeo societate coniungi cum alienis aut ad eos accedere. Sed quoniam

Deus ipsi ostēdisset, neminem hominem profanum aut immundū esse habendum, propterea accersitum se non grauatē venisse. Hinc querere cōepit, quamobrem ab eis accersitus esset. Tum Cornelius quadriduo antē exposuit, cum solus domi suæ hora diei nona oraret, virum quendam veste candida ornatum ita visum esse, qui & orationem ipsius, & eleemosynas Deo acceptas gratasque diceret, vt ipse Ioppa Simonem Petrum accerseret: itaque se gratias illi agere dixit, quod venisset, & simul se paratos ad audiendum id omne, quod ei à Domino præceptum esset. Petrus cū hæc audisset sibi compertum esse dixit, nullius rationem à DEO potius quàm alterius, haberi, sed acceptos gratosque illi esse omnes apud omnes gentes, qui eum timeant, iusteque vixerint. Verbum misisse dum filijs Israëlitis quod pacem IESV nomine nunciaret, eum esse Dominum omnium. Eos scire verba habita esse ab illo per vniuersam Iudæam, quibus à Ioannis baptismo intellectum sit, Iesum à Spiritu sancto vntum esse, eundemque omnes qui à diabolo oppressi essent, pro sua benignitate curasse, cum Deus in eo inesset, & cum eo versaretur. Se ac condiscipulos testes esse eorum

B. PETRI VITA. 393

eorum omnium, quæ ipse in Iudæa Hierosolymæque fecisset. Eū cūm Iudæi crucifixi fuissent, tertio die à DEO ab inferis excitatum esse, ostensumque nō omni populo, sed ipsis qui à Deo provisi essent, conuiuioque ab eo adhibiti vnà cum eo edissent atque bibissent: cūm à mortuis excitatus esset. Eundem eis imperasse, vt populum docerent, ac dicerent pro testimonio, ipsum à Deo viuorum & mortuorum datum esse iudicem. Eum prophetas omnes ostendere, cuius nomine omnibus qui ei crederent, errantibus & peccantibus venia daretur. Nondum finem dicendi fecerat, cūm Spiritus sanctus in eos descendit, qui eum audiebant. Quos cūm linguis loquentes, & Deum laudantes ceernerent, Iudæi Christiani qui cū Petro venerant, obstupuerunt, q̄ munus Spiritus sancti ad Gentes etiam pertineret: Tum Petrus eos Iesu Christi nomine baptizandos expiandosque curauit. Hierosolymam cūm Petrus paulò post adisset, Iudæi qui nostram disciplinam comprobassent, eum grauitèr obiurgarunt, quòd ad homines qui præputium haberent, diuertisset. Quibus cūm rem omnem ordine narraisset, ita in eius sermone acquieuerunt, vt Deo gloriã tribuerēt, quod etiam

R 5 Gen.

Gentibus pœnitentiæ locum ad vitam dedisset. Iisdem ferè tēporibus Herodes rex Iacobum Ioannis fratrē securi feriēdum curauit. Quod cū Iudæis probari ac placuisse cerneret, Petrum etiam cōprehendi iussit, & in vincula conijci, ijs ipsis diebus, quibus Iudæi panibus fermento confectis vesci nō solent, vt eum post Pascha populo produceret. Ecclesia toto illo tempore Petrum precibus suis Deo cōmendare non desistebat. Nocte autē quā is dies sequebatur, quo eum Herodes producturus erat, Petrus inter duos milites vinctus catenis duabus dormiebat, & custodes ad ianuam carcerem custodiebāt, cū Dei angelus præstō fuit, qui excitato Petro, vt surgeret, vestēq; sibi sumeret, seq; sequeretur, imperauit. Ille catenis repente è manibus elapsis, sic eum sequi cœpit, vt sibi visum oblatum existimaret. Nec verò aberratione antè liberatus est, quàm præteritis primis & secundis vigilibus, portaque Ferrea, quæ eis vltro aperta est, quæ eadem ad urbem ferebat, viaque vnâ confecta, ab eo angelus discessit. Tum demum cū se collegisset, certò scire se dixit, angelum à Deo missum esse, qui ipsum è manibus & potestate Herodis eripuisset, & Iudæorū expectatione. Domū cū venisset.

sec.

fet, Mariæ matris Ioannis, qui Marcus dī-
 ctus est, in qua multi orabant pulsauit fo-
 res. Cumq; puella quædã Rhode nomine
 accurrens, quisnam pulsaret, rogaret, co-
 gnita Petri voce non aperuit, sed gestiens
 lætitia omnibus nunciatū redijt, Petrum
 ad fores stare. Illi qui eum in carcerem cō-
 iectū custodiri etiã existimarent, primū
 insanire eam dixerunt, deinde cū illa
 ita esse affirmaret, eius angelum esse fate-
 bantur, in eaq; sententia permanserunt,
 quod Petrus qui semper pulsabat, intro-
 missus, rei veritatē cōprobauit. Ipse ma-
 nu ind. cto. silentio, eis rē omnem ordine
 exposuit, eosq; rogauit, vt ea ipsa Iacobo
 & condiscipulis nunciarent. Iudæi po-
 stea extiterunt, qui primū Antiochiæ,
 deinde etiam Hierosolymæ docerent, qui
 non circuncideretur, vitam sempiternam
 consequi posse neminem. Tum fortē An-
 tiochiæ erant Paulus & Barnabas, qui
 eam contra docerent, id non esse necessa-
 rium, res ad magnam contentionem sedi-
 tionemq; peruenit: itaque Christianis
 omnibus, qui eam urbem incolebant, Pau-
 lum & Barnabam vnus, quosdamq; ali-
 os alterius factionis, miati placuit de hac
 cōtrouersia Hierosolymam ad apostolos
 atque maiores natu. Quò vt venerunt,

R 6

Aposto

apostoli maiores q̄; natu cōuenerunt vnū
 in locum, vt quid de hac re teneri oportet,
 viderent. Cumq̄ue res diligēter tractaretur,
 Petrus surgens, scire omnes qui aderant,
 dixit: prouidentia diuina iam pridem factum
 esse, vt ex ipsius ore Gentes Euangelij verba
 audirent, & crederent, idq̄ue Deum ita appro-
 basset, vt eis æquè ac ipsis qui Iudæi essent,
 spiritum sanctum daret, nihilq̄ue inter vtrosque
 interesse ostenderet. Itaque nihil esse quod
 dent operam, vt Deus onus discipulis imponat,
 quod neque ipsi, neque maiores ferre potuissent,
 præsertim cum munere ac beneficio IESU Christi,
 gloriam sempiternam, quemadmodum illi se
 consecuturos esse confiderent. Iacobus frater
 Iudæ Apostoli, qui Hierosolymitanus Episcopus
 erat, cum perorasset Petrus, ita locutus est:
 Simonem narraſſe, quemadmodum Deus
 primū constituerit ex Gentibus populum
 sibi adipisci ac sumere, id quod propheta
 tradidissent. Itaque hoc censere se, eorum
 animos, qui ex Gentibus ad Deum reuerterentur,
 non esse conturbandos nouis legibus, sed
 scribendum ad eos esse, vt se deinceps ab
 ijs quæ idolis immolarentur, à stupro &
 fornicatione, ab eorū animalium quæ suffocata
 essent, sanguine absti.

abstinerent. Hoc omnium sententijs comprobatum est. Itaque missa Epistola ad eos qui Antiochiæ erant, cuius hæc fuit sententia, Visum esse Spiritui sancto & ipsis, nihil oneris eis imponere, nisi ea quæ modo commemorauimus. Atque hæc quidē sunt, quæ de Petro in his libris, qui noui testamenti nomine inscribuntur, & appellantur, scripta reperiuntur. Quæ autem deinceps narrabimus, ab alijs vt ab Egesippo, Irenæo, & Eusebio, Hieronymoque accepimus. Romam quidem Petrus venit Claudio Imperatore, ibique pontificatum quinque & viginti annis gessit, vt omnes probati auctores ac veteres commemorant. Quod si quinque & viginti annis pontificatum administravit, id est, vsque ad quartumdecimum Neronis annum, qui idem vltimus fuit, certè tertio vel secundo, vt Hieronymo placet, Claudij anno primū Romam venerit, necesse est. Nonnulli autem exponunt, in ijs Clemens, qui ei quarto loco successit, eum Romam eo maxime consilio venisse, vt Simonis Samaritani, de quo paulò antè dixi, errorem refelleret. Egesippus quidem principio tertij libri aliquid narrat, quod quia & ad Petri laudem, & Simonis summum dedecus pertinet, non erit alienum exponere. Si-

monis istius fraudes & præstigiæ tantum apud Neronem valuerant, vt non solum primum apud eum locum amicitiaë teneret, verum etiam illi ab eo diuini honores tribuerentur, vt Iustinus, Irenæusque commemorant: præter autem alia inusitata opera, quæ effecturum se esse pollicebatur, etiam mortuos ab inferis excitare se posse iactabat. Excesserat tum forti è vita Romæ adolescens nobilis, Neronis propinquus, ad quem excitandum alij Petrū, alij Simonem accersendū censuerūt: illi cum venissent, Petrus Simoni qui suā vim & potestatem iactaret, priores partes dedit, ita tamen vt si id quod se facturum esse profiteretur, non præstaret, ipsi non deesset. Simon qui plurimum apud barbaros & ignaros nostræ religionis homines artes suas valituras speraret, conditionem hanc præposuit, vt si ipse adolescentem ab inferis excitasset, Petro moriendum esset: si Petrus hoc certaminis genere vicisset, idem supplicium maneret. Placeat Petro cōditio. Accessit ad mortuum, qui vt carmina quedam pronuciare cepit, is qui mortuus erat, caput mouere, & agitare visus est. Hinc clamor barbarorum, eum viuere, cum Simone loqui, cum gaudio vociferantium: hinc in Petrum irarum

irarum stimuli, hinc etiam irridentium ca-
 chinni, quod se ausus esset cum Simone
 comparare. Petrus qui ea falsa quæ à Si-
 mone fiebant intelligeret, eundem vul-
 tum, eundem oris animique habitum fere-
 bat. Silentiumque imperavit, ita locutus est,
 non id verum esse quod videretur, sed spe-
 ciem quandam veri imitari. Quod si verum
 esset eum vivere, ipse loqueretur: si verè
 ab inferis excitatus esset, surgeret, incede-
 ret, colloqueretur. Atque quò facilius nõ
 solum id falsum esse quod videretur, in-
 telligi posset, sed ne iam quidem ostendi
 speciem posse, Simonem à mortuo iubet
 secedere: cum recessisset, ne moveri quidem
 unquam visus est postea. Tum Petrus cum
 secum ipse silentio paulisper orasset, ado-
 lescenti ut Christi nomine sanus & inco-
 lumis surgeret, imperavit. Statim surgit
 adolescens, loquitur, incedit, cibum ca-
 pit. Eum postea matri tradidit, quæ cum
 eum rogaret, ut ab se illum discedere ne-
 pateretur, eam ne timeret, hortatus est,
 eum enim custodem suum habere. Hoc cum
 omnibus ingentem admirationem exci-
 tasset, in contrarium versa sunt omnia. Pe-
 trum laudibus in calum ferre oēs, Simonem
 ut prestigiatorum irridere, explodere, & la-
 pidibus obruere, idque factum esset, nisi Petrus.

compresso ac sedato paulisper tumultu, fatis acre de illo supplicium sumptū esse dixisset, quod artes suas nihil valere intelligeret atq; sentiret. Viueret ille sanè, & Christi regnū crescere vel inuitus cerneret. Angebatur ille Apostoli gloria, seq; victum dolebat. Itaque conuocato populo, offensum se à Galilæis (sic enim nostros contumeliæ causa appellabat) ostendit, deserturumq; se dicit eam urbem, quam tueri soleret. Constituit diem, quo in cælū volando ascenderet, sibiq; in cælum quādo vellet, aditum patere dixit. Dies vt cōstitutus venit, collem Capitolinum conscendit, vnde se deiiciens volare cœpit, cum summa populi admiratione, qui eum venerabatur: plerique vim talem Dei, non hominis esse dicebant, nihil tale fecisse Christum. Petrus interea orare cœpit Iesum, vt ei suas artes futiles esse ostenderet, nec tali specie populus deceptus, non facilè ad fidem compelli adduci que posset. Se tamen precari, vt sic in terram caderet, vt nihil se potuisse, viuus recognosceret. Ille vt Petrus finem dicendi fecit, implicatis remigijs pennarum quas sumpserat, corruit: nō quidem exanimus, sed fracto debilitatoq; crure. Aretia concessit, ibiq; mortuus est. Quod vt Nero

com-

comperit dolens amici casu, ereptumque sibi vrium Reip. vtilem ac necessariū, moleste ferens, Petrum quemadmodum interficeret, cogitare cœpit. Cū verò comprehēdi eum iussisset, ea re cognita, Christiani omnes eum rogant, vt aliò se recipiat Petrus contrā, se non commissurum dicit, vt metu mortis cessisse videatur, æquum esse mori pro Christo, qui mortem subiisset pro omnibus, non mortem illam, sed immortalitatē futuram, indignam se esse fugam mortis, qui multos doctrina sua, vt se hostias Christo offerrent, impulisset. Christi prædictionē mortem sibi subeundam esse, qua Deo gloriā tribueret. Atque hæc quidē & his similia, Petrus afferebat, plebs autē illachrymans ab eo petebat, ne se inter maximas fauētium barbarorum tēpestates fluctuantem desereret. Vicerūt fletus & lachrymæ obstinatum animum. Discessurum se ex vrbe pollicetur. Itaque in sequēti nocte salutatis Christianis, proficisci solus cœpit, qui vt ad portam qua egredi constituerat, venit, Christum sibi obuām prodire videt, adoransque eum, quoniam iret rogauit. Ille cū Romam se vt iterum ciuci suffigeretur, venire dixisset, statim Petrus hoc de genere mortis suæ dictum intellexit,

4 02 IOACH. PERIONII
xit. Itaque in urbem redijt, nec ita multo
post comprehensus, supplicio crucis in-
uerso capite, quod indignum se esse dice-
ret, qui ita vt Christus moreretur, affe-
ctus est. In cruce multis verbis Christo o-
ues commendauit, quas ipsi tradidisset.

VITA BEATI PAULI APOSTOLI, IOACHIMO

Perionio Benedictino Cor-
maeriaceno au-
ctore.

PAulus qui antea Saulus appellaba-
tur, Iudaeus, vt ipse ait, Pharisaus-
que genere, ex tribu Benjamin,
Tharsi quod est Ciliciae oppidum, natus
est. Vt aut aptus literis eius animus fuit,
cu Hierosolyma legis Mosaicae perdisen-
dae causa parentes miserunt, ibique Gama-
lielem legis optimum interpretem docto-
remque audiuit. Hic autem eum fructum
ex studijs percepit, vt statim ei contingerit
aequales suos longe multumque superare
non solum legum institutorumque, quae
a maioribus acceperat, doctrina, verum
etiam in ijs defendendis studio, & volun-
tate. Itaque dum etiam admodum adolescens
esset, cerneretque Stephanum aliam disci-
plinam, vt ipsi videbatur, Mosaica sub-
lata

lata & conuulsa, constituere velle, eorum omnium qui illum ea de causa lapidibus obruerunt, vestes custodiuit, necisque eius vt ipse ait conscius fuit. Nec verò ita multò post, biennio ferè exacto, cum ipse per se iam religioni disciplinæque nostræ nocere posset, hostili infestoque animo Ecclesiam primùm domi, id est Hierosolymæ, deinde foris oppugnare cœpit. Nam in ædes ipse irrumpebat, virosque ac mulieres, qui Christum vt Deum colerent, vi abductos tradebat custodiæ. Impetratis verò hac de re à principe sacerdotum ad synagogas Damascenorum epistolis, quasi furijs agitated, adiunctis comitibus, eò contendit, vt si quos ibi inuenisset huius disciplinæ viros ac mulieres, victos Hierosolymam perduceret. Iam ille magnâ itineris partem in eò consilio propositoque permanens confecerat, cum subito media luce, offuso, obiectoque celesti lumine exæcatus, metuque percussus, ex equo decidit. Tum verò huiusmodi vocem exaudiuit, Saule, Saule, quid me oppugnast? Cumque obstupescens, quasiuisset, Quis es Domine illeque dixisset, Se esse Iesum quem oppugnaret ac prosequeretur, durumque ac graue ei esse stimulo calces opponere: tunc quarere cœpit, quid se ille facere iube.

iube.

iuberet At ille, vt Damascum proficis-
retur admonuit: ibi enim cum audituū,
quid ipsum facere vellet. Comites autem
Pauli perterrefacti constiterant, cum &
vocem exaudirent, & viderent neminem.
His ita gestis, Paulus vt præceptis Christi
parêret, oculos aperit, sed cum nihil pror-
sus cerneret, à comitibus deductus est.
Iam triduo oculorum munere caruerat,
cibumque non ceperat, cum quidam
CHRISTI discipulus, cui nomen Ana-
nias, ab illo in visu admonitus confirma-
tusque, quod Paulum sibi discipulum do-
ctoremque gentium delegisset, ad Paulum
adiit, ei que negotium, quod ipsi Christus
dedisset, exposuit. Expiatur salutari aqua
Paulus, captoque cibo vires suas seque col-
legit. Atque hoc quidē pacto Paulus à vi-
ta Deo ingrata ad Christianam religionē
traductus est. Nunc quem in hac se præ-
buerit, dicendum est. Nunquam ille tam
infestus & acer nostræ religionis discipli-
næque; antè quàm ei se Christi impulsu ad-
dixit, oppugnator, hostisque; fuit, quàm ma-
gnum se eiusdem postea propugnatorem
defensoremque præstitit. Ad eam enim de-
fendendam tum celeritatem attulit, tum
studium, tum incredibilem inuicti animi
in omni suppliciorum genere patiētiam
&

& constantiam. Nam vt primùm aqua salu-
 lutari expiatus est, qui antea in Iesum cō-
 tumeliosus fuisset, eumque Deum esse ac
 Christum, quem Iudæi seruatorem expe-
 ctarent, ita pernegasset, vt qui id confir-
 marent, eos vinctos ad suppliciū necem-
 que, vt dixi, raperet: contra non priuatim
 & obscurè, sed publicè ac palam Damasci
 in senatu concilioq; publico ciuitatis hūc
 & filium Dei & Christum esse, profiteri ac
 prædicare cœpit. Quæ eius tam repente
 facta mutatio, cōtrariaque oratio, & om-
 nibus qui eum audiebant, tantæ admira-
 tionis fuit, vt dicerent: An non hic Hiero-
 solymæ eos, qui Iesum appellabāt, oppug-
 nat, eoq; huc venit, vt vinctos illos ad
 principes sacerdotū pertrahat? & Iudæis
 tam inuidiosa atque inuisa, vt tandē com-
 muni consensu & quasi conspiratione eū
 necare decreuerint. Quod quō & commo-
 dius & maturiūs facerent, præfectum Are-
 thæ regis rogant, vt vigiles pro portis ex-
 cubare iubeat. At eius discipuli illorum
 insidijs cognitis, ipsum noctu è specula
 in sporta dimiserunt, & ita fuga salutem
 quæsiuit. Lucas quidem eum commemo-
 rat, statim ex hac fuga se Hierosolymam
 recepisse, conantēque se discipulis adiun-
 gere, metu prohibutum fuisse, quōd illi
 d. sci-

discipulum eum minimè crederent: Barnabæq; opera ad Apostolos adductū esse, qui eis ordine quæ & in itinere sibi euenissent, & à se Damasci Iesu nomine magno animo acta essent, narrauerit. Ipse autē Paulus in Epistola quā ad Galatas multò post scripsit, se ad Apostolos profectum negat, nisi triennio post, primūq; in Arabiam concessisse, deinde Damascū rediisse confirmat. Itaque vel Lucas prætermissa eius in Arabiam profectio, & in Damascum reditū, quod triennio post egerit Paulus commemorat, vel certè Paulus ex illa fuga Hierosolymam ad Apostolos se recepit, cum eisq; tã paucos dies commoratus est, vt hoc sibi cōmemorandum non putauerit. Vtunque res habeat, hoc profectō constat, eum & Hierosolymam & in Arabiam venisse. Quantum quidem temporis in Arabia contumpserit, incertū est. Neque enim ipse, neque Lucas, neque quispiam alius tradit. Hoc autem dubium non est, quin in ea regiōe quandiu commoratus est, multa verba de religione nostra fecerit, multosq; ad Christi fidem deduxerit. Ab Arabia Damascum se rediisse dicit, deinde triennio post Hierosolymam venisse Petri videndi causa, & apud eum dies quindecim commoratum, alium-

aliu
trē,
min
Cilio
sij
igno
quod
cum
set, ip
tasset
causa
lis co
prim
cia op
nabas
landi
gnou
vt in
nerē,
quere
set, eu
cont
Disci
naren
qui in
quisq;
per Ba
tibus
explet

aliumque Apostolum præter Iacobum fra-
 trem, id est, propinquum Domini, vidisse ne-
 minem, Quindecimo post diebus in Syriam &
 Ciliciam concessit, quod ut ipse ait, Eccle-
 sijs Iudææ quæ Christum colebant, facie
 ignotus esset. Atque hoc ipsum est fortasse,
 quod Lucas deinceps commemorat, cum
 cum à Barnabà ad Apostolos deductus es-
 set, ipseque cum Gentibus locutus esset, dispu-
 tassetque cum Græcis, qui illum ob eam
 causam interficere cupiebant, à Discipu-
 lis cognito eorum consilio deductum esse
 primum Cæsaream, deinde Tharsum Cili-
 ciæ oppidum. Cum autem illic esset, Bar-
 nabas qui Antiochiam à Discipulis gratu-
 landi causa ijs quos Christo credidisse co-
 gnouerant, missus erat, hortandi que eos,
 ut in suscepta professaque semel fide perma-
 nerent, non ita multo post Tharsum ut illum
 quæreret, profectus est, quem cum inuenis-
 set, eum Antiochiam duxit, ibique annu-
 continuum ita populum docuerunt, ut
 Discipuli tum primum Christiani nomi-
 narentur. Visum est etiam tum discipulis,
 qui in ea vrbe habitabant, conferre quantum
 quisque poterat, ac pro facultatibus, idque
 per Barnabam & Paulum discipulis egen-
 tibus qui Iudæam incolebant mittere. Quo
 expleto munere, Antiochiam adiuncto
 Ican-

Ioanne qui Marcus appellatus est, reuerti sunt. Erant autem præter illos Antiochiæ tum prophetæ & doctores permulti, qui cum Dominum colerent, ac ieiunarent, Spiritus sancti iussu Paulum & Barnabam ad id munus & opus, ad quod perficiendum eos delegerat, positus super eos manibus. cum orassent atque ieiunassent, dimiserunt. Illi autem à Spiritu sancto delecti atque missi, primum in Seleuciam venerunt, deinde in Cyprum nauigauerunt, vno comite itineris Ioanne, de quo paulo antè dixi. Cumque totam Insulam usque ad Paphum obissent, Sergius Paulus proconsul vir prudens eos accessit, quod verbum Dei audire cuperet. Erat tum in eius comitatu quidam magus, cui nomen Elymæ erat, qui Apostolis, cum proconsulem à sententia abducere studeret, resistebat. Hoc cum Paulus instinctu Spiritus sancti cognouisset grauissimis eum verbis obiurgare cœpit, quod Diuina consilia institutaque dissolueret ac tolleret, eumque cæcitate ad tempus huiusmodi sceleris sui pœnas daturum esse prædixit. Vix ille finem dicendi fecerat, cum Elymæ cæcus repente effectus, qui se duceret obambulans visus est requirere. Quo tam admirabili facto adductus Sergius Paulus

pro

proconsul, credidit. Ex quo plerique, in
 his Hieronymus, illum qui antea Saulus
 diceretur, Paulum nominatum esse con-
 firmant. Paulus autem & Barnabas à Pa-
 pho soluentes Pergen Pamphyliaë urbem
 traiecerunt, Hinc Ioanne Hierosolymam
 reuertente, ipsi Antiochiam Pisidiaë oppi-
 dum recto cursu contēderant. Quo in op-
 pido cū aliquandiu commorati essent,
 in synagogam conuenerunt, lectisq; pro-
 more nonnullis, legis & prophetarum ca-
 pitibus, principes eos rogauerunt, num
 quid vellent dicere. Tū Paulus clarissima
 oratiōe vsus est, qua Dei in Iudæos bene-
 ficia vsq; à Patriarcharū selectione popu-
 liq; ex Aegyptiorū seruitute, liberatione
 repetens cōmemorauit, perduxitq; ad Da-
 uidē. ex cuius semine, ac genere Iesum ser-
 uatorem Deus ex pacto extulisset, quem
 Ioannes venturum prädixisset, venienti
 testimoniū diuinitatis dixisset, quē prin-
 cipes sacerdotum nullo comperto crimi-
 ne innocentem indicta causa in crucem
 egissent, ablatumq; sepulturae tradidif-
 sent, quem tertio pōst die ab inferis exci-
 tasset, cōuenienter ijs omnibus, quæ à
 prophetis prēdicta essent. Eum esse agno-
 scerēt, cuius beneficio delictorum eis gra-
 tia fieret, quam facere lex Moysis minimē

S

protu.

potuisset. At eis qui ab Abrahamo genus
duxissent, qui Deum timerent, hoc verbū
salutare missum esse, ad eosq; pertinere.
Cū finē dicendi fecisset, dimissaq; con-
cione, ipse & Barnabas exirent, eos roga-
runt vt proximo die, qui solennis erat ha-
bendis concionibus (sabbatū vocāt) iisdem
de rebus verba facerent. Multi autem Iu-
dæi & peregrini eos secuti sunt, quos illi
vt in sancto proposito permanerent, hor-
tari non destiterunt. Cū autem dies ve-
nisset, tota propè ciuitas conuenit ad ver-
bum Dei audiendū. Quod cū Iudæi ani-
maduerterent, ira perciti, iis quæ à Paulo
dicebantur, contradicere cœperunt. Tum
Paulus & Barnabas magno constantique
animo Iudæis dicunt, eis primū consi-
lium verbumque Dei exponēdum fuisse,
se autem iam, quod indigni essent illi iu-
dicio suo sempiterna gloria quam prædi-
carent, ad Gētes proficisci, sic enim Domi-
num ipsis præcepisse. Quod cū ij qui e-
rant ex Gentibus, audirent, maximam ex
eo voluptatē perceperunt, Dominiq; ver-
bū maximis laudibus honorificisque ver-
bis extulerunt, quin etiam omnes quibus
vitā æternam Deus dare decreuerat credi-
derūt. Hanc continuò Apostolorū gloriā
Iudæorū inuidia consecuta est. Adduxe-
runt

PERIONIO AVCT. 418

runt enim eos in inuidiam odiumq; primorum ciuitatis, ac mulierum tatum, ut orto tumultu excusso primam ex pedibus Dei præcepto puluere Iconium venirent. In hoc quoq; oppido cum synagogam Iudæorū ingressi ita verba facerent, ut multos Iudæos & Græcos ad religionem disciplinamq; nostram deducerent, Iudæorū opera & inuidia in eos Gētium animi concitati sunt. Ac multis quidem diebus quibus ibi commorati sunt, magno animo egerunt, cum interea Dominus signis miraculisq; verbū suum ornauit ac probauit. Cum autē distracta diuisaq; esset in partes duas ciuitas, alteraq; pars Apostolos sequeretur, altera quæ cum Iudæis faciebat imperu facto, eos contumelia affectos lapidibus obruere decreuisset, huius rei certiores facti se Lystram & Derban Lycaonia oppida contulerunt, ibique atque in finitima regione docendi verbi diuini munere functi sunt. Tum fortē Lystris erat claudus quidam qui semper ingrediendi munere caruerat, Eum cum Paulus ita audientem animaduertisset, ut se curari posse non videretur diffidere, clara voce ei ut rectus se in pedes erigeret, imperauit. Erigit se ille, valentisque riru ingredi cepit. Quod cum turba animaduertisset

§ 2

magna

magna voce Lycaonicè omnes, Deos
specie habituq; hominū ad se venisse cla-
mant, nuncupantq; Barnabam Iouem; &
Paulum Mercuriū, quòd dux verbi esset,
Sacerdos quoque Iouis hoc comperto, tau-
ros cum coronis ante portas vrbis vnà cū
populo volebat immolare, fecisset que ni-
si Apostoli in medium scissis tunicis pro-
diissent cum hæ oratione. Se etiam mor-
tales esse illis similes homines, qui doce-
rent rebus huiusmodi fictis & falsis repu-
diatis Deum viuū colendū esse, cuius ope-
re cælū, terra, mare, omniaq; que illa com-
plexu suo continerēt, constitissent, qui su-
perioribus tēporibus Gentes suo arbitra-
tu viuere licuisset, quibus tamē specimen
sui edidisset, pluuijs temporibusque fer-
tilitatem præstantibus. Quæ cū illi di-
xissent, vix tandem obtinere potuerūt, vt
ne immolarent. Nonnulli aut Iudæi nec
ita multò post Antiochia & Iconio veni-
entes multitudinē persuaserunt. vt Pau-
lum lapidibus obruerent, quem eiectum
ex vrbe pro mortuo reliquerunt. At disci-
pulorum opera qui eum circumdederunt,
seruatus in oppidum introiuit, posteraq;
cum Barnaba Derbam protectus est. Cūq;
in illo oppido verbum DEI docuissent,
adduxissentq; multos in Christo fidem,
Lystram

Lystram, Iconium, & Antiochiam reuer-
 si sunt, ibique discipulorum animis confir-
 matis cum exhortati eos essent, vt in fide
 permaneret, multisque calamitatibus &
 aduersis rebus superatis, in Dei regnum
 introeundum esse docuissent, praefectisque
 singulis vrbibus presbyteris orassent cum
 ieiunijs eos Domino in quem crediderant
 commendauerunt. Tum vero obeuntes
 Pisidiam, in Pamphyliam contenderunt,
 cumque Pergae verbum Dei nunciaissent
 descenderunt in Attalia, inde Antiochia in
 qua vrbe delecti fuerat ad id munus quo
 functi erant, nauigauerunt. Quo cum per-
 uenissent, conuocata concione, exposue-
 runt omnia quae DEI benignitate egis-
 sent. Commorati sunt autem ibi multos
 dies cum discipulis, quo quidem tempo-
 re quidam ex Iudaea venerunt qui hoc pro-
 fitebantur, Nisi qui ex lege Moysis circuci-
 sus esset, salutem adipisci posse neminem,
 Cumque Barnahas & Paulus ab illis discre-
 parerent, ex eaque dissensione, orta esset, vt sit
 seditio, placuit omnibus, Paulum & Bar-
 nabam cum alijs nonnullis alterius factio-
 nis Hierosolymam ad Apostolos & pres-
 byteros de hac quaestione mitti. Illi per
 Phoenicem & Samariam Hierosolymam
 profecti, ibi exponerant, quanta DEVS

ipforum hortationibus apud Gentes fecisset, ijsque commemorandis omnium animos ingenti lætitia affecerunt. Quòd etiam Hierosolymam cum venissent facere minimè destiterunt. Ibi autem conuocata concione cum rem cuius causa missi essent narrassent, quæ illis etiam temporibus in ea vrbe Phariseorum maximè qui crediderant opera quæstio posita est, dictis vicissim sententijs, tandem placuit ad eos discipulos, quorum animi eius quæstionis difficultate Antiochiæ distraherentur, hoc scribi per Iudam qui etiam Barsabas dicebatur, & Silam viros primos in ecclesia, Paulo & Barnaba adiunctis, visum esse spiritui sancto atque ipsis, nihil eis oneris Mosaicæ legis imponere, nisi vt à stupro, & ab animalium ijs cibis, qui idolis immolati essent, & à sanguine quæ suffocata essent abstinerent. Illi autem Antiochiam cum venissent, conuocata multitudine epistolam reddiderunt qua perlecta, incredibilem animo ex consolatione ceperunt voluptatem. Aliquot verò interiectis diebus Paulus cum Barnaba egit vt ad eas regiones acciuitates in quib. verbũ Dei exposuissent, reuerterentur, viderentque quid fratres ac discipuli agerēt. Cũq; Barnabas probato collatu-

collaudatoque cōsilio Ioannem quē paulo antè reuertisse Hierosolymam dixisse cum esse veller, Paulus autem nollet propterea quòd Hierosolymam tum cū ipsi operam eius desiderarent, abiisset: secula est, ex eo dissensio tanta, vt Barnabas cōmite itineris Ioanne ascito, in Cyprū adiret, Paulus adiuncto delectoq; Sila Syriā & Ciliciam obiret, quibus in regionibus confirmatis discipulorum animis eos vt Apostolorum presbyterorumq; preceptis parerent, admonebat. De qua illius profectioe antè quam plura dico, libet de superiore quam Hierosolymā, vt dictū est, susceperunt, ille & Barnabas, aliquid dicere. Miki quidem hæc illa videtur esse quam in Epistola ad Galatas exponit his verbis: Se iterum Hierosolymam quartodecimo anno post, ascito Tito vnè cum Barnaba venisse contulisseque cum discipulis, sermonemque habuisse de eis, quæ ad Euangelium quod gentibus & apud Gentes prædicaret, pertinerent, idque in commune ac publicè, quòd in eo concilio de quo paulo antè dixi, factum esse arcitror, priuatim autem ac remotis arbitris cum ijs de quibus aliqua esset opinio. Iacobū autem, Petrum, & Ioannem, qui columna religionis nostræ esse viderentur, cum

munus, quod Christus ipse concessisset, cognouissent, datis dextris, id est data accepta; fide societatem, cum ipso & Barnaba conflāt, ut illi ad Gentes, ipsi ad Iudæos proficiscerētur. Hoc ut credam, hæc verba cum ijs quæ ex Luca supra commemoravi collata & cōiuncta admonēt. Nam cum ita seiunctum à Paulo Barnabā Lucas propter Ioannem dicat, ut nunquā postea eum à Paulo visum esse commemoraret, his autem verbis confirmat Paulus se vnā cū Barnaba tantò post Hierosolymā profecturum esse, ut sermonem de euāgelij ratione cū apostolis haberet, quod semel factum esse idem Lucas narrat, certè hæc illa ipsa, non alia videtur profectio. Idēque declarat quod deinceps in eadem Epistola Paulus confirmat, Petrum cum Antiochiam venisset, & modò cum Gētibus modò cum Iudæis clā cibum caperet, cum Iudæos tum verò Barnabam in istam suam simulatam & fictā traxissententiam. Atqui Barnabas post eam de qua dixi dissensionem, nunquā visus est Antiochiæ. In Cypro enim interfectum eum fuisse, Ioannes is quem secum duxit, in vita eius exponit. Atq; hæc à me eò dicta sunt, ut ne temporum inscitia laberemur. Nunc ad reliquā expositionē reuertamur.

famur. Paulus igitur comitem itineris sa-
 borisq; socium delegit Silam. Ij cum Sy-
 riam & Siliciã obeuntes, Derbã & Lystrã
 peruenissent, Paulus ibi Thimotheũ pa-
 tre Gentili matre Iudæa eaq; fideli natũ,
 cuius de vitæ integritate, disciplinæque
 obseruatione discipuli bene existimarẽt ac
 loquerẽtur, cum inuenisset, secum profi-
 cisci voluit, eumq; propter Iudæos circũ-
 cidit. Quocunq; venissent, ea quæ ab apo-
 stolis & presbyteris Hierosolymæ decre-
 ta fuerant seruanda tradebant. In Phry-
 giam & Galatiã cum venissent, Spiritus
 sanctus vetuit ne verbum Dei in Asia do-
 cerent. Inde cum traiecissent in Mysiam
 vellẽtq; in Bithyniam venire, Spiritus Ie-
 su non fuit. Itaq; ex Mysia Troadem pro-
 fecti sunt. Hic visum Paulo ostensum est.
 Vir quidam Macedo visus est ei stare, ac
 orare, vt in Macedoniam traiceret seque
 adiuuaret. Quo ex visu intellexit Paulus
 ijque qui cum eo erant. cum eis exposu-
 isset, se à Deo ad Euangelium Dei Mace-
 donibus rennuciandum vocari. Itaque sta-
 tim Troade recto cursu Samothracam, &
 in sequenti die Neapolim conuerunt, inde
 Philippos que est prima partis Macedonię
 ciuitas. In hac vrbe aliquot dies comora-
 ti sunt. Egressi autem portam ad flumen

precationis causa cūm conſediſſent, ver-
 bumque Dei mulieribus, quæ eò conuene-
 rant, prædicarent, & in ijs quædam muli-
 er Lydia nomine purpuraria Thyatiro-
 rumque Deum colebat, ea quæ à Paulo di-
 cebantur attentè audiret, afflata ſpiritu
 ſancto credidit. Cumque aqua vitali expia-
 ta, totaque eius familia rogaret, vt ſi ſe fi-
 delè eſſe Domino cognouiſſent, ad ædes
 ſuas habitatū venirent, impetrauit. Cum
 autem Paulus cum ſuis precationis cauſa
 irēt, facta eſt eis obuiam puella quædam,
 quæ numine Pythonico afflata diuinan-
 do; magno quæſtui Dominis ſuis erat.
 Hæc Paulum comiteſque eius ſecuta, ma-
 gna voce hæc locuta eſt, Hi homines ſerui
 Dei ſunt, qui vobis viam ſalutis oſten-
 dunt. Idque multis diebus feciſſe dicitur.
 Paulus autem ad eam conuerſus, Dæmo-
 ni imperauit, vt Ieſu Chriſti nomine ex il-
 la exiret, eodemque puncto temporis e-
 greſſus eſt. Domini autem puellæ cūm de-
 ſpe quæſtus hoc pacto ſe decidiſſe animad-
 uerterent, Paulum & Silam comprehen-
 derunt, perduxeruntque in forum ad prin-
 cipes, producentesque magiſtratibus, eos
 dixerunt perturbare ciuitatem, docereque
 morem & diſciplinam, quam ſequi & ap-
 probare ciuibus qui Romani eſſent. mi-
 nime

nimè liceret. Magistratus cum etiã multi-
 tudo in eos infesta venisset, se scis tunicis
 suis, eos virgis cedi iussit, cecos in vincu-
 la coniecit. Media autẽ nocte cum ita pre-
 carentur Deum & laudarent, vt ab alijs
 qui erant in carcere facile exaudirentur,
 terræmotus repente factus est tantus, vt
 etiam carceris fundamenta commoue-
 rentur, & ostia aperta sint, & vniuerso-
 rum dissoluta vincula. Expergefactus autẽ
 custos carceris ex illo terræmotu, cum a-
 pertas ianuas carceris cerneret, destri-
 cto gladio se ipse iam interficere volebat,
 quod vinctos fugisse existimaret, cum sta-
 tim Paulus voce magnã clamare cœpit,
 ne se interficeret, vniuersos enim esse eti-
 am in carcere. Ille cum lumine introgres-
 sus, cum eos solutos videret, tremore cor-
 reptus, se ad pedes eorum misit, ducen-
 que extra carcerem, rogare eos cœpit,
 quid sibi faciendum esse censerent, vt vitã
 consequeretur sempiternam. At illi hos
 ei responsum dederunt, Si in Iesum Chri-
 stũ crederet, fore vt ipse familiaq; eius to-
 ta gloriam sempiternam adipiscerentur.
 Domum autem eius cum venissent, pri-
 mum quæ ad salutẽ pertinebant, ei toti q; 3
 familiæ tradiderunt. Deinde ablutis pla-
 gis, cum familiamq; eius totã aqua salu-
 tari

tari expiauerunt, tum mensa instructa
 ijs epulis, quas ille pro tēpore parare po-
 tuit, vnà cibum læti ceperunt. Prima au-
 tem luce per lictores custodi magistratus
 imperarūt, vt illos emitteret. Quòd cū
 ille Paulo nunciaffet, quæstus est quod cę-
 sos se ac Silam publicè, & homines Ro-
 manos indemnatos in vincula coniecif-
 sent clām emitterent. Non ita fieri oport-
 ere, sed ipsi venirent, & emitterent. Quòd
 cū lictores principibus ciuitatis renun-
 ciaffent, timore perculsi illi, quòd Rōma-
 nos esse Paulum & Silam audirent, eos
 rogare cęperunt, cū eos eduxissent, vt ex
 vrbe discederent. Illi autē educti è carcere,
 in Lydiā concesserūt: inde visis fratribus
 cū eos consolati essent, profecti sunt.
 Cū autē peragratis Amphipoli & Apol-
 lonia, Theffalonicā, vbi Iudæorū synago-
 ga erat, venissent, Paulus ter in hebdoma-
 da de scripturis cum eis disputabat, totaq;
 eius oratio in eo consumebatur, vt doce-
 ret Christū & perpeti mortē oportuisse,
 & à mortuis excitari, & Iesum esse Chri-
 stum eum, quem ipsis prædicaret. Nec ve-
 rò eius oratio inanis fuit. Nam & ex Iu-
 dæis quidā crediderūt, Pauloq; ac Silæ cō-
 iuncti sunt, & ex Gentib. permulti, & in
 his nō pauca mulieres nobiles. Erat in ea
 vrbe

PERIONIO AVCT. 421

vrbe Iason quidam, qui Paulū & Silam,
 in domum suā acceperat. Quod cū Iu-
 dæi intellexissent, ij qui in falsa sua sen-
 tentia permanserunt, adhibitis de vulgo
 viris quibusdam facinorosis, orto tumul-
 tu ciuitatem concitauerunt, eoq̄ue consi-
 lio domum Iasonis conuenerunt, vt cū
 eos inuenissent, populo producerent. Sed
 cū eos non inuenissent, Iasonem ipsum
 & quosdam Christi discipulos ad princi-
 pes ciuitatis rapere & trahere cœperunt,
 cum hoc clamore, Iasonem esse qui eos
 quos tenerent, & alios homines qui or-
 bem cōcitarent, eoq̄ue iam venissent, ho-
 spitio exceperit atque eos omnes contra
 Cæsaris decreta facere, cum regem alium
 Iesum esse dicerēt. Qua quidem sua ora-
 tione plebem principesq̄ue ciuitatis con-
 citauerunt. Cū verò Iason cæteri q̄ue
 quos vnā cum eo productos paulò antè
 dixi, causam dixissent, dimissi sunt ac li-
 berati, Christiani autem confestim noctu
 Paulum & Silam Berrhœam miserunt:
 quò cū venissent, in Iudæorum conuen-
 tum introierunt, habitoq̄ue de religio-
 ne nostra cum eis multo sermone, per-
 multos & Iudæos & Gentiles tam viros
 quàm mulieres ad Christi fidē cultumq̄ue
 traduxerunt, Quòd cū Iudæi qui erant

Thessalonicæ, rescuissent, Berrhocam venientes, ita tumultibus urbem impleverunt, ut Christiani statim Paulum, Timotheo Silaque ibi remanentibus, coacti sint ad mare mittere. Sed ij qui eum deducebant, ipsum Athenas vsq; persecuti sunt, quibus cum Paulus mandatum dedisset ad Silam & Timotheum ut quamprimum ad se venirent, abierunt. Paulus autem cum eos Athenis expectaret, cerneret que idololatriæ deditam civitatem, animi agitatione inflammari impelli que cepit, ut de rebus ad religionem nostram pertinentibus ibi differeret. Quod factum est, ut & in synagoga cum Iudæis & Christianis, & in foro quotidie cum eis qui confluebant disputaret. Quidam autem Epicurei & Stoici cum eo disserabant, multisque de doctrina nova ex utraque parte inter se collatis sermonibus, cum ad Arcopagum pertraxerunt, quò liberius quid ille de hac re tota sentiret, diceret. Ille verò in medio Arcopagi stans, hæc liberè dixit. Se illos omni ex parte superstiosiores animadvertere, propterea quòd ipse cum illorum simulacra præteriret, atque inspiceret, aram etiam invenisset, in qua hoc inscriptum esset. Ignoroso Deo, quasi quod ignorarent, colerent, atque

atque venerarentur. Quòd igitur ignari
 colerent, id se eis enunciare. Deum enim
 qui hanc vniuersitatē, eaque omnia, quæ
 complexu suo continet, effecit, cū cæli
 terræque sit Dominus, nō in templis quæ
 manu opereque hominū facta sint, habi-
 tare, nec manibus hominū coli, quasi ali-
 quo cgeat, cū ipse det omnibus vitā, spi-
 ritū, cæteraque omnia. Eundēque fecisse
 vt ex vno omne hominum genus vniuer-
 sum terram incolant, definito vitæ cur-
 su quem omnibus dederit, vt quærant
 Deum, si fortè ad eius notitiam perueni-
 ant, quanquam non multum ab vnoquo-
 que nostrum abest. Eius enim benignita-
 te & viuere nos, & moueri loco, & esse,
 quemadmodum quidam poëta illorū di-
 xerit: Nam sumus & genus eius. Nos igi-
 tur cū genus Dei simus, eiusque cogna-
 tione teneamur, non debere existimare
 auro & argento aut lapidi, quem homo
 arte & cogitatione sua sculpsit, similem
 esse diuinitatem. Et tempora quidam hu-
 ius ignorationis cū Deus detestatus sit
 antea semper, tum denique hominibus
 patefacere, vt omnes actæ vitæ poenite-
 at, propterea quòd diem constituerit, in
 quo orbem iustè sit iudicaturus eo iudice,
 quem esse decreuerit, tradita omnibus
 fide,

fide,

fide, cum eum à mortuis excitasset. Cum autem mentionem resurrectionis fieri audissent, eorum partim irridere cœperunt, partim se de iisdem rebus Paulum iterum disserentem audituros esse dixerunt. Sic Paulus è Senatu dimissus est. Quidam tamen ei assensu sunt, in his Dionysius Areopagita, & mulier nomine Damaris. Illis quidem temporibus Claudius Cæsar Iudæos omnes ex vrbe Roma abire iusserat. In his Aquila quidam Iudæus Ponticus genere, & Priscilla eius vxor relicta Italia Corinthum venerat. Paulus autem cum Athenis Corinthum contendisset, ad eos adiit, habitauitq; apud eos, quod eiusdem artis essent, quæ in tabernaculis faciendis versatur, eiusque artis vnâ cum eis opus agere solitus erat. Nec verò arte illa impediabatur, quo minus in synagoga præsertim Sabbato disputaret, daretque operam, vt Iudæos & Græcos ad religionem cultumque nostrum deduceret. Quod tamen & liberius & studiosius fecit, posteaquam Silas & Timotheus de Macedonia venissent. Orationem autem omnem eò conferebat, vt Iudæis Iesum Christum esse testimonijs scripturæ persuaderet. Quod illi cum improbarent, atque adeo insultarentur, excusit Paulus

v. l. s.

vestimenta sua cum his verbis, Peccata
 vestra in capita vestra redundabunt, nul-
 la culpa mea. Iam ad Gentes me confe-
 ram. Hæc cum perorasset, migrans inde
 domum cuiusdam, cui nomen Lito Iusto
 erat, qui Deum colebat, venit. In ea cum
 synagogæ coniuncta esset, non destitit
 ea quæ religionis nostræ sunt, exponere,
 tantumque profecit dicendo. vt & Cri-
 spus qui princeps erat synagogæ, cū omni
 familia sua crediderit, & multi Corinthij
 etiam aqua salutari expiarentur. Noctu
 autem Dominus visus est Paulum mo-
 nere ne timeret, libereque loqueretur.
 propterea quòd cum ipso esset, neminem-
 que ei malum daturum, quod magnum
 hominum numerum in ea vrbe haberet,
 Commoratus est autem ibi Paulus an-
 num & sex menses, quod tempus in do-
 cendo Dei verbo consumpsit. Erat tum
 Achaia proconsul Gallio, ad cuius tri-
 bunal Iudæi Paulum adduxerunt, accu-
 saruntque, quòd contrà legem homini-
 bus Deum colere suaderet. Quibus cum
 Paulus purgandi sui causa respondere
 vellet, Gallio vetuit, dixitque Iudæis, eos
 se æquo animo audituros, si quod faci-
 nus proferrent. nunc cum de legis eorum
 verbis ac nominibus controuersa sit, ipsi
 vide-

vide-

viderēt, se enim earum rerum iudicē esse nolle. Ac Iudæi quidē tum Paulo omisso, toto impetu in Sosthenem ferri, eumque in conspectu Gallionis cædere cœperunt, nec illi ea res curæ fuit. Paulus verò cum etiam multos dies illic fuisset, salutatis fratribus in Syriam vnâ cum Aquila & Priscilla nauigauit, peruenitque Ephesum, ibique illis relictis, ipse in Iudæorum concilium veniens, cum eis disputauit. Cūque Epheso se discedere velle diceret, eumque Iudæi rogarent vt diutiùs commoraretur, non concessit, sed cum rediturum se polliceretur, discessit, venit que Cæsaream, vbi salutatis Christianis Antiochiam profectus est, quo in oppido cum aliquandiu commoratus esset, Gallatiam Phrygiamque obiuit, eo consilio, vt Christianos in fide confirmaret. Per agratis autem superioribus regionibus, Ephesum redijt, ibique inuentis quibusdam discipulis, ab eis quæsiuit, num spiritum sanctum credentes accepissent. Cumque respondissent, se ne idquidē audirione accepisse, essetne Spiritus sanctus omnino. Rogare eos iterū cœpit, cuius igitur nomine baptizati essent, Tū respōderunt illi, Ioannis baptismo se esse expiatos. Paulus ad hæc addidit Ioannem baptismo pœnitentia

tia populum expiasset, eos monentē, ut in
 eū qui ipsum sequeretur, id est in Iesum,
 crederēt. Tū oēs qui erant duodecim nu-
 mero Iesu nomine baptizati sunt, venit-
 que ad eos spiritus sanctus, cum eis manus
 imposuisset, inde linguis loqui. & prophe-
 tare cœperunt. His gestis, in synagogā ve-
 nit, liberēque per trimestre de regno Dei
 disseiūt. Cū verò nonnullos & obstinatē
 in sententia permanere, & Christi disci-
 plinam cultūq; in conspectu multorū in-
 sectari animaduerteret, ab eis discessit, se-
 cretisq; discipulis in Tyranni cuiusdam
 schola quotidie disputabat, idq; biennio
 perpetuū fuit, ita ut oēs qui siā incole-
 bant Iudæi atque Græci verbū Dñi audi-
 rēt. Hinc Paulus mira quēdā opera & in-
 usitata Christi nomine edidit. Nā cum &
 sudaria & semicinctia quæ corpus illius
 attrigissent, ægris adhibebantur, ijs etiam
 qui à dæmonibus torquebantur, statim
 morbi demonesq; depellebātur quod cū
 septem filij Iudæi qui exorcistæ habeban-
 tur, animaduertissēt, experiri placuit, nū-
 idem facerent quod Paulum facere cerne-
 rent. Itaque Iesu nomen in eis qui spiritus
 malos habebant, inuocabant, his verbis,
 Adiuro vos per Iesum quem Paulus præ-
 dicat. Demones autem respondiēt, Se &
 Iesum.

Iesum.

Iesum nosse & Paulum, & illi qui essent, ignorare homo in quo malus genius erat statim in eos inuolauit, vimque eis intulit tantam, vt nudi acceptis vulneribus domo fugerent. Eiusque rei fama cum omnibus Iudæis & Gentilibus qui erant Ephesi, percrebuisse, metu percussi omnes, Iesum laudibus in cælum extollere. Multi etiam eorum qui religioni nostræ nomen dederant, ea quæ egerant in vita confitebantur. Plerique etiam qui rebus eorum studiisque quibusdam curiosius dediti erant, libros in conspectu omnium combusserunt tanta copia, vt cum rationem haberent pretij, denarium quinquaginta millia inuenirent. His ita gestis numine diuino Paulus afflatus, Hierosolymam, Macedonia & Achaia peragratis, ire decreuerat, quòd intelligeret cum eò venisset, sibi Romam esse proficiscendum. Tum verò Ephesi ingens motus ob Christi disciplinam ortus est. Demetrius enim quidam, qui argentariam faciebat, fingendis ædibus ex argento Dianæ, opificibus atque operis magno quæstui erat, quem cum Pauli doctrina tolli intelligeret, eos conuocauit, atque in Paulum nostrorumque homines concitauit his verbis. Eo scire dixit, quanto ipsi atque sibi hæc an
que

que
que
sed p
mul
quip
nu o
eos
crim
vel I
tem
quar
lend
Qua
illor
voce
rum
pau
sensu
cedo
perd
pulu
scipu
pibu
mife
trum
bant
eccle
ueni
turba

questui semper fuisset, spectare etiam at-
que audire, à Paulo non solùm Ephesi,
sed penè tota Asia ingentem hominum
multitudinem ab eâ religione reuocari,
quippe qui doceret Deos nō esse, quia ma-
nu opereque hominum fierent. Quod si
eos quæstus tantus qui eis eriperetur,
criminique dandus esset non moueret,
vel Dianæ templum, quod isto pacto con-
temneretur, eiusque religio ac maiestas,
quam tota Asia & orbis coleret, cuius tol-
lendæ fundamenta iacerentur, moueret.
Qua Demetrii oratione tanta iracundia
illorum animi exerferunt, vt clarissima
voce clamarent, Magna Diana Ephesio-
rum. Hinc totam urbem tumultus occu-
pauit, impetuque factō communi con-
sensu omnes Caium & Aristarchum Ma-
cedones Pauli comites in theatrum vi-
perduxerunt. Paulus autem cum ad po-
pulum prodire vellet, non passi sunt di-
scipuli. Nonnulli etiam de Asiæ princi-
pibus qui cum eo amicitia cūiuncti erant,
miserunt, qui eum rogarent, ne in thea-
trum prodiret. Alij autem aliud sentie-
bant. Erat enim in magna perturbatione
ecclesia, & plerique quam ob causam con-
uenissent, nesciebant, cum Alexander de
turba protrahitur. Ille silentio postulato
ratio-

ratio-

rationem reddere nitebatur. Cū verò Iudæum eum esse cōperissent, clamare tum cœperunt omnes: Magna Diana Ephesiorum. Scriba autem vr̄bis sedato tumultu, nostros ita defendit, quasi in Dianam illi nihil dicerent, alijsque iactatis sermonibus, qui ad sedandos populi animos pertinere, concionem dimisit. Motu sedato, discipulos Paulus cōhortandi causa conuocauit, quos cū ad extremum salutasset, in Macedoniam profectus est, quā ille prouinciam peragrās, discipulos multo sermone cōhortari nullo loco destitit. Venit inde in Græciam, in qua cū menses tres commoratus esset, cōstitueretque in Syriam nauigare, infidie illi à Iudæis factæ sunt, itaque mutato cōsilio per Macedoniam redijt. Comites ei se itineris præbuerunt Sosiparet Pyrrhi Berrhoensis filius, Thessalonicēsium, Aristarchus, Secundus, Caius Derbeus, & Timotheus, Asiani Tychicus & Trophimus. His præmissis Troadem, Lucam vnum secum habuit: qui cum Philippis quinto die Troadem nauigio peruenit, qua in vr̄be dies septem omnes commorati sunt. Eorum aut extremo quem dominicū dicimus (vnam enim sabbati diem hunc Lucas intelligit) cū tibi capiendi causa omnes conuenissent

sent, Paulus postero die profecturus cum
 eis disputabat, cumq; sermonem in mul-
 tam noctem produceret, adolescens qui-
 dam cui nomen Eutycho erat, oppressus
 somno de tertia contignatione decidit,
 sublatusque est mortuus. Ad quem Paulus
 descendens, medium complexus, circum-
 stantes ne conturbarentur, admonuit
 animum enim eius in ipso esse. Certus il-
 le de salute adolescentis, redijt in cubicu-
 lum, vbi cum gustato cibo vsque ad lucem
 sermonem protraxisset, puerum viuum
 lacti adduxerunt, cum iam ille discessisset.
 Lucas autem ac ceteri comites itineris,
 conscendentes nauem, in Aſon nauiga-
 uerunt, vt ibi eum qui terra iter faciebat,
 reciperent. Sic enim illis se velle face-
 re dixerat. Paulus ibi conscensa naui, re-
 cto cursu Mytilenem cum eis contendit
 postera die è regione insulæ quæ Chius
 dicitur, applicuerunt, sequenti Sa-
 mum, postridie Miletum, quòd ipse Ephe-
 sum præterire decreuisset, ne qua mora
 ei in Asia afferretur, quo minus Hieroso-
 lymam ante Pentecostes diem peruenire
 posset. Itaque Mileto mittens Ephesum
 maiores natu Ecclesiæ accersuit, qui
 cum ad eum conuenissent, hac ad eos ora-
 tione vsus est. Scire eos ac tenere optimè,
 se ex

se ex quo primū die in Asia fuisset, Domino ministrasse ac paruisse, semper cum omni animi demissione ac lachrymis: scire etiam quibus à Iudæis insidijs malisque circumuentus sit, nullumque ab ipso prætermisum tempus esse, quo non liberè diligenterque publicè priuatimque eos docuerit, quæ ad religionem Christianam pertinerent, testimonijsque scripturæ Iudæis at Gentilibus, pœnitentiæ scelerum quæ in Deum admississent & in Dominum nostrum Iesum Christū fidem suaserit, cum interea nihil de ipsorum facultatibus abstulisset. Tum verò Spiritu vinctum se Hierosolymam petere, vbi quid sibi euenturum sit ignoraret, nisi quod Spiritus sanctus vbique indicet, eum illic vincula & cruciatus manere. Sed tamen se nihil horum omnium extimescere, nec vitam suam pluris quam se ipsum facere, dum modo eum vitæ cursus, qui ipsi à Deo datus esset conficeret, idque munus docendi Euangelij quod à Domino accepisset, exequi pro dignitate posset. Exploratum sibi esse, se nunquam postea à quoquam eorum visum iri, quos adiisset. Itaque testari eo se tum, culpæ nulli se affinem esse, quippe cum omne Dei consiliū eis exposuerit. à quo
nulla

nulla pœna propoposita, nullis supplicijs
 potuerit retardari: sibi vniuersoq; gregi
 consulerent, cui eos Spiritus sanctus epi-
 scopos præfecisset, Dei Ecclesiæ, quã ille
 sanguine suo quæsiuisset gubernadæ gra-
 tia, Scire se lupos rapaces impetum factu-
 ros esse in gregem post discessum suum, &
 ex ipsis viros prodituros q; improba ora-
 tione discipulos ad se conarentur abdu-
 cere, Proinde vigilarent, memoriaq; te-
 nerent, ipsum, nullũ finem eos per trien-
 niũ cum lachrymis monēdi fecisse. Se eos
 Deo & verbo gratiæ eius cõmendare, qui
 ædificare sanctos omnes, eisq; hẽredita-
 tem dare posset. Argentum & aurum, aut
 vestem nullius se concupisse, eiusque rei
 eos se testes habere, cùm ad ea paranda
 quæ ipsi ad cultum victumq; necessa-
 ria fuerint, corporis labor suffecerit: eos
 se docuisse, labore & opere quæsitis opi-
 bus egentibus atque agris subuenire oportere,
 memores verbi illius Domini IESV,
 Beatius esse dare, quàm accipere. Quæ
 cùm dixisset, positis genibus orauit cum
 omnibus, Tum verò magnus omnium
 fletus secutus est, incidentesq; in illius
 collum, osculum ei ferre cœperunt, nec
 aliud maiorem dolorē eis attulit, quàm
 quod se nunquam postea à quoquam ip-
 sorum

T

sorum

horum visum iri dixerat. Deduxerunt eum
 ad nauem, qua conscensa ipse & comites
 recto cursu Coum, postridie Rhodum, in-
 de Patram venerunt. Inuenta autem na-
 ui quæ in Phœnicem contenderet, nauigârunt,
 in Syriam, Tyrumq; applicuerunt, quod
 ibi nauis onus expositura esset. Hic
 cum discipulos offendisset, qui ei afflatu
 diuino commoti, prohibebant, ne Hiero-
 solymam adiret, septem dies comoratus
 est: quibus expletis Tyro Ptolemaidam
 venit, qua in vrbe salutatis fratribus diem
 vnum cum eius fuit: in sequenti Cæsare-
 am cum venisset, ad Philippum Euange-
 stam qui in septem diaconis erat, adiit, &
 apud eum cum comitibus habitauit. Ibi
 iam aliquot dies commorati erant, cum
 vir quidam ex Iudæa, propheta aduenit,
 Agabus nomine. Is cum ad eos venisset,
 detracta Pauli zona, pedes & manus alligauit,
 dixitque Spiritum sanctum hoc
 prædicere & antè denunciare, Virum cuius
 illa zona esset, ita Hierosolymæ à Iu-
 dæis, vincitum, dedendum esse Gentibus.
 Quod cum Pauli comites & loci incolæ
 audiuisent, cum rogare omnes cœperunt,
 ne Hierosolymam proficisceretur. Ille au-
 tem eis ita obiurgatis, vt fletu illorū ani-
 mū suū excruciarī fateretur, se non solum
 vinciri

vinciri, sed etiā mori Hierosolymæ Christi-
 sti causa & nomine paratum esse dixit.
 Itaq; illi cūm eum se de sententia deduce-
 re posse diffident, ita suadere destiterūt,
 vt eius rei euentum diuinæ voluntati per-
 mitterent. Hierosolymā cum venisset no-
 stræ religionis homines libenter eum cū
 comitibus exceperunt. Postridie vnā cum
 eis ad Iacobum Apōstolum, qui Hieroso-
 lymæ Episcopus præerat venit, quo cūm
 seniores omnes conuenissent, primum i-
 pse singillatim eis omnia exposuit, quæ
 Deus apud Gentes ipso ministro adhibito
 effecisset: deinde illi cūm Deum summis
 laudibus ornassent, dixerunt. Eum quāta
 Iudæorum multitudo ad Christi fidem
 deducta esset, videre. Eos aut omnes qui
 legi Mosaicæ parendum censerent, audi-
 tione accepisse ipsum quocunq; veniret,
 vbi Iudæi inter alias nationes viuerent,
 hoc docere, discedendū esse a lege Mosai-
 ca, nec Iudæis circumcidendos esse filios,
 nec illā iam in templum eo more quē lex
 illa præscriberet, ingrediendi esse neces-
 sitatem. Itaque se illi auctores esse, vt quo-
 niam multitudinem necesse esset conue-
 nire, se ipse cum alijs quatuor qui voluis-
 sent, expiaret, caputque raderet. Sic enim
 fore, vt quæ de illo audissent falsa esse

comperirēt. Se autē scripſiſſe de ijs qui ex
 Gentibus religioni noſtræ nomen dedif-
 ſent, vt ſe deinceps ab eſcis, quæ idolis
 immolatae eſſent, ſanguine ſtrangulato-
 rum animalium, & fornicatione ſtuproque
 abſtinerent. Paulus poſtero die adiunctis
 illis quatuor, expiatus in templum cum
 eis venit, oſtenditque expiationis tempus
 eſſe quoad pro vnoquoque eorum hoſtia,
 immolaretur. Dum autem hæc aguntur,
 explenturque dies ſeptē, Iudæi Aſiani cū
 Paulum in tēplo animaduertiſſent, om-
 nem in eum populum concitauerunt, in-
 iectisque manibus vt eum comprehendere-
 rent, admonere & rogare cœperunt cir-
 cumſtantes, vt ſe in comprehendendo eo
 homine adiuuarent, qui cūm vbiq̃ om-
 nes ea doceret, quæ & ad populi, Sena-
 tusque Iudæorum, & legis, & templi per-
 niciem, exitiumque pertinerēt, tum verò
 prophanos homines in templum addu-
 xiſſet, ſanctumque locū violariſſet, Tryphi-
 mum enim Ephesinum quem cum illo in
 vrbe viderant, ab illo in templum intro-
 ductū exiſtimabant. Motus hinc tota vr-
 be ortus eſt tantus, vt omnes eò concurre-
 rent. Quòd ſi tribuno qui tum in vrbe
 erat, nunciatus tumultus non fuiſſet, pe-
 riculum fuiſſet, ne à populo tumultuan-

re di
 filii
 tra te
 cum
 niret
 aut in
 dend
 tu, co
 bus v
 eſſet,
 clam
 poſſe
 impe
 li vo
 taque
 grad
 Paul
 tribu
 gere
 ne ſci
 pauc
 ſet,
 milli
 quod
 natu
 ſe, vt
 Quo
 dibu
 cauſa

cc di

re discerperetur. Sed ita tulit diuinū con-
 filiū, vt dū cōprehensum & extractū ex-
 tra templū interficere cogitant, tribunus
 cum Centurionibus & militibus interue-
 niret, cuius primus aduentus non furore
 aut inuidiam populi sedauit, sed finē cæ-
 dendi eius attulit. Is sedato, vt dixi, tumul-
 tu, comprehensum Paulum catenis dua-
 bus vinciri iussit. Cumq; rogaret, quis nā
 esset, quidq; fecisset, aliq; aliud in turba
 clamarent, sic vt nihil certi præ tumultu
 posset cognoscere, vt in castra duceretur,
 imperauit. Secuta est eū multitudo popu-
 li vociferantis, vt de medio tolleretur, tā-
 taque vis orta est, vt à militibus cū ad
 gradus ventum esset, portari cogeretur.
 Paulus verò cū in castra duci cōpisset,
 tribunum rogauit, num cum eo paucis a-
 gere liceret? Ille cū quæ siuisset, Græcè
 nesciret, & num is esset Aegyptius quā
 paucis ante diebus tumultum concitauis-
 set, eduxissetque in solitudines quatuor
 millia sicariorum: Paulus se Iudæū Tarsū
 quod Ciliciæ non ignotum oppidū esset,
 natum esse respōdit, rogare autem illum
 se, vt ad populum sibi verba facere liceret.
 Quod eū ille permisisset, Paulus è gra-
 dibus, Hebraicè (quod maioris silentij
 causa fuit) cū eos admonuisset, vt quam

ipse rationem apud illos redderet, audirent, ita locutus est, se Iudæum esse Tharsisi Ciliciæ natum, educatum Hierosolymæ ad Gamalielis pedes, eruditum patrijs legibus, quarum non secus atque illi omnes tum essent, ita propugnator extitisset, ut Christianam disciplinam hostili animo ad mortem insectaretur, vincendis tradendisque in custodias viris & mulieribus qui eam sectam sequerentur. Quorum omnium se habere testes dicebat pontificem omnesque maiores natu, a quibus acceptis ad fratres epistolis, cum Damascum iret, ut inde victos & nexos Hierosolymam supplisij causa abduceret, accidisse in ipso itinere cum iam Damascus in propinquo esset, ut meridie subito lumine cælesti circumfunderetur, cadensque ex equo, audiret vocem quasi obiurgantis, cur ipsum persequeretur: cumque rogasset, quisnam esset, & quid ipsi imperaret, illum respondisse Iesum Nazarenum se esse, quem persequeretur: Damascum autem iret, ubi planè quid ei faciendum esset, cognosceret. Cum verò præ splendore lucis dispicere non posset, manu à comitibus Damascum se esse deductum. Ananiam verò quendam, qui Iudæorum omnium Damascenorum testimonio

timonio legis erat obseruantissimus ad
 eum venisse ac dixisse vt cerneret, eodem-
 que puncto temporis se illum vidisse. Eun-
 dem tum eo vsu sermone esse, vt diceret
 ipsum Dei prouidentia delectum esse, vt
 eius voluntatem cognosceret, esset que te-
 stis apud oēs homines eorū omniū, quæ
 vidisset & audisset. Itaque aqua salutarī
 expiaretur, ipsiusque peccata appellato in-
 uocatoque illius nomine eluerentur. Re-
 deunti autē sibi Hierosolymam, atque ora-
 ti, visum illum esse dicentem. Abiret ipse
 citò Hierosolyma, quod eius de ipso testi-
 monium non probarent. Se verò respon-
 disse, eos ipsum scire solitum in vincula
 conijcere, & pulsare eos qui ei crederent,
 seque tum cū Stephani illius testis san-
 guis effunderetur, interfuisse, atque fa-
 ctum eorum, qui illum interficerent ap-
 probasse, cū vestes eorum asseruaret:
 Christum tum præcepisse, vt iret procul
 ad exeras nationes. Attentè eum ad hanc
 orationem omnes audierant, cū statim
 voce sublata dicere cœperunt. Tolle istum
 de medio neque enim fas est eum viuere.
 Secutus est hinc clamor maximus, vesti-
 menta sua proijcientium, pulueremque ia-
 ctantium in aëra. Quod cum tribunus a-
 nimaduertisset, duci eum in castra iussit,

& virgis cæsum torqueri, vt sciret, quam obrem tanto clamore ei obstreperet. Iam præceptis tribuni milites obtemperare parati erant, cùm Centurionem qui aderat Paulus rogauit, num hominem Romanum indicta causa & indemnatum illis virgis cædi liceret? Centurio statim tribunum admonuit, etiam atque etiam videret, quid faceret. Eum enim hominem quem verberari iussisset: ciuem esse Romanum. Accedens autem tribunus, eum rogauit, num Romanus esset: quod cùm ille annuisset. Ego, inquit, magna pecunie hoc ius ciuitatis adeptus sum. Ego verò, Paulus inquit, & natus ciuis sum. Ita & ea pœna Paulus liberatus est, & tribunus magno in metu fuit, cùm eum ciuem Romanum esse resciuisset. Postero die soluit eum, conuocatisque sacerdotibus omniq; populo eum produxit, quò diligentius cõperiret, quam ob causam à Iudæis accusaretur. Ipse in eos qui conuenerant coniectis oculis, ita verba fecit. Se ad eum diem semper bona fide in oculis iudicioque Dei vixisse. Hoc verbū pōtifex Ananias molestè acerbèque ferens, eis qui circumstabant præcepit, vt ei colaphos infringerent. Paulus verò hac ad eum oratione vsus est, Percutiet te Deus paries dealbate,

bate, qui cum sedens ex lege me iudices,
 tamē contra legem os meū tundi iubeas.
 Qui aderant, Paulum obiurgare quod sum-
 mum Dei sacerdotē maledictis lacefferet.
 Ille verò nescire se dixit eum principē sa-
 cerdotum esse. Scriptū enim esse, Principi
 populi tui ne maledicito, Tum Paulus qui
 ibi partem vnam eorum qui aderant, Sa-
 ducaeorum, alteram Pharisaorū esse intel-
 ligeret, clamare in concilio cœpit, Phari-
 saum se esse, Pharisaique filiū, in iudiciū
 adductum se, quod spēs & vitam mortuorum
 poneret ac defenderet. Statim orta est in-
 ter Pharisæos & Saducaeos dissensio tan-
 ta, vt dimissa multitudo, quidam Phari-
 saei, nihil se facinoris aut sceleris in eo
 cōperisse pugnaciter dicerent, Quid, in-
 quunt, si Spiritus aut Angelus eū eo col-
 locutus est, Tribunus, qui timeret ne Pau-
 lus in turba discerperetur, militibus impe-
 raui, vt eum de medio raptū in castra du-
 cerent Proxima nocte eum Deus visus est
 admonere, vt bono fortiq̄ue animo esset.
 Sicut enim Hierosolymæ ipsius propu-
 gnator & defensor fuisset, sic fore vt Ro-
 mæ etiam existeret. Vt autem illuxit, nō-
 nulli Iudæi plures quadraginta inito con-
 silio vouerunt se nihil cibi & potionis ca-
 pturos, quoad Paulū interfecissent. Quam
 I 5 quidem

quidem coniurationem suam pontifici ac senioribus exposuerunt, admonueruntque eos, ut peterent à tribuno, ut Paulum ad illos producerent, eamque fraudem ita tegerent, quasi aliquid de eo certius comperturi essent, se verò prius quam ille appropinquaret, eum paratos esse interficere. Pauli sororis filius cum insidias quæ a nunculo pararentur, intellexisset, venit ad eum in castra, ei que indicauit. Ille accersito Centurione, eum rogauit multis verbis, ut adolescentem ad tribunal ducendum curaret, habere enim eum aliquid quod ei nunciet, Adolescentem tribunus cum remotis arbitris rogaret, quidnam indicare sibi vellet, constituisse dixit Iudæos, ipsum rogare, ut postero die Paulum in concilium produceret, quasi certius aliquid in eum inquisituri essent. Quod videret, ne faceret, propterea quod essent plures quadraginta ex ijs. qui coniurassent se ex insidijs Paulum esse interfekturos, & vouissent se nihil capturos cibi ante quam hoc se scelere contaminassent, Tribunus dimisso ita adolescente ut uertaret ne cui, secum illo de ea re locutum fuisse diceret, duos centuriones accersiti iussit, quibus imperauit, ut milites ducentos, equites septuaginta, lanceariosque duceret.

ducentos compararent, & iumenta in
 quæ impositum Paulum tertia noctis ho-
 ra saluum & incolumen ad Festum præ-
 fidem Cæsaream perduceret, eisq; ad il-
 lum epistolam dedit, cuius hæc sententia
 est. Claudius Lysias Felici optimo præ-
 fidi, Salutem. Virum quem ad te mitto,
 à Iudæis comprehensum cùm iam inter-
 ficeretur, adueatu meo militum opera
 vix saluum è manibus eorum eripui, cùm
 Romanum eum esse comperissem. Cùm
 verò sciri cupiens quid ei obijcerent, il-
 lum in concilium eorum produxissem,
 et tantum obijci comperi, quæ ad legem
 eorum pertinerent, quorum nihil morte
 aut vinculis dignum esset. Quoniam aut
 intellexi, ex eis esse qui illum ex insidijs
 necare constituisent, eum ad te misi, ut
 accusatores apud te agant, si quid in
 eum velint dicere, Vale. Milites noctur
 Paulum Antipatridem duxerunt, postri-
 die verò equites eum Cæsaream ad Feli-
 cem perduxerunt, cùm cæteri in castra re-
 nertissent. Reddunt etiam illi Epistolam,
 quam cùm perlegisset, Paulum cuius esset
 prouinciæ rogauit. Cumq; Cilicem eum
 esse cognouisset, eum se auditurum esse
 dixit, cùm accusatores in eum venissent.
 Interim in Herodis prætorio custodiri

cum iussit. Quinto autem die Ananias pontifex cum quibusdam maioribus natu & Tertullo quodam oratore Casaream venit, omnesque Felicem adierunt: citatoque Paulo, eum Tertullus accusare cepit his verbis, Maximas tibi gratias agimus optime Felix, quod & benignitate ac virtute tua in pace omni compresso tumultu belloque viuimus, & pro incredibili tua sapientia multa quae superiores praetores quibus successisti, neglexerant, correctione adhibita feliciter geruntur. Sed ne te longa oratione traham, a te peto maiorem in modum, ut nos breuiter dicentes benignè attenteque audias. Non ignotam tibi esse arbitror sectam Nazareorum, qui nouis quibusdam religionibus institutisque omnium hominum mentes contra leges imbuunt & inficiunt. Eius principem cum pestiferum istum inuenissemus, qui & omnibus Iudaeis in vniuerso orbe seditionis auctor esset, & templum violare ac polluere voluisset, comprehensum ex lege nostra iudicare decreuimus. Sed tribunus Lysias, ut magna eum eripuit, iussitque eius accusatores ad te venire: ex quo tu facile poteris ea crimina cognoscere, quorum causa eum in iudicium adducimus. Iudaei tum vera esse quam Tertullus

diceret

diceret, asseuerarūt. Paulus verò cū Felix potestatem dicendi fecisset, ita respondit, Scio ego te optime Felix iam pridem iudicē datū esse Iudæis, quæ me causa impellit, vt bono animo magna que spe fretus, nunc pro me ipse respondeam. Intellegere enim potuisti, dies esse non plus quindecim cū Hierosolymam in templum religionis causa adij. Isti autem nec ibi me cum aliquo disputantem, aut seditionem mouentem, nec in vrbē ipsa, nec in synagogis inuenerūt. nec verò ea, quæ mihi obijciunt probare possunt. Hoc aut fateor me in disciplina, quam sectam vocant, sic patrium Deum meum colere, vt & ea omnia quæ in lege ac prophetis scripta sunt, verā esse credam, & eam quam etiam illi expectant, bonorū ac malorum resurrectionem fore confidam, in quo ipse etiam studeo ita me gerere, vt nemini quod sciam materiam occasionem que peccandi præbeam, ab ea que suspicione Deo teste sum liberrimus. Multis autem annis post Hierosolymam veni vt egentibus pro facultatibus subuenirem, Deo que offerrem quæ vouissem, quæ in templo facientem me cū offendissent Iudæi non tumultū turbam que concitantem, vt isti volunt, comprehenderunt clamātes voce

maxima, Tolle inimicum nostrum. In istis
 quidam erant ex Asia Iudæi, quos adesse
 hic oportuit, & accusare si quid haberent,
 quod criminofum in me putarent. Dicant
 verò nunc hi ipsi quo in flagitio me depre-
 henderint, nisi quòd hac oratione usus
 sum, cum in iudicium ob resurrectionem
 mortuorum adductum me esse clamarè.
 Hæc cum ex utraque parte dicta essent, Iu-
 dæorum querimoniam in illud tempus
 reiecit, cum Lysias tribunus venisset. Pau-
 lum autem interim Centurioni custodien-
 dum tradidit, ut & in pace eum esse vellet
 & neminem de suis ei ministrare quæ o-
 pus essent prohiberet. Interiectis aliquot
 diebus Felix cum Drusilla uxore sua quæ
 Iudæa erat, veniens, Paulum accersuit, au-
 diuitque eum de Christi fide & religione
 disserentem. Cumque protracto, ut fit, ser-
 mone, de iustitia, de castimonia iudicioque
 futuro diceret tremore correptus Felix,
 Paulum dimisit, ei que dixit se eum euoca-
 turum, cum opus esset, eumque sæpe etiam
 postea accersuit, quod se ab illo pecuniã
 accepturum esse speraret, Biennio autem
 post, Felici Porcius Festus successit, ei que
 victum Paulum reliquit, ut à Iudæis gra-
 tiam iniret. Festus tertio quam in provin-
 ciam venisset die Hierosolyman, Cæsa-

rea profectus est: quod cum primam pontifices ac primi Indæorum rescuissent, illum adierunt, rogaruntque ut Paulum iam quem infesto animo venissent, Hierosolymam perducere iuberet: idque fecerunt, ut in via ex insidijs eum opprimerent ac necarent. Festus autem Paulum Cæsariæ custodiri dixit, quam ad urbem cum propediem rediturus esset, si qui ex ijs una proficisci vellent, venirent & accusarent, si quod in homine crimen esse existimarent. Ipse Hierosolymæ amplius dies octo aut decem commoratus, Cæsaream ut venit, postridie pro tribunali sedens Paulum adduci iussit, Iudæi qui Hierosolyma venerant, eum cum productus esset, circumsteterunt, multaque & grauiæ ei crimina obijcere cœperunt, quæ probare non poterant, cum Paulus verba tantum, se legem Iudæorum, aut templum violasse, aut quidquam contra Cæsaris maiestatem fecisse pernegaret. Tum Festus qui Iudæis gratificari vellet, cum à Paulo quæsiuisset, num Hierosolymam ire, & illic de ijs ipsis criminibus apud ipsum iudicare vellet. Paulus se ad Cæsaris tribunal, vbi iudicandus esset stare dixit, Iudæis se nullo loco iniuriam intulisse, quod ipse melius sciret. Si quid eos

la si-

læsisset, aut crimen capitis admisisset, se
quò minus morte mulctetur, minimè re-
cusare. Sin nihil esset eorū, quæ in ipsum
conferrent, neminem esse qui eū illorum
libidini posset dedere. Itaq; ad Cæsarem,
inquit, prouoco. Tum Festus de concilij
sententia. Ad Cæsarem, inquit prouoca-
sti, ad Cæsarem ibis. Aliquot diebus post,
Agrippa rex & Bernice Cæsaream Festi sa-
lutandi causa venerunt, qua in vrbe cum
multos dies commorarentur, cum eis de
Paulo sermonē Festus instituit, eaq; om-
nia eis exposuit, quæ paulò antè gesta &
dicta esse dixi. Quæ cū Festus omnia
commemorasset, Agrippa hominem se
velle audire dixit, quod futurū postredie
ille promisit. Postero die Agrippa & Ber-
nice cum tribunis & primis viris ciuita-
tis cūuenerunt, quos ut vidit Festus, pro-
duci Paulum iussit. Eo producto Festus
dixit, Eum hominē quem Agrippa & ca-
teri cernerent, à ludæis eiusmodi crimini-
bus circūuentū esse, quæ si vera essent, ip-
se continuò summo supplicio afficiendus
esset, quemadmodum etiam ludæi ipsi
cū ipse Hierosolymæ esset, contende-
rant. Se verò nullum crimen capitis in eo
comperisse. Quoniam autem Romam eū
ad Cæsarem, ad quem prouocauisset mit-
tendum

PERIONIO AVCT. C49

tendum censeret, nihilque certū haberet, quod de illo Domino scriberet, se iussisse eum ad illos & maximè ad Agrippam produci, vt cū eum pro se dicentē audi- uisset, ipse haberet quod scriberet: Cū Agrippa Paulo potestatem dicendi factā esse dixisset: tum Paulus beatum se pri- mū dixit, quod apud eum esset verba fa- cturus, qui omnē Iudæorum disciplinā, omniaque instituta, omnesque consuetu- dines teneret: deinde ea omnia exposuit quæ ab illo commemorata esse antè dixi- de Iudæorum inuidia, initio longè peti- to ab eo tēpore, cū primū à Christo è cælo vocatus est, eoque superiore, cū legi Mosaicæ parendum esse censeret. Hæc cū Paulus diceret, Festus magna voce insanire Paulum dixit, eumque ad insaniam adigere multas literas quibus esset prædi- tus Paulus insanire se negavit, sed verba veritatis prudentiæque plena dixit fun- dere, Scire enim hæc omnia regem apud quem verba faceret. Tum Agrippam ro- gavit, num prophetis fidem haberet, Sci- re etiam se dixit, eum fidem habere: cū ille. Paucis, inquit, hortaris me, vt sim Christianus, & Paulus, Oro, inquit, Deū, & paucis & pluribus, vt non tu modò ve- rum etiā hi omnes qui audiunt tales eua- dant,

dant,

dant, qualis sum ego, exceptis his vinculis. Surrexerunt, tum rex, prætor, Bernice, & qui cum eis confederant, cumque secessissent, hæc inter se de Paulo iactabant, eum nihil morte aut vinculis dignum fecisse, ac prætereà Agrippa Festo eum dimitti potuisse dixit, nisi ad Cæsarem prouocasset. Cum autem navigationi dies constitutus esset, ut Romam ad Cæsarem iret Paulus; cuidam Centurioni Iulio nomine, cohortis Augustæ, unà cum aliquot alijs vinctis, traditus est. Conscensa nauē Adrumentina, cum essent omnes in Asiā nauigaturi, soluerunt. Postero die Sidonē applicuerunt. Iulius qui Paulum humane haberet, eum amicos adire permisit ab eisque curari. Hinc soluentes, Cyprum, propterea quod aduersis vētis vsi essent, tenere non potuerunt. Itaque ab ea repulsi, mare Ciliciæ, & Pamphiliæ prætereucti, Lystram Lyciæ oppidū deuenērunt, ubi cum Centurio nauem Alexandrinam offendisset, quæ in Italiam nauigaret, in eam omnes imposuit. Cumque satis multis diebus tarda nauigatione vix ad Guidum, quod ventus non sineret, peruenissent, Cretam per Salomonem per nauigauerunt, quam cum vix tenuissent, venerunt in quēdam locū, qui Boni portus dicitur, cui

PERIONIO AVCT. 451

cui finitima erat Thalassa vrbs. Cùm ve-
 rò multum iam tempus peractum, nec tu-
 ta esset iam nauigatio, propterea quòd ie-
 iunij iam tempus præterijisset, omnes qui
 aderant Paulus adinonebat, videre se na-
 uigationem futuram cum magno pericu-
 lo non solum oneris, & nauis, sed etiam
 vitæ omnium. Centurio porro maiorem
 fidẽ gubernatori & nauclero, quàm Pauli
 verbis habebat. Et portus ille minimè ad
 hyemandum aptus erat. Quod eam mul-
 ti animaduenterent, auctores fuerunt vt
 illinc naues subducerentur, vt Phœni-
 cem Cretæ portum, qui Africum & corũ
 spectat, hyemandi causa possent appelle-
 re: sed Austro flate, cùm ex animi senten-
 tia nauigationem successisse sibi existima-
 rent, cùm Assò soluentes, Cretam appli-
 carent, ventus Typhonicus qui Euro a-
 quilo vocatur, non ira multò post nauem
 agitauit & impulit, quæ cum correpta, nõ
 posset impetum vimque venti sustinere ei
 omnes cùm cecidissent, huc atque illuc agi-
 tabantur, in paruaque insulam quæ
 Clauda vocatur, tēpestare delati, vix se a-
 pham tenere potuerunt, qua conscensa,
 subsidio vfi sunt, deligata naue veriti ac
 in Syrtim inciderent, soluta naue ita agi-
 tabantur. Cumque vi magna tempestatis
 agita-

agita-

agitantur, postero die iacturā fecerūt,
 sequenti suis manibus nauis suppellecti-
 lem proiecerunt. Cūque nec sol nec astra
 multis diebus se eis ostenderent, tempe-
 statisque vis magna impenderet, sublata
 eis erat in posterum spes omnis salutis.
 Tum Paulus in mediū omniū procedens,
 Si me, inquit audiissetis, à Creta mini-
 mē soluissetis, omniaque hæc quæ amissi-
 stis haberetis Sed vos nunc hortor & mo-
 neo. vt bono animo sitis, Neque enim cu-
 iusquam vestrum vita amittetur, sed na-
 uis tantummodo, Visus est enim mihi su-
 periore nocte Angelus Dei, cuius sum,
 quemque colo, dicere, ne timerem, Cæsa-
 ri me sisti oportere, Deumque mihi omnes
 qui vnā mecum nauigarent dedisse. itaque
 bono animo esse. Diuina enim benigni-
 tate fretus ita fore credo, vt mihi prædi-
 ctū est, nos in quandā insulā peruenturū
 sumus. Vt autem quarta decima nox fuit
 cū omnes in tempesta nocte in mari A-
 driatico huc atque illuc iactarentur, sus-
 picabantur nauæ aliquem sibi locum o-
 stendi, depressoque bolide passus viginti
 abesse compererunt, paruoque interuallo
 progressi, iacto rursus bolide, quindecim
 passus inuenerūt. Cumque vereretur, ne in
 loca salebrosa inciderent, iactis ex puppi
 anco;

ancoris quatuor, optabant vt luceſceret.
 Iſdem cūm ex naui effugere conſtituerent
 demerſa in mare ſcapha quaſi ancoras 2
 proſa expanſuri eſſent, tum Paulus Cen-
 turionem ac milites commonefecit, niſi
 illi in naui manerēt, eos ſaluos eſſe non
 poſſe. Itaque milites ſtatim ſcaphę funi-
 bus diruptis, eam in mare demergi ſiue-
 runt. Dum verò dies expectatur, hortaba-
 tur oēs Paulus, vt cibum caperent, quòd
 ad eorum ſalutem hoc pertineret. Nēmi-
 nemque dicebat, crinem capitis amiſſurū.
 Quæ cūm dixiſſet, & ipſe, & cæteri iam
 meliore ſpe freti, cibum vnā ceperunt.
 Erant autem in ea naui ducēti ſeptuagin-
 ta ſex. Capto cibo, triticum in mari abie-
 cerunt, itaque nauem exonerarunt. Cūm
 verò illuxiſſet, nec terram cognoſcerent
 animaduertūt ſinum quēdam, qui litus
 habebat, in quem conſtituebant, ſi poſſēt
 nauem appellere. Itaque ſublatis ancoris
 mari ſe comittebāt laxatisque gubernacu-
 lorum funibus, paſſisque vēto velis ad lit-
 tus contendebant. Sed cūm in locum qui-
 vtraque ex parte mari cingitur incidiſſet,
 nauis ita impegit, vt proſa fixa immobi-
 lis ſtaret: puppis verò vradarum fluctuum-
 que vi agigaretur. Quod cūm milites ani-
 ma ducerent, hoc conſilij ceperunt, vt
 vinctos

vinctos

vinc̄tos trucidarent, ne quis nando eua-
 deret. Sed Centurio, qui Paulum seruare
 vellet, eorum tale consilium impediuit.
 Iussit̄que eos qui nandi periti erant, pri-
 mos ad terram egredi, cæteros partim in
 tabulatis, partim in aliquo eorum quæ è
 naui portari poterant. Ita factum est, vt
 omnes ad terram salui exierint. Seruati
 tum denique cognouerunt Meliten eam
 insulam nuncupari, Barbari verò magnã
 omnibus humanitatem ostēderunt. Om-
 nes enim excitato igne propter imbrem q̄
 impēdebat, & frigus, adhibuerūt. Cum ve-
 rò Paulus sarmentorum magnam vim
 collegisset in ignem coniecisset, vipera
 calore egrediens manum eius arripuit,
 quam vt Barbari è manu illius pēdentem
 viderunt, inter se dicebant, planè illum
 cæde se contaminasse, qui cū è mari ser-
 uatus esset, eum tamen diuina iustitia
 non sineret viuere. At ille quidē excus-
 sa in ignē bestia, nihil mali sensit omni-
 no, Barbari autem expectabant dum tu-
 mor eum corripere, aut repente mortuus
 caderet. Quòd cū illi diu frustra expe-
 ctassent, mutata sententia, eum DEVM
 esse dixerunt. Erat tum Publius quidam
 primus eius insulæ. Is Paulū vnà cum so-
 cijs in agro suo triduo perhumanè ha-
 buit,

buit, quo quidem tempore Publij pater è febre ac dysenteria laborans decumbebat, ad quem cum Paulus accessisset, eum precibus manuūque impositione curavit. Hinc ceteri qui ægrotabāt in insula, cum ad eum adijissent, curati sunt. Itaq; mag-nos ei ac socijs honores officiaque detulerunt, quamdiu in insula cōmorati sunt, & cum soluerent, ea que ad victū pertinebāt, præbuerunt. Post trimestre, in nauem conscenderunt Alexandrinā quæ in insula hyemauerat, soluētesque Syracusas tenuerunt, qua in vrbe cum triduum comorati essent, Rhegiū, inde Puteolos biduo venerunt, vbi cum nostræ religionis homines inuenissent, eorum rogatu apud illos septē dies cōmorati sunt, ita Romā peruenetunt. Quod cum Christiani qui Romæ erant, audirēt obuiam eis vsque ad forum Appij & tres Tabernas prodierūt, quos cū vidisset Paulus, gratias Deo egit, melioreque animo fuit. Romam cōm-venissent, vinctos Centurio præfecto reliquos tradidit. Paulo verò permisit vt solus cum milite qui eum custodiebat, habitaret. Tertio cū venissent die, primos Iudæorū Paulus accersuit, quibus exposuit ea omnia quæ ipsi Hierosolymæ accidissent, secum patrijs legibus institutisque

|parc-

pareret & obtemperaret, Romanis dedi-
 tum esse, qui cū in ipsum inquisissent,
 nec pœna capitis dignum quicquam fe-
 cisse comperirent, vellentque dimittere, lu-
 dæos intercessisse, ita coactum se, ad Cæ-
 sarem prouocare: non quòd gentem suam
 ipse vlla in re accusare posset. Eo se ob eā
 causam accessisse, vt ipsos videret & con-
 ueniret. Se enim catena ea quam cerne-
 rēt vinctū esse propter spē populi Israëli-
 tici. Illi responderunt, nec literas se de eò
 ex Iudæa accepisse, nec quenquam Iudæo-
 rum, qui eò venisset, nunciassse, aut dixis-
 se quicquā de ipso, quod religioni repug-
 naret: se autem petere vt ab illo audirent,
 quæ ipse sentiret, cūm satis compertum
 haberent, eam sectam quam sequeretur,
 vbiq; terrarum explodi & eici. Constitu-
 to autem ei die, cūm plures ad eum in di-
 uersorium venissent, ipse eis regnum Dei
 exponebat, ad eaque quæ Christo accide-
 rāt, probanda & persuadenda testimonia
 & à lege Mosaica & à prophetis à prima
 luce ad vesperum, depromebat. Atq; eius
 orationi alij assentiebantur, alij nullā fi-
 dem habebāt. Cumq; inter se dissentirēt,
 discesserunt, cūm Paulus Esaiaë verba eis
 conuenire dixisset, quæ sequuntur: Lo-
 quere cum populo isto, audietis, nec in-
 telli-

telli-
 eni
 & au
 obstr
 & au
 & cō
 Scito
 missi
 lus p
 uerfi
 lus au
 forio
 pore
 recipi
 & do
 ac dif
 cas de
 os an
 tus in
 cenni
 cisse e
 nium
 quis
 tur m
 dem e
 & ear
 quan
 Colo
 moth

telligetis, videbitis, & non videbitis. Cor enim istius populi tenebris offusum est, & auribus tardè audierunt, suosq; oculos obstruxerunt, nequando oculis videant, & auribus audiant, & corde intelligant, & cōuertantur, eisq; medicinam afferā. Scitote ergo Gentibus DEI seruatorem missum esse, quæ audient. Quæ cūm Paulus perorasset, Iudæi cum magna contro- uersia & disputatione discesserunt. Paulus autem biennium totum in suo diuersorio commoratus est, quo quidem tempore omnes qui eò ad ipsum veniebant, recipiebat, libereq; ea omnia tradebat, & docebat, quæ ad Christum eiusq; fidem ac disciplinam pertinebāt. Quod etsi Lucas de biennio illo tātum dixit, quod duos annos cōplectitur, qui tertius & quartus imperij Neronis numerātur, tamē decennio etiam quod postea vixit, idem fecisse existimandus est. Vbi autem decennium illud consumpserit, aut vixerit, si quis requirat, mihi quidem Romæ videtur magna ex parte fuisse, quantum quidem ex eis epistolis intelligi licet. Nam & eam quam ad Ephesios scripsit, & eam quam ad Philippenses, & eam quam ad Colossenses, & posterioremquam ad Timotheū, & eam quam ad Philemonē, ex

urbem misit. Nam Epistola ad Galatas, non
 nullorum sententia, Roma, aliorum Ephe-
 somissa esse dicitur. Eas autem nec illo
 biennio, nec eodem illo decem anno
 missas esse, aut scriptas, & res ipsa decla-
 rat, & epistolarum ipsarum sententia. In
 ea enim quam ad Timotheum posteriorē
 misit mentionem honorificam Onesiphori
 cuiusdam facit, quem cum venisset
 Romam, ipsum magno studio cum qua-
 sisset, tum inuenisse dicit, cum etiā vin-
 ctus esset, Et in extrema eadem Timotheū
 rogat, ut eidem eiusque familiae salutem di-
 cat. Præterea eadem extrema & tempore
 mortis suæ imminere scribit, & in priorē
 defensione sua se deseruū ab omnibus. At
 qui Lucas nihil de priorē illa causa di-
 ctione scribit, sed cum in libera custodia
 ita fuisse dicit, ut eos omnes qui ad ipsum
 adirent, docere minimē prohiberetur. Ex
 quo intelligitur, eum ex illa custodia to-
 to illo biennio minimē eductum fuisse.
 Iam verò cum ex priorē illa causa dictio-
 ne cuius mentionem, ut dixi, facit, poste-
 riorē intelligamus, ac tum cum eandē epi-
 stolam scripsit & in vinculis ipse esset, &
 mortis eius tempus impenderet, ut ipse ait,
 profecto multos, annos post illud bien-
 nium Romæ fuit. Huc accedit, quod in-

bet in eadem epistola Timotheum ad se
 maturè venite, & in epistolis ad Philippen-
 ses, ad Colloßenses, & ad Philemonem,
 cum facit vna secum scribere. Eod. m. per-
 tinet, quòd Demã in Epistola ad Philemo-
 nem adiutorè suum appellat & in poste-
 riore ad Timotheum se ab eo desertum
 esse scribit. Aristarchum etiam in epistola
 ad Colloßenses vna secum captivum
 esse dicit, in ea autem quæ est ad Phile-
 monem, adiutorem suum appellat, cum
 Epaphram captiuitatis socium solùm no-
 minasset. Eum autem non consumpsisse
 Romæ totum illud decennij tempus, hinc
 intelligitur, quòd in posteriore ad Timo-
 theum epistola extrema eum iubet affer-
 re secum penulam, quam Troade apud
 Carpum reliquisset, & Trophimum se Mi-
 letiarum reliquisse scribit, quod non
 factum esse, cum vel in Græcia & Asia ef-
 set, antequam vincetus Romam ducere-
 tur, vel cum duceretur, hinc scripi potest,
 quia & Timotheus ipse Romam iam ve-
 nerat, & tum iam bis causam ipse dixerat,
 & finem vitæ suæ appropinquare scribit.
 Et certe amentia est existimare Pau-
 lum scribere Trophimum à se relictum æ-
 grum Miletii illis temporibus. Episto-
 la etiam ad Hebræos cum non semper

Romæ fuisse declarat. In ea enim extrema scribitis Christianos Italos salutem dicere, ex quo ex Italia missa esse intelligitur. Quinetiam in prouinciam Narbonensem eum venisse reperio, & in Hispaniam, eum Paulo viro sanctissimo, quem Narbone pontificè præfecerit. Atq; haud scio an illa ipsa sit profectio, quæ ad Romanos se in Hispaniam suscepturum esse scribit. Sunt enim multi, qui eum in Hispaniam profectum asserunt. Quæ autem de laboribus, periculis, ac supplicijs quæ pro Christo pertulit, scripsi, ea omnia ex libro Lucæ, qui acta Apostolorum inscribitur, exprompsi. Quæ præterea ipse de se scribit, ea quoniam vera sunt iam explicabo. In posteriore quidē ad Corinthios extrema ferè, ter virgis cæsum esse scribit, cum semel tantum eum Lucas narret verberatum esse vna cum Sila. Nam à Centurione verberatus non est, cum se ciuem Romanum esse dixisset. Ter etiã naufragium se fecisse in eadē epistola scribit, & nocte ac die in profundo maris fuisse: quorum posterius si à Luca commemoratum est, certè non solum nocte & diē vnū, verum multos in maris fundo fuit. Nam nec solē, nec sidera ipsa multis diebus nauiganti ei cum cæteris visa esse commemorat.

Neque

PERIONIO AVCT. 461

Neq; enim hoc quod Paulus scribit, se nocte & die in profundo maris fuisse, ita intelligendum est, quasi ipse è naui cadēs in mare præceps demersus sit, hoc enim non prætermisisset Lucas. Quod autē ad naufragium attinet, amissionem nauis Paulus socijs nauigantibus prædixit, naufragij autem alterius nullam Lucas mentionem facit. Atq; hic quidem locus me admonet, vt de tēpore ac loco quo hac missa epistola est, aliquid dicam. Alij ex Macedonia Philippis, alij Troade missam esse scribunt. Quod si verum est, id constare non potest, si ad illud tempus referatur, cū Paulus Romam nondūm vinctus venerat. Illud enim quod modō ex ea epistola de naufragio protulī, tū accidit, cū Paulus vnā cum socijs mari in Melitem insulā, deinde Syracusas, Rhegiū, ætiam Putolos, postremō Romam peruenit. Ita si Troade missa est, aut è Macedonia, eò se retulerit, postea quam Romam vinctus venisset, necesse est. Quod satis argumenti est cum post biennium illud, de quo Lucas scribit non semper vsque ad extremum viræ diem Romæ fuisse. Quod si quis contra proferat, id quod ipse Paulus infra scribit, raptum se ante quatuordecim annos in tertium celū huic ego re-

V a (pon-

spondeo, primùm nō esse tam perspicuū,
 quando illud euenerit, quam hoc quod
 de naufragio commemorat. Deinde ab
 eo qui hoc opponat, petā. vt illud ipsum
 quod de naufragio Paulus scribit, expli-
 cet Tum enim tam difficilem hanc qua-
 sitionē, cognosceret, quam facile nobis op-
 posuit. Præterea si illum, vt ita dicam, ra-
 ptum euenisse dicamus illo triduo, quo
 Paulus Damasci in via recta in adibus
 Iudæ orasse dicitur, certē subducta & ha-
 bita ratione totius temporis, ad eum diē
 quo aliter ad Corinthios epistolā misit,
 annos amplius quatuordecim intercessit
 se intelligimus. Sed ad alia veniamus. In
 eadē epistola pericula multa enumerat,
 quibus se obiecerit, quorum mentio à Lu-
 ca nulla facta sit. In ijs sunt fluminum &
 latronum pericula. In epistola etiam ad
 Galatas se in Arabiā venisse scribit. Dein-
 de cū redisset Damascum Hierosoly-
 mam Petri vidēdi causa, apud quem dies
 quindecim commoratus sit. Deinde post
 annos quatuordecim iterum Hierosoly-
 mam vnā cum Barnaba & Tito, vt de eu-
 angelij docēdi ratione cum Apostolis cō-
 municaret. Scribit etiam se Petro, quem
 Cephā vocat, cū Antiochiam venisset,
 restitisse, quōd se non rectē in euangelij
 veri-

veri-
 rinth
 gna
 nisi f
 ra cr
 uti n
 read
 de ill
 dem
 est Pe
 mæ
 quo a
 nēdu
 & rel
 opera
 plure
 Chris
 scens
 que il
 endi t
 eum
 am p
 facili
 derat
 cecid
 Deo p
 Itaq
 ab in
 in co

veritate gereret. in ea etiam quam ad Co-
 rinthios priorem misit, se cum bestijs pu-
 gnasse, id est feris obiectum esse scribit:
 nisi forte bestiarum nomine homines fe-
 ra crudelitate præditos intelligamus, sic-
 uti nomine leonis Neronem in postero-
 read Timotheū intellexisse dicitur. Nunc
 de illius morte aliquid dicendum est. Eo-
 dem non solum die, sed etiam anno quo
 est Petrus Apostolus in crucem actus, Ro-
 mæ Neronis insu securi percussus est:
 quo autem ordine, quaque de causa expo-
 nendum videretur, Romæ cum in disciplina
 & religione nostra propaganda omnem
 operam & studium dicendo consumeret,
 pluresque indies in fidem ditionemque
 Christi subigeret, forte Patroclus adole-
 scens qui Neroni pocula ministraret, quæ-
 que ille charum haberet, cum Pauli audi-
 endi summa cupiditate duceretur, nec ad-
 eum propius accedere propter frequenti-
 am posset, ad locum superiorē, quō eum
 facilius & audire & videre posset, ascen-
 derat. Is cum somno oppressus dormiret
 cecidisse, eoq; casu interiisse dicitur. Quod
 Deo patefaciente, Paulus statim cognouit.
 Itaq; eū introferri ad se iussit excitavitq;
 ab inferis, cum omnes hortatus esse, vt
 in commune id ad Deo precarentur. Exci-

ratum ad Neronem ire iussit vna cum alijs Cæsareanis, vt cū excitatum cerne-
 ret, quem mortuum non solūm sciret, sed acerbè tulisset, ipse ad Dei cultum deduceretur. Alij verò priores ad Cæsarem ad-
 deunt, eiq; Patroclum reuixisse nunciāt. Cæsar continuò eū accersiri iussit, quē vt
 viuū, saluū & incolumen vidit, miratus est primū, deinde ab eo quæsiuit, num vi-
 ueret. Cūq; etiam respondisset, quære etiam institit, cuius benignitate & opera
 viueret, quī mortuus fuisset, ille se IESV Christi Domini sui regis sæculorū omni-
 um beneficio, ac munere viuere respōdit. Cæsar cū Christum omnium sæculorū
 regē dici audisset, conturbatus est, eumq; illius animi terrorem auxit, id quod deinceps
 Patroclus addidit, fore, vt Christus omnia orbis imperia deleteret, eiusque vo-
 luntati quidquid hæc vniuersitas completeretur, obtēperaret, quod regū omnium
 esset & maximus & potentissimus. Tum colaphū ei infregisse dicitur, cū hac ora-
 tione. Ei ergo regi nomen dedisti. Quod cū annuisset, nonnulli q̄ aderāt ex suis
 eum grauiter obiurgasse dicuntur, quod adolēcentē qui tam prudēter respondisset,
 male multasset. Itaq; se etiam regi illi parere dixerunt. Nero furore incensus

eos omnes in vincula conijci quam pri-
 mum iussit, omnesq; cōquiri atque inter-
 fici diuersis supplicijs, qui se illius regis
 imperio obedire dicerent. Prodocuntur
 multi cum vinculis & ad Neronem addu-
 cuntur, in his Paulus, in quem ita ceteri
 vincti conijciebant oculos, vt in ducem,
 vt hoc etiam Nero facile intelligere pos-
 set. Itaq; ad eum vnum orationem aduer-
 tit; quo ore in imperium Romanum clam-
 venire ausus esset, vt inde abstractum &
 abductum populum Christo quem regem
 suum prædicaret, adingeret. Paulus non
 solum ex illo quasi orbis angulo, sed ex
 omnibus imperijs se Christo homines
 colligere & comparare dixit. Sibi enim ab
 illo negotium datum esse vt neminem
 contemneret aut abijceret, qui in ipsius
 fide, & imperio esse vellet. Quod se ipse
 & in illum credere, & eius dicto audiens
 esse constitueret, id sibi licitum esse intel-
 ligeret: quod si faceret vitam eum sempi-
 ternam esse consecuturum. Eundemque
 venturum esse dixit, vt suum cuique pro-
 dignitate reddat, tumque hæc omnia igne
 deflagratura. Nero cum mundi deflagra-
 tionem audisset, iracundia incitatus, fu-
 riaque qua damagitatus, omnes qui huic
 regi, parcerent, quam primum viuos

W 2

causa

exuri in fuisse dicitur. Sed Paulus quoniam
 ciuem se Romanum esse prædicauerat.
 Longino, Megysto & Aresto traditus est,
 qui eum quam primum extra urbem pa-
 lam & publicè securi ferrent. Cum que
 nuncijs eius mortis & supplicij serijs
 quam optaret, veniret, duos ex militibus
 suis, Feregam & Partem um misit, qui
 viderent, an securi percussus esset. Illi
 venientes, eum in media ferè urbe ad po-
 pulum de magnis CHRISTI virtutibus &
 operibus differentem offendunt: quos
 ut vidit, Venite, inquit, & vos filij, credi-
 te in Deum vnum & filium eius vnigeni-
 tum Dominum nostrum Iesum Christum
 seruatore[m] omnium, ut viuant, animi
 vestri. Milites se à Nerone missos dixe-
 runt, qui viderent, an eo mortis genere
 quod præscripsisset, affectus esset. Quod
 si ab inferis cum morte mulctatus fuisset
 excitaretur, ita denique se credituros. Ad
 hæc ille respondens, eos admonuit, si ad
 sepulchrum ipsius venirent, fore, ut duos
 viros, Titum & Lucam orantes inueni-
 rent, à quibus hoc ipsum comperire pos-
 sent. Vix dicendi finem fecerat, cum alij
 duo à Nerone missi interuenientes, arre-
 ptum comprehensumque eum, extra ur-
 bem in viâ Ostiensem pertrahunt, & iuxta
 gladium

gladium crucem parare iubent. Quod ut vidit Paulus ad ortum se conuertisse, passisque in caelum manibus, cum lachrymis diu orasse dicitur. Finem orandi cum fecisset, Christianis omnibus qui eum secuti fuerant, salutatis, eisque pace data, genua humi defixit, totumque se signo crucis muniens, lictori ceruicem & iugulum praebuit. Ex ceruice cum securi percussus esset, pro sanguine lac, quasi integritatis & innocentiae signum fluxisse dicitur. Sepultus est autem eadem via, ubi postea templum ei aedificatum & dicatum est. Quatuordecim quae extant, scripsit epistolas: ad Romanos vnam, ad Corinthios duas, ad Galatas vnam, ad Ephesios vnam, ad Philippenses vnam ad Collosenses vnam, ad Thesalonicenses duas, ad Timotheum duas, ad Titum vnam, ad Philemonem vnam, ad Hebraeos vnam. Eum ego ordinem ijs enumerandis secutus sum, non quem ille mittendis tenuit, sed quem maiores nostri ecclesiae instituto eis describendis & at texendis iis libris, qui noui Testamenti nomine appellantur, adhibuerunt. Plena sunt omnes institutionis disciplinaeque Christianae, refertaeque omnibus quae ad bene beateque viuendum pertinent praecipulis & sententijs: Vehementi & maxime

incitato dicendi genere vsus est, quod cre-
bræ illius interrogationes vel docendi
causa, vel refellendi, vel etiam obiurgan-
di adhibita, indicant. Ordinē eum, quem
natura & ars proponunt, secutus est. Pri-
mum enim si quid est quod obsit, tollit ac
reprehendit, deinde quæ tenenda sunt do-
cet, & ad extremum epistolā cohortatio-
ne concludit. Obscuræ sunt in eo plerūque
circūscriptiōes, quod de nōnullis, Petrus
in extrema altera minimè tacuit. Hinc
pleriq; , vsque à primis disciplinæ nostræ
temporibus cū arbitrato suo difficilia
loca interpretantur, errare cœperunt,
& ab Ecclesia discedere. Quod etiam hac
memoria nostra in plerisque animaduer-
timus. Duas præterea quæ non extant,
se scripsisse confirmat. ad Corinthios v;
nam, alteram ad Laodicenses.

VITA BEATI AN-
DREAE APOSTOLI
IOACHIMO PERIONIO

Benedictino Cormœriac;
no auctore.

ANDREAS Simonis Petri frater,
Iona, siue Ioanne patre in vico
Beth-

PERIONIO AVCT. 469

Bethsaida prouinciæ Galilææ natus est. Is primum, vt cæteri Apostoli, in Christi disciplinam se tradidit, deinde eius benignitate ex communi discipulorum numero ad apostolatus ascendit dignitatem: faciamus enim hoc verbum tritum, vt alia quæ in easdem syllabas exeunt, in quas consulatus. Quod quemadmodum contigerit, non alienum erit ex literis sacris exponere. Bis quidem Andream & Petrum eius fratrem vocatos esse inuenio: semel cum Ioannes eis qui Baptista literatus enim vsu, hoc etiam vocabulum) vocatus est ex eo quod Christum potissimum baptizauerit absente. Petro, ambulans Christum videns, discipulis duobus audientibus, in his Andreas eum esse agnum dixit: iterum cum ad mare Galilææ ambulans. Petrum & Andream fratrem eius vocauit. Sed melius est hæc duo eo ordine quo gesta sunt exponere. Ioannes quidē is de quo paulò antè dixi, cum Iesum ambulantem cerneret, hoc de eò duobus discipulis audientibus & spectantibus asseuerauit, eum esse Dei agnum. Quod cum duo illi, in his, vt dixi, Andreas, audiissent, Christum secuti sunt. Christus qui eos se sequi cognosceret, conuersus eos rogauit, quidnam quærent. A

Y Z quo

mod cre
ocendi
urgan.
quem
st. Pri
ollit ac
sunt do
ortatio.
ler que
Petrus
Hinc
nostre
ifficilia
perunt.
am hac
naduer
extant,
hios v

A N.
D L I.
N IO

frater,
in vico
Beth-

quo cum illi quesivissent, vbi habitaret il-
 leque ita respondisset, vt diceret, venirent,
 ac viderent, ipsi venerunt ac viderunt:
 eoque die. cum iam tum hora ferè decima
 esset, apud eum eorū orati sunt. Andreas
 autem qui vnus eorum duorum, vt dixi,
 erat, cum huius tantæ charitatis & mu-
 neris Simonem fratrem socium esse vel-
 let, eum primum domini consilij instans,
 inuenit eiq; se Christum inuenisse dixit,
 eumq; ad Iesum adduxit: quem cum IES-
 VS vidisset, eum & Simonem vocari, &
 Ionæ filium esse dixit, post vero Cepham,
 id est Petrum eundem vocatum iri. Aque
 ea quidem quæ de priore: vt ita dicam,
 vocatione vtriusq; à Ioanē exposita sunt,
 hæctenus. Altera autem à Matthæo &
 Marco exposita est his verbis, Iesus cum
 ad Mare Galilææ ambularet, duos fra-
 tres vidit, Simonem qui vocatur Petrus,
 & Andream, qui retia in mare iaciebant,
 eisque iussit, vt se sequerentur. Quod si
 facerent, fore vt ab ipso piscatores homi-
 num fierent. Quod illi ita sibi faciun-
 dum censuerunt, vt statim eum relin-
 quitibus sequerentur. Lucas verò aliquid
 aliud addit, ait enim Christum cum ad
 stagnum Genesaret staret, duas naues ad
 stagnum stantes conspexisse, tum cum
 pesca-

piscatores retia lauarent, eumque in alteram quæ esset Simonis conscendisse, ab eoque contendisse, ut eam paulum à terra reduceret. In ea verò Iesum sedentem docuisse turbas, cum autem finem didicisset, Simon imperasse, ut in altum duceret, & ad capiendos pisces retia laxaret, Petrum vero dixisse, cum præceptorem eum appellasset, se etsi unum cum socijs totam noctem consumsisset, nihilque cepissent, tamen eius iussu ac nomine rete laxaturum: quod cum fecisset, tantam vim captam esse piscium, ut rete rumpere-
 tur. Quæ quidem res (vt alia præteream quæ alio loco commodius exponuntur) Simoni socijsque eius omnibus tantæ fuerat admirationi, ut relictis omnibus eum secuti fuerint. In ijs autem cum fuerat Andreas, Matthei Marique sententia, non est id quidem dubium, quin Lucas eundem sociorum Petri nomine & in ijs qui cum eo erant, intelligat. Atque hæc quidem sunt, quæ de Andrea ab Euangelistis tradita accepimus. Nihil enim de eo in libro qui Acta Apostolorum inscriptus est, traditur, nisi quod vna cum cæteris Apostolis cum CHRISTVS ijs spectantibus in caelum conscendisset, Hierosolymam

reuerterit. Nec verò dubiū est, quin idem
 Euangelium, Christi iussu mundo diuul-
 gauerit atque patefecerit. Quod vbinam
 perfecerit, quoque modo, & quo mortis
 supplicijque genere in cælum ad Christū
 migrauerit, in animo est ea secutus quæ
 ab eius discipulis tradita sunt, exponere.
 Andreas quidem in prouinciarum diui-
 sione ac partitione, Achaïam obtinuit,
 sed in vrbe eius prouincię clarissima quæ
 Patra dicitur, ferè exhortationis legati-
 onisq; munere functus est. Is cum in illa
 prouincia, ea quæ Christianæ religionis
 sunt, traderet ac doceret, angeli monitu
 ac iussu Myrmidonem urbem venit, vt
 Matthæum Apostolum quem effosis ocu-
 lis incolæ in vincula coniectum paucis
 interiectis diebus interficere cogitabant,
 liberaret. Cūq; ad carcerem diuino nutu
 rectā obsistente nemine peruenisset, viso
 beati viri squalore, animaduersis que ocu-
 lis, quorum munere priuatus erat, inge-
 miscens, orauit Christum vt ipse qui cū
 morbos omnes curasset, tum cæcis aspe-
 ctum restituisset, Matthæo seruo suo ocu-
 lorum munus redderet, vt verbum suum
 annunciarer. Vix ille perorauerat, cum
 & carcer terræ motu cōmoueri, magno-
 que fulgore collucere illustrariq; cepit.

& Mat

PERIONIO AVCT. 473

& Matthæo aspectus restitutus est, & illius ac cæterorum qui in eodem carcere erant, vincula soluta sunt. Quæ omnia tantam admirationem omnibus, qui tanto beneficio affectos se viderunt, excitavit, vt magnum Deum esse prædicarent, quem serui sui nunciarent. Tum verò educti omnes è carcere, ad sua quisque se recepit: Matthæus alio commigrasse, Andreas in vrbe aliquandiu commoratus esse dicitur, prædicandi verbi diuini gratia. Quod cum facere constituisset, incolæ ex ijs qui vincti fuerant, re, quæ ab eo acta erat, cognita, comprehensum eum ac vinctum per urbem trahere cœperunt. Iamq; euulsis crinibus cruor è capite defluebat, cum ipse Christum rogare cœpir vt illorum mentem animumq; lumine sancto illustraret, vt & ipsum cognoscerent, & ab illo errore peccatoque quod eis noxæ esset peteret resipiscerent. Metus omnium statim animos occupauit tantus, vt dimisso Apostolo se in illum magnum scelus, imprudentes admisisse faterentur. Itaque rogare eum se, vt & hanc veniam sibi daret & viam salutis ostenderet. Ille erectis (se enim ad eius pedes abiecerant) Christi vitam, mira opera, denique poenam crucis quam ille salutis
omnium

omnium causa subiisset, exposuit. Quod illi ita libenter cupideque audierunt, ut quam primum salutari aqua expiarentur, Cum vero eos satis in Christi fide ac religione confirmatos cerneret, in Achaïam Patras reuersus est. In hac vrbis cum oratione sua multos iam ad CHRISTI fidem traduxisset, Aegeas proconsul (proconsulem enim eum fuisse inuenio) haec comperta, in eam eo consilio venit, ut eos qui CHRISTVM Deum esse credebant, idolis immolare, diuinisque honores tribuere cogeret. Andreas qui Aegeas consilio factoque quam primum obstitendum esse intellexeret, eum adiit, hisque verbis est allocutus. Eum oportere, qui hominum iudex esset, iudicem suum qui in caelis versaretur, cognoscere, cognitum colere, & colendo eum qui verus esset Deus, animum a falsis dijs reuocare. Quae ille verba tam impotenti animo accepit, ut ab eo quareret, essetne ipse Andreas is, qui & deorum templa euerneret, & hominibus superstitionem sectam, quam nuper Romani principes explodi eiisque iussissent, suaderet. Andreas Romanos principes planè cognosse negauit id quod verum esset, Dei filium cum salutis hominum causa in mundum è caelo venisset,

nisset, docuisse idola, quibus diuinitatem tribuerunt, non solum Deos non esse, sed demonia deterrima generi hominum inimica, quae nihil homines docerent, nisi id quo Deus offendatur, offensus, auertatur, auersus, eos non audiat, ob eamque causam ita praecipites illi in omne peccatigenus diaboli quasi imperio in omni vita ruant, ut in eis cum migrant nihil praeter male facta remaneant. Hac ille anilia deliramenta esse praesertim cum Iudaei Iesum quem ille predicaret, eadem docentem, in crucem egissent. Itaque aut haec docere atque eum predicare desineret, aut se cruci suffigendum quam primum intelligeret. Ille in semel suscepto consilio permanens, hoc de supplicij genere respondit, Se si crucis patibulum extimesceret, crucis honorem & gloriam non predicaturum fuisse. Tum sententia in eum lata esse dicitur, Andream novam sectam quae deorum religionem tolleret inuehentem & docentem, in crucem agendum esse. Cum autem ad locum in quo crux fixa erat, supplicij causa duceretur, concursus factus est voce magna clamantium, innocentem eum sine causa atque adeo iniuria damnari. Ille vero cum crucem eminus intueretur, eam salutavit,

HOE-

476 B. ANDREAE VITA:

hortatusque est, ut discipulum eius, qui ei suffixus fuisset, exciperet, eam dedicatam atque consecratam esse Christi corpori, eiusque membris quasi margaritis ornatam, diu eam defatigari ipsum expectando, quemadmodum Christum magistrum expectasset: lætam se ad illam venire, cuius desiderio iam diu teneretur. Itaque orare, ut se exciperet ac magistro redderet: ut per illam ipsum Christus reciperet, qui per eam ipsum redimisset. Cumque vêtum esset ad crucem, primùm Christum oravit, deinde populum hortatus est, ut in ea fide ac religione quam tradidisset, permaneret. In cruce verò biduum vixit, cum interea nullum finem docendi populi fecit. Qua illius doctrina & maxima constantia adductus populus, ad proconsulem adiit, maximaque voce ab eo contendit, ut sibi hominem qui iustè, piè, sanctè vixisset, redderet, neque hominem DEO charum, ac clementem interficeret. Quòd si in proposito permaneret, se effracturum ipsius fores, minitari, eumque interfecturum. Aegeas proconsul populi tumultuantis furori cedendum ratus egreditur, atque unà cum eo ad crucem ut Andream eriperet ac solueret, proficiscitur. Quem ut vidit Andreas, eum rogavit, quã-

obrem

obrem veniret, num in animum induxisset, eis assentiri quæ doceret. Cumque populus eum eo consilio venire diceret, ut illum liberaret, ille Christum orare cepit, ne se ab ipso separari, ac de cruce deponi sineret, se enim vim crucis quam semper optasset, sentire, tempus esse vobis terræ corpus ipsis committeret, ac spiritum quem illi commendaret, acciperet. Itaque in cruce pridie Calendas Decembris spiritum edidit. Eius autem corpus Maximila quædam Deo chara cum aromatis præclarissimo, tantoque & apostolo & viro dignissimo loco sepeliuit. Eius sacrosanctas reliquias, Lucæ ac Timothei Hieronymus in libro quem in Vigilantium sanctorum eorumque reliquiarum hostem scripsit, à Constantino Imperatore Constantinopolim translatas maxima populi frequentia asserit. Gregorius verò Turonensis sanctus pontifex, scribit in Achaia oppido in quo Andreas Christi nomine mortem, ut dixi, perpeffus est, die illius festo etiam memoria sua manna farinae specie, cum odore miræ suauitatis ex illius tumulo manare solitum, ex eoque oppidanos ita anni insequentis tum vbertatem, tum caritatem & fertilitatem intelligere, ut si magna copia

pia redundet, vbertatem, si exigua, fe-
 rilitatem significari sciant: oleum q̄ scri-
 bit quod interdum vsque ad medium tem-
 plū fluxerit, profuisse tum ægris, siue in
 potione adhiberetur, siue eo plagæ vel
 memb. a morbis affecta inūgerētur. Idem
 miraculum exponit, quod prætermittend-
 dum non censui. Valet enim ad Christi,
 & Apostoli eius laudem & gloriam Clo-
 domere Francorum rege interfecto, cum
 exercitus collectis viribus Burgundiam
 vastaret, templum quoddam in quo be-
 ati Andrea & Saturnini reliquiæ condite
 erant, ita iam incensum erat, vt tigna
 exusta caderent. Loci autem incolæ non
 tam rerum suarum quam harum reliquia-
 rum amissione permouebantur vt mise-
 ros se esse clamarent, quibus tantorum
 sanctorum præsidio carendum esset, quod
 si contingeret, nullam iam sibi salutis
 spem reliquam fore iudicabant. His ita
 conquerentibus & acerbè ferentibus, Tu-
 ro quidam præsto fuisse dicitur, qui cum
 horum lachrymis ductus, tum sanctorū
 virtutem sentiens, non minus fide, quam
 armis protectus se in medias flammās im-
 misit, arreptasque à sancto altari reliqui-
 as saluus & incolumis foras extulit. Sed
 continuo ita constrictus hæsit, vt se ante

mo ue re

inouere non posset. Itaq; se indignum rã-
tus qui reliquias ferret, puellam quæ sa-
era prada se non contaminasset, delegit,
eiusq; ceruici reliquias alligauit.

D. IACOBI APOSTO.
LI, IOANNIS APOSTO.

LI FRATRIS VITA, IOA-
chimo Perionio Bened. ctino

Cormæriaceno au-
ctore.

IA COBVS Zebedæi filius, Ioannis
autem Apostoli & Euangelistæ frater,
a CHRISTO hoc ordine, vt Matthæ-
us scribit, discipulus delectus est. Cum
Petrus & Andreas eius frater in naui es-
sent, retiaq; in aquam capiendis pisci-
bus demitterent, Christus illis in discipli-
nam vocatis, longius progressus, Iacobum
de quo dicimus, & Ioannem in naui
animaduertit vnâ cum Zebedæo pa-
tre retia reficientes, quos cum moneret,
vt se sequerentur, illi sine mora relicto
patre abiectisq; retibus eum secuti sunt,
quod de disciplina ratione intelligen-
dum est: Neq; enim Christus quenquã ex
discipu-

discipulis apostolum separatim delegit, sed cum magnum iam discipulorum numerum partim nouis inauditisque operibus, partim vitæ quam integerrimam ageret, opinione sibi adiunxisset, ex tanto numero duodecim modo selegit quos apostolorum appellauit nomine, quod in monte factum esse Lucas commemorat. Iacobus autem hic cuius vitam scribimus, quantum apud Christum gratia & amicitia valeret, hinc intelligi potest, quod ille quandiu hic vixit, in ijs habuit semper, quos remotis cæteris quasi arbitris, ad res præcipuè charitatis iudices adhibuit. Nam in montem, in quo tum eius facies summo splendore illustrata est, tum vestes simili candore nituerant vnâ cum alijs duobus Petro & Ioanne, tantæ gloriæ suæ testem futurum duxit, & pridè quàm salutis hominum causa interficeretur, cum duobus eisdem adiunctis se creuit à cæteris. Eum quidem ab Herode securi percussum esse Lucas in Actibus Apostolorum commemorat, sed quoniam ad alia properans rei ordinem prætermisit, non erit alienum pauca de eius doctrina & morte dicere. Ei Samatia & Iudæa prouinciæ obtigerunt, quas cum docendæ veritatis causa peragraret, atque

in publicis conuentibus palam ac liberè Christum Dei filium esse profiteretur, Hermogenes quidam magus discipulum quendam ex suis Philetum nomine ad illum misisse dicitur eo consilio, vt eum refelleret. Quo cum ille adhibitis aliquot Phariseis venisset, conareturque docere Iesum CHRISTVM, cuius se Apostolum commemoraret, non esse, vt ipse prædicabat. Dei filium, Iacobus ei facilè restitit, eumque ita scripturis refellit, vt ad Hermogenem rediens hæc magna claraque voce victus à veritate dixerit. Iacobum, inquit Hermogenes, eum qui se Iesu Christi & seruum & Apostolum esse confirmat, scito abs te vinci superarique non posse. Nam & cacodæmones eius appellato nomine ex hominum corporibus eijci ac expelli, & cæcis pristinum oculorum aspectum restitui, & eos qui elephantia infecti erant, purgari vidimus. Quinetiam mortuum ab interis eum excitasse nonnulli qui maxima mecum necessitudine coniuncti sunt, asseuerant. Quid multa? Scripta diuina omnia memoria tenet, quibus docet non alium esse Dei filium, nisi Iesum quem Iudæi in crucem egerint. Itaque si consilium quod tibi det magistro discipulus, sequare, veniensque ad eum

X . . . veniam

veniam petas, melius certè tibi rationi-
 busque tuis consules. Si enim hoc negle-
 xeris, artem istam tuam scito nihil tibi
 deinceps prodesse posse. Nam quod ad me
 attinet, hoc tibi velim persuadeas, me ad
 illum reuerti decreuisse, petereque ab illo
 maiorem in modum, me ut in disciplinam
 recipiat. Hæc cum Hermogenes accepisset,
 ira percitus Philetum ita arte sua fi-
 xit, ut penitus se loco mouere non posset,
 tumque per ridiculum, iam inquit, vide-
 bimus an Iacobus tuus veniens, te possit
 soluere. Philetus qui his verbis apostolus
 malè acceptum irrisumque cerneret, ^{misit}
 ad illum continuo puerum suum, qui ei
 hæc omnia exponeret. Apostolus factus
 certior, ei sudarium suum ad Philetum
 perferendum dedit, ut cum illud accepisset,
 hæc diceret, Dominus Iesus Christus
 erigit elisos, compeditosque soluit. Puer
 ilico præceptis apostoli paret, magnisque
 itineribus ad herum contendit. Phile-
 tus sudario accepto, cum verba illa pro-
 nunciasset, statim vincula quibus vin-
 ctus erat, soluta sunt. Quod cum non sine
 ne summa admiratione animaduerte-
 ret, contempta irrisaque arte Hermoge-
 nis, ad Iacobum confugit. Hermogenes
 hinc furijs quibusdam agitatus ad infir-
 miam

PERIONIO AVCT. 483

niam adigitur, nec quid faciat, habet, ab arte tamen sua præsidium petit, appellat cacodæmones, eisque imperat, vt se ad Iacobū Philetūq; conferant, eosq; ad se, vt de illis ipse supplicium sumere pertrahant, sic enim fore, vt Phileti supplicio cæteri discipuli à simili audacia deterreantur, Parent illi quidem, sed vt primum ad eum locum in quo Iacobus orabat, peruenerunt, vociferari ac rogare cœperunt, vt misericordia ipse commoueretur, se enim iam ante incendiij tempus ardere. Ille quamobrem venerint rogat. Causam quam paulò antè exposui, ab eis discit, eosque Iesu nomine vt Dei angelus soluat, clara voce vt omnes intelligerent, Deum precatur, eisque imperat, vt ad se Hermogenem saluum & incolumen perducant. Abeunt illi Hermogenemque ligatum vinctis à tergo manibus dicunt ad Iacobum, ita tamen, vt hoc illi in itinere obijcerent, quòd ipsos eò misisset, vbi incendio conflagrasset. Perductum Iacobus stultissimum eum hominum appellat, quòd cum generis hominum hoste rem haberet, nec consideraret, se ab illo contendisse, vt angelos suos ad ipsius perniciem exitiumque mitteret, quos ipse ne in illum im-

X 2

petum

petum facerēt vetaret. Clamare etiā tum
 cacodæmones, rogareq; Iacobum, vt Her-
 mogenem sibi dederet, de quo ita consu-
 lerent, vt & illius iniurias, & sua incen-
 dia vlciscerentur. Iacobus eos rogat, cur
 Philetum qui aderat, non arriperent;
 eumq; illi negarent vel formicam, qua
 in ipsius cubiculo esset, se posse contin-
 gere. ipse Philetum docuit, disciplinæ re-
 ligionisque nostræ esse, bene mereri de
 ijs qui malè de nobis meriti sint: Itaque
 eum iubet Hermogenem soluere, qui ip-
 sum vinxisset: & qui vinctum à dæmone
 ad ipsum pertrahere conatus esset, libe-
 rum solutumq; eum dimittere, Solu-
 tus Hermogenes primùm abiectus, stare
 coepit: deinde cùm ei Iacobus potesta-
 tem abeundi quo vellet, fecisset, quod ne-
 garet disciplinæ nostræ esse quenquam ad
 eam inuitum traducere, se ille dæmonum
 furorem nosse dicit, ob eamq; causam
 minimè dubitare quin arreptum se illi
 diuersis supplicijs necarent, Apostolus
 eius vicem dolens, illi scipionē, quo ipse in
 itinere vti solitus esset, tradidit, eumq;
 bono esse animo illo comite iussit. Ma-
 gna vis illo in bacillo inesse visa est. Vt
 enim domum Hermogenes venit, illud
 q; & suis & discipulorum suorum cer-
 uicibus

nicibus apposuit, repente, totus mutatus est, conquisitos etiam tunc libros qui de magia scripti erant innumerabiles ad Iacobum pertulit, eosque æquo animo exuri passus est. Hinc se ad Apostoli pedes abijcere cœpit, petens ab eo maiorem in modum, ut pœnitentem reciperet, quem invidentem & obtrectantem adhuc tulisset, Iacobus qui ignoraret, quo id animo consilioque faceret, respondet. Si verè & ex animo ipsum actæ ad illud tempus vitæ pœniteret, veram eum misericordiam à Deo veniamque esse consecuturum. Ad quæ ille: Tam, inquit, verã Deo pœnitentiã offero, ut & oës codices meos, qui malis artibus referti erant, ut scis, abiecerim, & omnibus inimici artibus nuncium remiserim, Quod cum Apostolus ab eo accepisset, imperavit illi, ut id iam verum esse doceret ac profiteretur, quod falsum esse asseuerasset, simulacrũ quod veneraretur, & à quo oracula se accipere putaret, in partes diuideret ac comminueret, pecunias quas malis artibus quæsiuisset, in res bonas profunderet: ut quemadmodum Diaboli filius eum imitando fuisset, Dei iam filius efficeretur, qui quotidie in ingratos beneficia conferret, & in obtrectatores clementẽ se

præberet. Si enim tu, inquit, cum in Deum
 impiè tam multa feceris, ipse contra mul-
 tis te bonis affecit, quanto in te futurus
 est benignior, si & magus esse desieris, &
 benefactis ei gratus studueris esse? Hæc
 atque talia cum Iacobus dixisset, ita Her-
 mogenes eius præceptis paruit, ut perfe-
 cta absolutaque virtus quæ deinceps in
 eo fuit, ad mira inusitataque opera per-
 ueniret. At Iudæi cum non Hermogenem
 modò, quem inuictum putarent, verum
 etiam eius discipulos & amicos omnes
 in Christi fidem Iacobi oratione traduci
 recipique animaduernerent, Lysia ac
 Theocrito centurionibus qui tum illis lo-
 cis præfuisse dicuntur, pecunia largitio-
 nibusque persuaserunt, ut eum in custo-
 diam traderent. Orta autem seditione, ut
 fit, in populo, eum educi, è custodia, au-
 diri que quemadmodum lex iubebat, pla-
 cuit. Eductum Pharisei rogant, cur Iesum
 Christum hominem, quem inter latro-
 nes in crucem sublatum esse constaret,
 publicè laudibus ornaret. Ipse cum eos
 Abrahamæ filios appellauisset altè petito
 exordio, hoc Abrahamæ à Deo promissum
 esse dixit, fore ut nationes omnes illius
 feminis, id est, posterorum hæreditatem
 adirent, semetque illius non in Ismahele
 qui

qui vnà cum Agara matre eiectus fuisset, sed in Isaaco intelligi, cum hoc Deus ipse declarauerit his verbis, in Isaac vocabitur tibi semen. Abrahamum verò amicū Dei appellatum esse antè quàm præceptum de circumcidendo præputio à Deo accepisset, antè quàm sabbatum coleret, antequam legem vllam diuinitus latā cognosceret: eumq; amicitia cum Deo coniunctum fuisse, nō quod præputij sui carnem ipse circumcidisset, sed quod DEO credidisset, cum prædixisset, ad omnes gentes eius seminis venturam esse hæreditatem. Quòd si Abraham, inquit, gratiam à Deo iniit, cum ei fidem hoc pollicenti ac prædicenti habuit, certè perspicuū est, eum qui illi non credat, inimicitias cum eo exercere. Cumque Iudæi quærerent, quisnam esset tam amens, qui Deo non crederet: eum respondit, qui non crederet seminis Abrahamæ hæreditatem ad omnes gentes peruenturam esse, qui Mosi, Esaiæ, Hieremiæ, Danieli, Dauidi, cæterisque prophetis, qui de CHRISTI aduentu, morte, resurrectione, ascensu in cælum certissima clarissimaque testimonia dixissent, fidem non haberet. Atque hæc omnia Iacobus ex prophetis memoriter cum maxima eorum qui aderant

X. s. adm-

admiratione pronunciauit : multa que
 præterea exposuit, quæ à Christo facta es-
 sent & tolerata, vt prophetæ prædixerāt
 Quibus commemoratis omnibus, fieri
 posse negauit, quin Iudæi qui hæc minus
 crederent, perpetui ignis supplicio affi-
 ciendi essent, ac debitas pœnas daturi,
 cùm præsertim ij qui essent ex Gentibus
 in prophetarum scripturis sententijsque
 acquiescerent. Itaque omnes qui circun-
 stabant, hortatus est, atque monuit, vt
 hæc ipsa tam graua tamque indigna sce-
 lera lachrymis obliterarent atque dele-
 rent, vt nostram, inquit, pœnitentiam
 Deus pro eximia sua misericordia & be-
 nignitate gratam acceptamque habeat,
 ne ea nobis eueniant, quæ contemptori-
 bus euenerunt, de quibus Dauid ita scri-
 beret, Aperta est terra & deglutiuit Da-
 tan, & operuit super congregationē Ahi-
 ron. Quæ cùm dixisset, aliaque permulta
 in eandem sententiam, omnes ad vnum
 clamare cœperunt, se peccasse, iniuste se
 egisse: Itaque orare, vt ipse quid agerent,
 præscriberet. Ille eos bono esse animo
 iubet, admonetque vt tantum credant vi-
 tali que aqua expientur: Erat tum Hiero-
 solymis Abiatharus pontifex, qui cùm
 tam magnam multitudinem ad CHRIS-
 sti

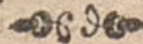
sti religionem fidemque traduci mole-
 ste acerbeque ferret, pecunia. Aposto-
 lum in tantam inuidiam odiumque apud
 Phariseos adduxit, vt Iosias scribarum
 vnus eum iniecto in collum fune ad He-
 rodem statim perduxerit, perductum He-
 rodes securi feriri iussit, quemadmodum
 ex eo libro Lucae, qui acta Apostolorum
 inscriptus est, intelligi potest, quo in libro
 ille missos esse milites scribit ab Herode,
 qui Iacobum comprehenderent: quod fa-
 ctum esse tum cum primùm Iudæi ob Her-
 mogenem infesto in eum animo, esse cœ-
 perunt, intelligere debemus. Sed ad pro-
 positum reuertamur. Cùm Iacobus Hero-
 dis iussa ad locum in quo securi cum fe-
 riri oporteret, duceretur, paralyticum in
 via, vt Clemens Alexandrinus teste Euse-
 bio in historia Ecclesiastica, tradit, vidisse
 dicitur, orantem vt se curaret. Quod cùm
 ipse Christi nomine fecisset, Iosias scriba
 ille, quem eius cervicibus funem iniecisse
 paulò antè dixi, eo extracto, se ad illius pe-
 des misit, magnis precibus petens, vt &
 sibi ignosceret, & se sacro lauacro expia-
 ret. Iacobus qui hæc illum diuino affla-
 tu ductum dicere intelligeret, rogare eum
 cepit Iesumne CHRISTVM, quem
 Iudæi in crucem egissent, verum DEI
 X s filium

filium

filium esse crederet: quod cum ille se credere profiteretur, Abiatharus pontifex eum statim comprehendi iussit, eodemque mortis genere quo apostolum, multatum iri dixit, nisi quamprimum & à Iacobo se disiungeret ac fecerneret, & nomini Christi malediceret. Sed cum, ut nostri loquuntur, maledictum illius nomen, CHRISTI autem benedictum voce magna diceret, Abiatharus os eius pugnis cædi, eumque cum Iacobo securi iussit. Cum autem ventum esset ad locum supplicij, lictorem Iacobus rogasse dicitur, ut antè quàm feriret, aquam iuberet afferri. Allata aqua quæsiuit à Iosia Apostolus, num in CHRISTVM DEI filium crederet: qui cum se credere diceret, expiatus est ab apostolo aqua salutari, osculoque dato, cruce frons illius consignata est. Quibus ritè perfectis, uterque eadem horâ eodemque loco morte multatus migravit ad CHRIS-

STVM VIII Calendas

Aprilis. (.,.)

B. IOAN.

B. IOANNIS APOSTOLI VITA, IOACHIMO

mo Perionio Benedictino Cormacensiaceno auctore.

IOANNES Jacobi Apostoli, quem Herodes gladio interficiendum curavit, frater Zebedæo patre natus est. Is à Christo unà cum Iacobo fratre, cum in mare Galilææ piscatores retia reficerent, vocatus statim relicto patre rebusque omnibus, se in illius disciplinam, quemadmodum Matthæus & Marcus exponunt, tradidit. Inde ex communi discipulorum numero ad apostolici ordinis dignitatem & honorem Christi benignitate ascendit. Eundem CHRISTUS præcipuo quodam amore profecutus est semper, quod ex illius libro qui Euangelium inscriptus est, intelligi potest. Semper enim cum de se sermonem insert, proprio prætermisso nomine, discipulum se esse dicit eum, quem Christus charum haberet, quasi ex illa re aduentitia omnes quis esset, intellecturos arbitraretur. Quod si nefas est quenquam ab illo falso iactatum esse existimare, nos & verum id esse credere, & qua de causa omnium charissimus CHRISTO fuerit, exquirere debemus.

X 6

Eupm

Eum quidem ipse Christus cū remotis
 arbitris & in monte mutata forma instar
 solis fulsit eius facies, & in horto oleis
 confito pridie quā mortem perferret,
 patrem oravit, semper adhibuit, sed quo-
 niam & Petrū & Iacobū eius fratrem illius
 gloriæ suæ atq; consilij participes esse vo-
 luit, non ex eo singularē præcipuāq; illi-
 us in eū charitatē intelligere aut collige-
 re possumus, Alia igitur quærenda sunt
 summi huius amoris argumenta. Duo
 quidem potissimum mihi diligenter con-
 sideranti occurrunt. Vnum quod in ex-
 trema illa cœna, ad quam duodecim apo-
 stolos adhibuit, cū perturbato more ho-
 minum animo eis ipse prædixisset fore, vt
 vnus ex eis ipsum proderet, omnesque ma-
 ximo, vt par erat, dolore affecti, quem
 hoc verbo intelligeret, hæsitarent. Petrus
 qui omnia solitus esset audaciùs gerere,
 non à CHRISTO, sed à Ioanne quisnam
 esset quem suo sermone Christus signifi-
 caret, quæsiuit, quòd scilicet tantum sibi
 de CHRISTI in Ioannem amore per-
 suaderet, vt facilè ei rem totam enuncia-
 turum putaret. Quæ eum non fefellit opi-
 nio. Nam cū Ioannes caput in Christi
 sinu, quod maximæ familiaritatis amo-
 risque singularis argumentum est & cer-
 tissimum

tissimum & clarissimum, reposuisset, rogatus quisnam esset quem diceret, eū esse respondit, cui intinctum panem iam porrecturus esset. Hinc omnes disciplinæ nostræ auctores hominesque clarissimi ex Christi pectore eum hausisse tradunt mysteria maxima, quæ initio euangelij sui de Verbo (terendum est enim vsu hoc vocabulum) id est, de Dei filio exposuit, & enunciauit. Sed non video cur non etiam in exilio hæc, multaque plura alia ei patefieri ostendiq; potuerint. Atq; hoc quidē vnum argumentum est: Alterum est eiusmodi. Cū Christus salutis omnium nostrū causa cruci suffixus, Mariam matrem Ioannemque discipulum quem diligeret, ad crucem stantes animaduertisset, matrem primam, vt ipse Ioannes auctor est, Ioannem eius esse filium, deinde Ioanni Mariam eius matrem esse dixit. Quæ Christi commendatio apud Ioannem discipulum tantum valuit, vt quādiu illa talis mater vixit, tam quibuscunq; potuit officijs sit profecutus. Quod si Christus in hoc mundo moriens nihil matre, quā Ioanni de quo dicimus, matrem attribuit, chariss habuit, profectō vel ex hoc vno, quā eū charū habuerit, intelligere possumus. Nec mirū videri debet, si matrem Ioanni moriēs

cōmendauit, cūm virgo vterq̄ue permāse-
 rit. Hinc etiam plerūq̄ue præcipui amoris
 causam ducunt, quòd & virgo tum esset,
 cū à Christo vocatus accersitusq̄ue est, & in
 suscepto castimonie seruandæ cōsilio pro-
 positoq̄ue permāserit. Quēadmodū aut̄ sin-
 gulari quodam ac præcipuo amore Chri-
 stus in eum fuit, sic in Christum præ cæte-
 ris amauit. Quòd hinc intelligi potest,
 qui cum Christus tertio quàm in crucem
 actus esset die excitatus ab inferis, sepul-
 chrū in quo humatus fuerat, prima luce
 vacuū reddidisset, quædāque mulieres, in
 ijs Maria Magdalena, sepulchrū sine Chri-
 sti corpore reperissent, Maria Magdalena
 ad Simonē Petrum venit, & ad hūc Ioan-
 nem, eisq̄ue dixit sublatū esse è monumē-
 to Dominum, nec scire se vbi collocatus
 esset. Quòd cūm illi audiissent sine mora
 ad sepulchrum sibi eundū esse censuerūt,
 Currentes autē præ desiderio magistri, nō
 simul eodemq̄ue momento tēporis perue-
 nerunt, sed Ioannes anteuertit, priorq̄ue
 ad sepulchrum ingressus est. Nō est aut̄ id
 qui dem dubium, quin hi duo Christum
 charissimum habuerint. Quòd si Ioannes
 hoc suo officio Petro in Christi amore
 non cōcessit, sed eū superauit, certe omnes
 facillè vicit. Hunc Christus vnā cum Pe-
 tro

tro

tro misit, qui significarent ei quem vellet,
 apud illum se vn̄a cum discipulis agnum
 paschalem esse comesturum. Mira erat
 in eodem agnoscendi Christi solertia &
 ratio. Nam cum Christus ab inferis exci-
 tatus, Petro, Ioanni, Thomæ, alijsque dis-
 cipulis piscantib. se in litore maris osten-
 disset, quæ sisset que ab eis ipsum ignorati-
 bus num quid cepissent, illique se quid-
 quam cepisse pernegassent, atque ille au-
 ctor eis fuisset, vt rete ad nauigij dextrâ
 mitterent, missoque reti tantam vim pisci-
 cepissent, vt trahi præ multitudine non
 posset, eis etiam tum tanto edito miracu-
 lo ignotus fuisset, nisi Ioannes Petro Do-
 minum esse dixisset. Itaq; Petrus cum ille
 Dominum esse dixisset, eius orationi fidẽ
 habuit, cæteri que qui aderant, qui omnes
 à Christo in conuiuium adhibiti sunt. Eo-
 demque die nec ita multo post, cum Chri-
 stus Petro vt se sequeretur, imperaret. Pe-
 trusque qui Ioannem sequentem cerne-
 ret à Christo quid Ioannem facere vellet,
 quæsiuisset, Christus ei respondit: Si eum
 manere in vita vellet, quoad ipse veniret
 quid ad eũ. Ex quo factum est, vt discipuli
 hoc ita acceperint, vt existimarẽt Ioannẽ
 non esse moriturũ, quanquam hoc Chri-
 sti verba, quemadmodum ipse Ioannes
 ait.

ait, non significarent. Idem accepto spiritu sancto, vna cum Petro hora nona orandi causa Hierosolymitanū templum ingredi cœperat, cūm Aeneas quidā, qui paralyticus & claudus ex vtero matris natus erat, ferebatur, vt ad portam Speciosam quemadmodum quotidie solitus erat, collocatus ab introeuntibus in templum aliquid acciperet. Is cūm Petrum & Ioannem vidisset, rogare eos cœpit, vt sibi aliquid erogarēt. Illi vt se intuerentur, cūm dixissent, continuo paruit, quod se aliquid ab eis accepturum esse speraret. Petrus autem se argento & auro carere quidem dixit, sed quod haberet, id se illi dare, id est sanitatem. Itaq; cūm primum ei imperauit: vt Iesu Christi Nazareni nomine surgeret & incederet, saluus & incolumis surgere & ingredi cœpit: intransq; cum illis in templum, Deo cum laudibus gratias egit. Hoc autem miraculum non solum ad Petrum, verum etiam ad Ioannem pertinere, hinc sciri potest, quod cum Aeneas Apostolos in templo teneret, concursusq; eo magnus populi admirantis factus esset. Petrus omnes hortatus est, ne sic ipsos intuerentur, quasi illum sua ipsorum vi & auctoritate curassent. Hoc totum esse tribuendum fidei Iesu quem illi quidem

quidem tradidissent, & auctorem vite interfecissent. Deus autem ab inferis excitasset, cuius rei ipsi testes essent. Sibi quidem exploratum esse, id factum ab eis esse imprudentia. Itaque se illos monere, si illius sceleris eos poeniteret, & conuertentur, fore, ut eorum peccata oblitterentur. Hæc & similia eorum cum ad populum loquerentur (Lucas enim sermonem utrique attribuit) sacerdotes magistratusque templi & Saducei interuenerunt, qui quod ægrè ferrent ab eis Iesu vi ac nomine resurrectionem mortuorum doceri atque tradi, comprehensos eos in custodiam in crastinum tradiderunt. Eorum autem illa oratio tantum in animis populi valuit, ut quinq; milia hominum ad Christi fidem religionemque deduxerint. Postridie scribæ & seniores iteq; Annas pontifex, & Caiphas, cæteri que sacerdotes conuenerunt, ut quid in eos statuendum esset viderent. Perductosque illos, cuius vi ac nomine hoc fecissent rogauerunt, Christi nomine Petrus respondit, quem illi cruci suffixissent: DEVS autem à mortuis excitasset, per eum eiusque benignitate hominem sanum esse quem cernerent. Eum esse lapidem qui ab illis ædificantibus improbatum à Deo in capite anguli collocatus esset,

set,

set, nec in alio salutem consistere neque enim nomen aliud in terra hominibus datum esse, quo seruari nos oporteat. Illi cum vtriusque constantiam animaduertent, quos imperitos & ignaros scirent, admirabantur, nec contradicere ac repugnare poterant, cum hominem quem curassent, cernerent, Secedere tamen eos paulisper extra concilium iusserunt, quid agendum esset, iter se deliberare possent. Nec verò quidquam statuere potuerunt, cum res ita illustris & clara esset, nisi cum minus vetare eis, ne iam Christi nomine quidquam loquerentur aut docerent. Quod cum eis imperatum prescriptumque esset, hoc tantum respondisse dicuntur. Si equum esset apud Deum eos potius audire quam Deum, ipsi viderent ac iudicarent. Se enim non posse non loqui quae vidissent & audissent. Paulus in epistola ad Galatas scribit septimodecimo quam à Christo vocatus esset, anno, se iterum Hierosolymam una cum Barnaba & Titu propter evangelij causam rationemque venisse, qua in urbe cum Iacobus, Petrus, & Ioannes hic, quos dicit habitos esse columna, munus quod ipsi a Christo concessum esset, cognouissent, dextras ipsi ac Barnabae societatis, ab illis datas esse, ut ipsi ad Gentes,

illi

illi autem ad Iudæos nostræ religioni instituendos informandosque proficiscerentur. Philippi, qui ex septem diaconis vnus fuit, oratione atque doctrina Samaritani magna ex parte Christianã religionẽ acceperãt, cum apostoli re comperta & cognita Petrum & Ioannem eo miserunt, vt eorum manuũ impositione Samaritanis Spiritus daretur. Illi ergo cum venissent orassentq; vt illi Spiritum acciperent, impositis manibus, Spiritus S. in eos descendit Hoc cùm Simon, qui magus dicitur, quemq; Philippus quem modo dixi, conuersum aqua salutaris expiauerat, animaduertisset, ab apostolis contendit maiorem in modũ, vt pecunia ad hãc ipsam vim dignitatemque perueniret. Quod illi ita infensis animis acceperunt, vt Petrus pecuniam illi malè euenire vertiq; optauerit, q; Dei munus pecunia quæri haberiq; existimaret. Eum tamen admonuit, vt illius sceleris ipsum pœniteret, rogaretque Deum, vt flagitio suo ignosceret. Ille contra ab eis petiuit, vt ipsi pro se Deum precarentur: ne quid eorũ quæ dixissent, ipsi eueniret. In partitione autem prouinciarum Ioanni Asia obtigit quemadmodum etiam Eusebius principio tertij libri historię Ecclesiasticę commemorat.

Quod

Quod multò post Christi ascensum factū esse primum hinc sciri potest, quia Ioannis mentionem nullam facit. Lucas in libro qui Acta Apostolorum inscribitur, cum totam Asiam Paulum peragrassē scribit. Deinde quod Paulus Timotheum pontificē Ephesinum creauit, quemadmodum ex priore ad eum epistola intelligi potest. Hoc autem cum accidit, quot anni intercessissent à Christi ascensu, cognoscere poterit, qui acta Apostolorum cum Chronicis Eusebij conferet. Præterea si Timotheus Paulo superfuit, sicuti superfuit, non loco suo eum Ioannes mouit. Ita eo uiuò Ephesinam Ioannes Ecclesiam nō gubernauit, Atqui omnes qui eum Asiæ Christianam religionem disciplinamque tradidisse, aut potius prouinciā totam in ea confirmasse scribunt, eum Ephesi sedisse & mansisse uolunt. Fieri tamen potest, ut uiuò, Timotheo & ante & post mortem Pauli Asiam illustrauerit: Timotheo aut mortuo pontifex Ephesinus creatus sit, & quasi in demortui locū suffectus. Quo autem tempore primum in Asiam docendæ amplificandæque Christianæ fidei religionisq; causa profectus sit, nisi cōperire non possumus, hoc tamē perspicuum est, cum totā illam obiuisse prouinciā, quod
quidem

quid
ma
mih
curæ
tim
mem
decir
disse
de hi
si atq
dicar
perat
anno
nym
& ad
tus i
sus e
misf
um a
clesia
diei
ne ei
Quir
oper
dicit
tion
crede
re op
lum

quidem mihi fecisse ante Mariæ virginis
matris Christi mortem non videtur, idq;
mihi duros spero omnes, qui quantæ
curæ ei illa fuerit confidrauerint, præser-
tim cum à Christo sibi commēdata fuisse
meminisset. Mariæ autem mortem quin-
decimo anno post Christi ascensum acci-
disse Eusebius in Chronicis auctor est. Sed
de his hætenus. Ioannes quidē cum Ephe-
si atque adeo in tota Asia verbū Dei præ-
dicaret, Domitiano Vespasiani filio im-
peratore, ab illo quartodecimo imperij
anno, qui extremus fuit, vt etiam Hiero-
nymus tradit, Epheso Romā accersitus,
& ad portam Latinam in conspectu Sena-
tus in dolium feruentis olei plenum mis-
sus esse dicitur, ex quo saluus & incolu-
mis sine vllō doloris sensu magna omni-
um admiratione exierit. Hoc ita esse Ec-
clesia declarat. quæ eo ipso die, id est, pri-
die Nonas Maij quotaennis sacrum solem-
ne eius rei, & honoris illius causa agit.
Quinetiā, eo ipso loco, ei templum miro
opere ædificatum consecratumque esse
dicitur: Domitianus, quem Ioannis ra-
tione tā inusitate rei miraculo adductum,
credere, eumque in primis colere & habe-
re oportebat, non modo ei honorem vl-
lum non habuit, verum etiā in proposito
traden-

traden-

tradendæ disciplinæ nostræ permanentē,
 contra imperium suum, in insulam Par-
 mos deportandum curauit. In ea Insula
 eo die quem Dominicum nunc etiam di-
 cimus, visio quædam ei oblata est, qua illi
 multa magnâq; mysteria patefacta sunt,
 vt ea cùm scripsisset, ad septē Asiæ Eccle-
 sias, Ephesinā, Smyrnensem, Pergamenā,
 Thyatiranum, Sardensem, Philadelphia-
 nam, Laodicensemque iussu Dei miserit.
 Illic autem annum vnum & eo amplius
 fuit. Nam quartodecimo Domitiani an-
 no eo in exilium missus est, & Ephesum
 Nerua imperatore qui Domitiano suc-
 cessit, quiq; biennium tantum vixit in
 imperio, rescissis Domitiani actis, magna
 cum gloria redijt. Cùm in urbem introi-
 ret, fortè Drusiana quodam mortua esse
 rebatur, vidua & nostræ disciplinæ parti-
 iceps, & magnis virtutibus prædita, quæ
 eadem magno Ioannis desiderio teneba-
 tur. Propinqui illius omnes vt eum aspe-
 xerunt, Drusianam se efferre clamauerūt,
 quæ & eius præceptis monitisque paruis-
 set semper & ipsos aluisset, & desiderio ip-
 sius rāto flagrasset, vt ferè quotidie se ita
 eius videndi cupidam esse diceret, vt si il-
 li semel cum cōtingeret videre, a quo ani-
 mo hinc euolaret. Eum venisse, & illum
 eam

eam iam videre nō posse. Itaq; rogare se,
 vtei subueniret. Ioannes illorum preci-
 bus ac lachrymis impulsus, & quōd Dru-
 sianam ipse vicissim charā habuisset, sem-
 per, ei vt surgeret, & domum ad instru-
 dum conuiuium iret, imperauit, cū hoc
 ei dixisset, Dominus Iesus te ab inferis
 excitet. Illa statim surgens domum, vt
 quod Apostolus iusserat faceret, propere
 ita cœpit, quasi non mortua, sed à som-
 no expergefācta videretur. Craton erat
 philosophus illis temporibus in magno
 apud suos honore & precio. Is fortè cū
 mundum cōtempnendum esse docere vel-
 let, duos adolescentes fratres admodum
 locupletes, suo sermone impulerat, vt to-
 tum patrimonium primū venderent,
 deinde ea pecunia quam magnam colle-
 gissent, gemmas aliquot quæ in precio es-
 sent, emerent, postremò certo quodā die
 palām in foro in conspectu totius popu-
 li eas frangerent. Quod cum Ioannes il-
 lac præteriens animaduertisset, accersuit
 ad se Cratonem, eiusque illum deuitiarū
 contemptum & dispiciētiā triplici ra-
 tione dānauit, primū quōd cū sermo-
 ne hominum laudaretur, diuino tamen
 iudicio vituperaretur & improbaretur.
 deinde quōd eiusmodi contemptio cū
 eam

eam vim non habeat, vt vitia curaret ani-
 mi, vana esset & inutilis, non secus atque
 medicina, quæ adhibita, morbum minimè
 curaret, postremò, quòd tum demùm di-
 uitiarum contemptus dignus laude glo-
 riaque sempiterna esset, cum quis vendi-
 tis suis omnibus, pretiũ pauperibus largi-
 retur, quemadmodum Iesus adolescenti
 cuidam dixisset, Si vis perfectus esse, vade
 & vende omnia quæ habes & da pauperi-
 bus. Craton adhæc respõdit. Si verè Deus
 esset magister ipsius, & vellet, quemad-
 modum dixisset, vendi omnia & erogari
 pauperibus, faceret ipse Ioannes, vt gem-
 mæ illæ quæ fractæ essent, ad pristinã for-
 mam integritatemq; redirent, vt quod ip-
 se aucupandæ auræ popularis causa fe-
 cisset, ille diuinæ gloriæ tribueret. Ioan-
 nestum collectis gemmarum fragmentis
 orauit, & tam integræ, quàm prius fue-
 rant gemmæ extiterunt. Quo miraculo
 Craton & duo illi adolescentes obstupe-
 facti, crediderunt, veditisq; gemmis pre-
 cium egentibus erogarunt. Idem cum to-
 tam Asiam religione nostra imbueret, à
 barbaris quos infideles vocamus seditio-
 ne concitata, in templum Dianæ pertra-
 ctus est, vt ei immolaret & sacrum face-
 ret. Ipse autem hanc eis conditionem pro-
 posuit

PERIONIO AVCT. 502

posuit, ut si illi Christi templum Dianæ
fide implorata euerterent, ipse Dianæ sa-
crificaret: sin ipse appellato inuocatoque
Christi nomine Dianæ templum funditus
tolleret, illi Christo crederent. Quæ cum
maiori parti placuisset cōditio, egressiqz
essent omnes è tēplo, ut primū Ioannes
orare cœpit, & templum corruit, & Dia-
næ simulachrum comminutum est. Ari-
stodemus autem quidem pontifex erat
tum sacerdotum, qui re cognita ita popu-
lum concitauit, ut vna pars cum altera
prælio decertare constitueret. Quod cum
molestè ferret Apostolus ad Aristodemū
adiit, quæ siuit que ab eo qua tādē ratio-
ne ipsius animum ita infestū plac. re pos-
set. Ille ita demum se & omnē animi na-
cundiā ac ferociam deponiturum, & Chri-
sto quem Deum prædicaret, crediturum
pollicitus est, si venenum, quod daturus
esset biberet, nec ei quidquam mali affer-
ret. Accepit cōditionem Apostolus, quem
ut vidit Aristodemus tanta fiducia prædi-
tum, quo facilius eum a suscepto consi-
lio deterreret, duobus se daturum esse di-
xit, qui ut primum bibisēt, necarētur. Ne
hoc quidē Ioannē deterruit, Aristodemus
ad proconsulē veniens, duos petiuit, qui
crimine capitis damnati eiāt. Hi cum pri-

Y

mm

m̄m venenum biberunt, spiritum edide-
 runt. Ioannes autē poculo accepto cum
 signum crucis expressisset, magno forti-
 que animo cum totum venenum haufil-
 set, nihil mali sensit. Oēs mirari, Deum-
 que laudibus efferre, Aristodemus autem
 nondum sibi satisfactū esse dixit, nec ani-
 mo suo fatisferi posse, nisi eos ipsos, qui
 mortui essent, ab inferis excitaret. Tum
 apostolus ei tunicam suam tradidit dicitur,
 quam cū Aristodemus accipiens, que-
 reret, cur eā traderet, an eo pacto, ipsum
 facilius sibi assensurum putaret, ille quo
 facilius se victum fateretur, acceptam
 iussit mortuis adhibere, ac dicere se ab A-
 postolo Christi missum, vt reuiuiscerent.
 Quæ cū dixisset, statim surrexerunt.
 Procontul & Aristodemus vnā cām suis
 omnibus tam inusitatae rei miraculo im-
 pulsi, sacris disciplinæ religionisq; nostræ
 initiati sunt. Non erit alienum hoc lo-
 co aliquid commemorabile quod Euse-
 bius ex Clementis Alexand:ini libro quo-
 dam prolatum, de Ioanne scribit, expo-
 nere. Ioannes cum ex Insula Patmos re-
 uocatus esset, rogari solitus erat, vt fini-
 timas etiam ecclesias illustraret. In eo
 munere cū esset, ad quandam urbem ve-
 nit in qua omnib. peractis solemnib. infi-
 tuit

turis
 sto co
 cri ia
 ponti
 tus fu
 ius se
 xit. Il
 biturū
 sape
 fex ill
 cōme
 ad ex
 Tum
 haber
 ille vt
 beriu
 ruptu
 nihil p
 ret ac
 Primu
 appar
 fuito
 ad ma
 eum in
 equus
 cinus
 non &
 libent
 certan

turis, cum adolescētem quēdam bene affe-
 cto corpore formaq; elegāi, sed nimis a-
 cri ingenio præditū conspicatus esset, eū
 pontifici eius loci, qui paulò antè institu-
 tus fuerat, summo studio cōmendauit, cu-
 ius se rei testē & Deū & Ecclesiā habere di-
 xit. Ille omnē se curā diligentiamq; adhi-
 biturū esse promisit, Eadē cum Apostolus
 saepe dixisset, Ephesum reuertitur. Ponti-
 fex ille adolescētem sibi à tanto apostolo
 cōmendatū domi suæ aduocauit, erudiuit,
 ad extremū etiā salutarī aqua expauit.
 Tum verò paulò indulgentius & lenius
 habere adolescētem & tractare cœpit. Quod
 ille vt intellexit, cum æqualib; versari li-
 berius cœpit, quorum consuetudine cor-
 ruptus, voluptatisq; illecebris delinitus,
 nihil prius habuit, quā vt virtutes fuge-
 ret ac odisset, vitia sequeretur & amaret.
 Primum quidē eum conuiuiorum epulis,
 apparatusq; alliciunt, deinde nocturnorū
 futorum socium asciscunt, post etiā
 ad maiora flagitia pertrahunt. postremò
 eum ita illi instituunt & inficiūt, vt quasi
 equus fieni impatiens, nullum esset fa-
 cinus tantum, nullumque scelus, quod
 non & susciperet libenter, & perficeret
 libentius. Quinetiam se in eo genere
 certaminis præstitit, vt statim ei dis-
 cipulo

cipulo contigerit omnes magistros longè
 multumque superare. Quid multa? Eis au-
 ctor est, vt siue sicariorum, siue prædo-
 num ex se manum instituerent, cuius dñ-
 ce in se ac antesignanū fore profiteretur.
 Interea Ioannis rogatur vt ad illam ip-
 sam urbem veniret. Ad eam vt venit, com-
 positis confectisque rebus omnibus, qua-
 rum causa accessitus erat, pontificem adi-
 it, ab eoque reperit pignus quod apud il-
 lum deposuisset. Ille qui pecuniam à se
 repeti quam non accepisset, existimaret,
 primū mirari, deinde cum Ioannē eius-
 modi putaret, qui nec fallere sciret, nec
 quærere vellet, quod non tradidisset, stu-
 pore quodā hære. Ioannes, qui illū hæ-
 rentem animaduerteteret, reposcere se dicit
 eum adolescentem, quem non ita pridem
 illi maximo studio commendasset. Senex
 tum lachrymis profusus, cum mortuū es-
 se dixit, quo aut mortis genere, cū roga-
 ret, Deo mortuū esse respondit, scelerat-
 um enim & facinosum euasisse. Eum
 latronū, & sicariorū ducē cum illis mon-
 tem quendam occupasse. Hoc nuncio ita
 perturbatus Apostolus fuisse dicitur, vt
 lacerata veste, percussoque capite cum in-
 genti gemitu, ei dixerit. O bonum animi
 tratis custodem. Statimque sibi equū ster-
 ni, &

ni. & ducem itineris dari iussit. Conscen-
 so equo, ad montem properare cœpit. Eo
 cum peruenisset, prædones qui in insidijs
 erant, eum occupant. Ille cum nec elabi ex
 eorum manibus, nec vsquam diuertere
 niteretur, magna tantum voce clamare
 cœpit, se de industria eo venisse tantum
 ad se ducem suum adducerent. Veniebat
 iam armatus ad certam vt sperabat præ-
 dam cum eminus agnito Ioanne, pudore
 prohibitus non est ausus accedere, sed
 quanta potuit celeritate, fugere cœpit,
 quem Apostolus subditis equo calcantibus,
 fugientem secutus, à tergo quærebat, quid
 fugeret conspectum patris filius, cur iner-
 mem senem armatus iuuenis, hinc bono
 animo eum esse iubet, spem ei magna
 reliquam etiam esse dicit: se præterea ra-
 tionem illius redditurum, & mortem
 pro illo libenter subiturum, quemadmo-
 dum pro nobis eã Deus perulisset. Itaque
 tantum insisteret, & crederet, se enim mis-
 sum esse à Deo. Restitit ille tandem, vul-
 tuq; demisso, primũ arma abiicit, deinde
 ingentẽ vim lachrymarũ profundere cœ-
 pit, postremo se ad pedes accedentis ad se
 apostoli misit: magno gemitu, suspirijs,
 lachrymis deniq; veniam precatur, cum
 interea dextram, qua multos se interfec-
 cisse

310 B. IOANNIS VITA.

cisse reputabat, occuleret. Apostolus iurissurandi sacramento veniam se à DEO impetraturum pollicetur, prouoluit, que eius pedibus, dextrâ quam ille cædis conscientia quæ eum angebat, & torquebat, occulebat, osculans quasi pœnitentia iam expiatus esset, ad ecclesiã eum reuocat, & reducit. Tum verò crebris ieiunijs, precibus que vnâ cū eo susceptis & seruatis, veniam quam ei pollicitus erat à Domino impetrare conatus est, admixtis interim crebris sermonibus consolandi causa, quibus efferatos mores leniebat: nec antè destitit, quàm eū omnino pœnitentia mutatum, & correctum, ecclesiæ præficeret. Hoc Ioãnes facto suo docuit. Iquantæ curæ sibi esset peccatoris salus. Vt aut beneuolentiam peccatoribus qua nūis penè, ut ita dicam, desperatis ac comploratis præbebat. sic eis, qui Christianam religionem fidemque pertinaciter oppugnabāt, ita resistebat & aduersabatur, ut rei nullius cū eis societate coniungi vellet. Id quod Irenæus libri tertij tertio capite, vna in re tradidit, ex qua de cæteris coniecturam facere possumus. Scribit enim fuisse etiam tum, cum libros qui aduersus hæreses inscripti sunt, componeret, qui se à Policarpo Ioannis huius discipulo audiuisse di.

se dicerent, cum Ioannes ipse Ephesi ad
 balneas lauandi causa veniens Cerinthū
 hæreticum animaduertisset, eum re infe-
 cta: quā primū discessisse, quod vererī
 se diceret, ne balneæ, in quibus Cerinthus
 veritatis hostis esset conciderēt. Idem eo-
 dem & libro & capite ecclesiam Ephesi-
 nam à Paulo fundatam esse tradit. Ioan-
 nemque in ea vrbe & ecclesia vsque ad
 Traiani tempora remansisse. Eundemq;
 scribit eiusdem libri capite primo, extre-
 mo Euangelium suum tum scripsisse, cum
 Ephesi esset. Quanquam Dorotheus in ea
 est sententia, vt dicat Euāgelium ab eo in
 Patmo in sula scriptum esse, & per Caium
 Ephesi ab illo editum. Quæ autem ei cau-
 sa Euangelij scribendi post Matthæum,
 Marcum & Lucam fuerit, docet Hierony-
 mus. Ait enim eum scripsisse, vel quod tū-
 iam ortæ essent hæreses Cerinthiorum, &
 maximè Ebionitarū qui Iesum ante Ma-
 riam non fuisse assererent, ob eamque cau-
 sam à diuinitate coactum fuisse capere ex-
 ordium, vel quod cum trium quorum mo-
 do mentionem feci, Euāgelia euoluisset,
 probarit illa quidē, sed cum vnus tantum
 anni Christi res gestas, in quo etiam mor-
 tem perpeffus esset, expositas ab illis of-
 fendisset, ea sibi quæ ille superiorib. duo-

bus gessisset exponenda, commemorandaq; censuisset. Scripsit etiam tres epistolas, primam ad omnes Ecclesias, alteram ad quandam mulierem, quam dominam etiam vocat, & ad eius liberos, tertiam ad Caium. Eas Ecclesia vniuersa probauit. Ioanniq; Apostolo attribuit. De vita quam longissimā sanctissimamq; traduxit, diuturnitate, id est, quandiu vixerit, varia traduntur. Dorotheus quidem eum annos centum & viginti expleuisse scribit Communis nunc opinio est, eum no- uem, & nonaginta vixisse. Nā ex eo quod Hieronymus tradit, eum octauo & sexagesimo post Christi mortem anno excessisse è vita, longam eius ætatem fuisse intelligimus: quā verò longa fuerit, planè non intelligimus, nisi quod minimum ad centesimum ferè peruenerit. Neque enim eum Christus tū, cum puer esset, delegit, sed maiorem viginti annis. De morte autē eius hoc ab ecclesia traditum accipimus, palam enim ac publicè in templis ante mille annos, quantum ex librorum antiquitate intelligi licet, canitur Is ergò paulò antè diem festum paschæ octauo & sexagesimo à CHRISTI morte anno, vt Hieronymo placet, Christum vnā cum condiscipulis visus est videre, aut vidit potius.

potius inuitantem ipsum ad conuiuium suū, cui iam condiscipuli adhibiti essent. Quē ut vidit & auduit, passis manibus primum ei gratias egit quod ad se venisset, quem sciret maximo sui desiderio tenere: deinde eum obnixè rogauit, ut se ad epulas & conuiuium suum transferret, ut esset cum condiscipulis suis, cum quibus ipsum inuississet. Tum ei Christus pollicitus esse dicitur se ad diem festum paschæ, qui ad paucos dies futurus esset, esse venturum. Itaque ad eum se ipse compararet, terramque defodiendam curaret, in qua se ipse cōponeret, & inhumaret. Itaque Dorotheus ait Ephesi eum se ipsum Dei voluntati ac præcepto parentem sepelisse. Hieronymus autem eum ad urbem sepulcrum esse scribit. Quo autem modo, congruenter his quæ de Ecclesia paulò antè dixi, exponam. Die igitur constituto præscriptoq; à Christo, omnes eos qui sacerdotum ordinem explebant, conuocasse atque in specum se abiicisse dicitur, ac ac præcepisse, quemadmodum Gregorio Turonensi pōtifici; qui mille ferè ab hinc annis fuit, placet, ut se circumstātes humo contegerent. Quod eum factum esset, tantum ibi lumen repente extitisse dicitur, ut nihil præ eo omnes qui aderant, cernere

514 B. IOANNIS VITA.

possent. Eo autem subtracto ferunt cum in fossa quidnam reliqui esset scrutati essent, eos mannam tantum farinae candorem imitantem reperisse: eamque ex sepulcro illius sua etiam memoria manare solitam idem Gregorius scribit, quae eam vim haberet, vt per vniuersum orbem longè lateque deportata, medicinam aegrioum morbis afferret. Idemque auctor est, in cuiusdam montis, vbi proximi cacumine, quatuor parietes sua etiam memoria extitisse, intra quos ille semper populi peccatis Deum placare solitus esset. Quin etiam cum ad Euangelium scribendum eum delegisset locum, & illum petisse, vt nullus eò è caelo imber, quoad opus institutum absoluisset, descenderet, & miraculum illud ad suam etiam aetatem perseuerasse scribit. Augustinus autem explanans illius librum extremum, qui Euangelium inscribitur, commemorat, aetate sua famam constantem fuisse, in sepulcro eius terram sensim scaturire, & quasi ebullire solitam, quod quamobrem fiat, non audeat certum aliquid pronunciare.

VITA

PER IONIO AVCT. 315

VITA BEATI MAT-
THAEI APOSTOLI, IO-
ACHIMO PER IONIO BE-
nedictino Cormœriace-
no auctore.

Matthæus publicanus, cui & Le-
ui, quemadmodū Marcus & Lu-
cas commemorant, nomen fuit,
Alphaei, vt ait Lucas, fuit filius. Is primus
ex communi discipulorum numero fuit,
deinde ex eo à Christo ad Apostolicam di-
gnitatem honoremque euectus. In nume-
rum quidem discipulorum ascriptus fuit
hoc modo. Cum ipse publicanus, vt dixi,
esset, publicanorumque munus exequere-
tur, eum Christus, vt se sectaretur, horra-
tus est, quod ille non grauate ilico fecit,
introduxitque domum suam Christum,
vbi ei adhibitis multis publicanis aliisque
hominibus quorum de vita Pharisei ma-
le existimaret, conuiuium apparauit. Quod
cum Pharisei, qui Christi facta calum-
niandi causa obseruabant, animaduertis-
sent, illud ei vt probum obijcere cœpe-
runt, quod cum publicanis peccatoribus
que versaretur. At ille, eam illorum ca-
lumniam ita vel illusit, vel diluit, vt di-
ceret, non valentibus medico opus es-

Y. 6

se, sed

316 B. IOANNIS VITA.

se, sed agris. Atque hoc quidem modo se
 Matthæus in Christi disciplinam tradi-
 dit. A. postolorum autem duodecim nume-
 rus nō ita sensim auctus & expletus fuit,
 sed duodecim, quorum est Matthæus, si-
 mul ex communi discipulorum numero
 delecti atque adeo selecti tum fuerunt.
 Luca teste: cū Christus nocte in oratio-
 ne in monte quodam consumpta, mane
 ad se omnes accersuit. Non est quod hoc
 loco dicam, Matthæum ex quo Christum
 secutus sit, nunquam ab illo discessisse,
 testemque ac spectatorem eius miraculo-
 rum, totius vitæ etiam imitatore, so-
 cium itineris ac laborum, curarum, ango-
 rum participem fuisse, hæc enim ei sunt
 cum cæteris communia. Itaque ad ea quæ
 ad eum propriè pertinet, festinat oratio.
 Cū illud tempus venisset, quo CHRIS-
 tus suos omnes, atque in his maximè du-
 odecim vniuersum orbem peragrarè do-
 cendi euangelij causa voluit, diuisis in-
 ter se ex præscripto afflatuque Spiritus
 prouincijs, Aethiopia Matthæo obtigisse
 dicitur. Huc ille primò quoque tempore ve-
 nit, ac primum in vrbe & maxima nobi-
 lissima commoratus est, in qua magi
 duo Zaroes & Arphaxat falsis quibus-
 dam in. nibusque editis op. ribus, in eam
 sui.

sui admirationem Aegyptum regem cum
 populo excitauerunt, vt eos deos esse cre-
 derent. Matthæus autem primò suo ad-
 ventu, eorum præstigias fraudesque aper-
 tuit atque refellit Nam & eis quos & illi
 excæcasse videbantur aspectum, & surdis
 auditum, restituebat Angues quos in ho-
 mines ita concitabāt, vt grauissima vul-
 nera infligere viderētur, expellebat, vul-
 neraque curabat. Erat tum in eadem vr-
 be Candaces Eunuchus reginæ, qui à Phi-
 lippo baptizatus fuisse in Actis apostoli-
 cis dicitur. Is cum Matthæum hæc omnia
 facere animaduertisset, prouoluit se ad
 eius pedes, Deumque laudauit, qui miser-
 tus esset populi sui, quem cum magi in
 errorem induxissent, ipse per Apostolum
 suum ab errore ad rectam vitam reuo-
 cauisset. Recepitque eum domum suam,
 quo amici illius ac necessarii confluere
 cœperunt, auditoque vitæ verbo, credi-
 derunt, salutarique aqua expiati sunt.
 Plures enim partim miraculis non ijs mo-
 dō quæ paulò ante commemorauimus, sed
 nouis alijs quæ maxime in ægrorum cu-
 ratione versabantur, adducti, partim sin-
 gulari illius eloquētia, religionem disci-
 plinamque nostram comprobarunt. Ita-
 que Candaces Eunuchus ille, tot lingua-

rum in ea cognitionem admiratus rogare eum cœpit, vt exponere vellet, qui fieri posset, vt ille cum Hebræus esset, tamen tam plenè linguam Græcam, Aegyptiacam, Aethiopicamq; nosset, vt earum homines ipsi concederent. Tum Matthæus homines inquit, quoniam principio generis sui, vno sermone omnes vsos fuisse, eorumq; arrogantiam fecisse, vt vnus in multos eosq; dissimiles sit, variosq; diuisus. Arrogantiam autem fuisse eiusmodi, vt turrim communi consilio ædificarent, cuius fastigium caelum pertingeret. Quod cum Deus animaduerneret, cum tantam linguarum sermonumq; varietatem repente eis admiscuisse, vt quid quisq; diceret, aut vellet, nemo homo alius nec ipse intellexeret, nec alij explicare possent. Hoc linguarum multitudinem initium habuisse, hoc quasi supplicio hominum temeritatem & audaciam tantam retardatam ac repressam fuisse. Neque enim hanc viam esse quæ recta ad caelum ferret, sed eam quam Christus DEUS filius in mundum veniens ostendisset. Eum enim decimo quam in caelum ascendisset die, misisse ad ipsum & condiscipulos Spiritum sanctum, quo afflatis varijs linguis apud homines, qui tum Hiero-

roso

PERIONIO AVCT. 19

rosolyman ex omnibus penè imperijs
 conuenerant. Christi virtutes beneficia-
 que in gens hominum prædicassent. Se-
 entim & ratiõem qua humanam naturam
 ille assumpsisset, exposuisse, & eum natũ
 ex matre virgine, ab eadem educatum,
 cum triginta annos natus esset, baptiza-
 tum, inde tentatum à diabolo, denique in
 crucem actum narrasse, tertio inde die ab
 inferis mortuisque excitatum, quadrage-
 simoque ipsi spectantibus vi sua caelos
 conscendisse, eum ibi à dextra patris sede-
 re, vnde esset tandem aliquando ventur-
 us, vi homines pro suis quenque meri-
 tis iudicet. Non igitur se istas tantum qua-
 tuor linguas, sicuti putaret, nosse, sed om-
 nes omnium gentium quascunque adie-
 rent. Nunc ergo turrim ædificari, non la-
 pidibus, sed Christi virtutibus. Omnibus
 qui Patris, & Filij & Spiritus sancti nomi-
 ne baptizarentur, aditum ad turrim quam
 CHRISTVS ædificauisset patere, vn-
 de facilis in cælum ascensus ostenderet-
 tur. Hæc atque talia cum mystico sermo-
 ne Matthæus differeret, venit qui nuncia-
 ret magos duos aduentare cum singulis
 draconibus, qui ore flammam redderent,
 naribus auras sulphureas spargerent, qua-
 rum odor deterrimus homines enecaret.

Matthæ.

Matthæus statim signo crucis intentato, egredi cœpit: quem cum Candaces Eunu- chus prohiberet, admoneretque ut sibi po- tius consuleret, atque è specula tutò feras conspicaretur. Tu verò, inquit, qui times, in specula consiste, ego qui nihil timeo, in publicum prodeò. Vix dicendi finem fecerat, cum apertis foribus dracones at- que magos qui eos sequebantur conspi- cit. Ferae autem ut primum Matthæum animaduenterunt, ad pedes illius cuban- tes somno se ac quæti dederunt. Tum Apostolus per ridiculum magis. Vbi est, inquit, ars vestra? Excitate eos si potestis. Equidem si CHRISTVM dominum non rogassent, furor quem in me concitauistis in vos omnis retortus recidisset. Cumque illi arte aliqua dracones expegefacere co- narentur diuque tentantes nihil profice- rent. Matthæus hoc artis earum esse ne- gauit, hoc se facile posse facere, dixit: eosque ita præceptis suis parituros, ut deposita iracundia, eiecctoque furore quam pri- mùm ad lustra sua redirent. Hoc populus orare, hoc precari, ut se à bestiarum furo- re quem expertus esset, liberaret. Tum Matthæus Christi nomine qui ex Spiritu sancto natus esset, ac Maria virgine, quæ- que Iudas Apostolus Pharisaorum libi- dini

dini deditisset, quem illi postea cruci suffixissent, qui sepultus tertio die quam mortuus esset, excitatus esset ab inferis & mortuis, qui cum discipulis quadraginta diebus versatus esset, eisque omnia quæ antè mortem dixerat, commemorasset, qui denique quadragesimo quam excitatus fuisset à mortuis, die, ad cælos conscendisset, vnde aliquando rediret, vt viuos mortuosque iudicet, Spiritum Dei adiurasse dicitur, vt dracones excitaret, excitatos iuberet ita repetere sua lustra vt nihil cuiquam mali ac dettimenti afferrent. Cum his verbis repente feræ discesserunt, nec ex eo tempore à quocquam visi sunt. Tum hortari eos qui circumstabant, cœpit, vt à dracone diabolo liberari vellent, se enim à DEO salutis eorum causa missum esse, vt relicta idolorum superstitione, se ad veram vniuersi Dei religionem conuerterent, qui omnia creasset. Deum enim hominem quem primum condidisset, vnà cum vxore quam ex illius costa finxisset, in paradiso collocasse. Paradisum autem quæ altissimos montes superaret, cæloque vicina esset, locum amœnum esse: in eo nec senectuti, nec morbo, nec his miserijs, calamitatibus & malis quæ sentiamus locum esse,

omnia.

omnia iucunda illic ostendi, grata omnia & ex animi sententia euenire. Addidit hoc etiam, cum primi illi homines in tam amœno loco à DEO collocati fuissent, diabolum tâta in eos statim inuidia exarsisse, propter Dei imaginẽ & similitudinẽ quam in eis cerneret, vt serpentis anguisque specie, ad mulierem accedens, nunquã eam destiterit vel diuinitatis quã illis promitteret, specie illicere, quoad persuasisset, vt fructũ à Deo pœna capitis vitũ comederet, quod etiam Adamus ab vxore pellectus & deceptus fecisset. Quæ cum Deus animaduertisset, illos primos homines ab eo ex loco perpetuæ iucundæq; vitæ, in hũc calamitatis miseræque plenũ expulsos esse supplicij causa. Non tamen eos, eorumque posteros à Deo neglectos esse, sed tam charos habitos, vt ad extremum DEI filius pro singulari cœmiaque erga nos benignitate, homo fieri diuinitate retenta, minime dubitauisset. Natum enim eum esse ex Maria virgine, cum Spiritus sancti virtute conceptus esset, sicuti angelus ei prædixerat fore, vt virginalis in ea castimonia quam DEO vouisset, salua permaneret. Idque multò ante, à Salomone prædictum fuisse, cãm diceret: Sapientiam Dei, id est Dei filium, sibi

sibi domum ædificasse. Hoc etiam consen-
taneum fuisse, vt quemadmodum Adamus
fictus compositusque fuisset ex terra,
quæ virgo esset, cum nec peccato cõtami-
nata, nec sanguinis effusione polluta, nec
mortui vllius sepultura inquinata ante
fuisset, sic Dei filius qui Adamũ restituere
ac redimere voluisset, ex virgine nasce-
retur. Atque vt ille à diabolo cõtãra Dei p-
ceptum vescendo victus fuisset, ita hic ieiunando
diabolum vinceret. Quia etiam su-
peratum eum esse ab illo patientia, quãdo
ad flagra, ac colaphos, ad sputa, ad coro-
nam spineã, deniq; ad crucẽ voluerit per-
uenire, vicisse mortẽ oppetẽdo, vt cælos
nobis resurgendo apariret cũ nemini du-
biũ esse deberet, quin animi sanctorum ex
corporibus excedentes illuc conuolarẽt.
Extrema eius oratio fuit, qui vellet, à
morte iam ad vitam redire, & ad paradi-
sum, vnde Adamus parens noster eiectus,
hic nos procreauerit. Aperuisse nobis
Christũ paradisi portas, vt ad patriam re-
uertamur, in qua mors nihil possit, in qua
nullus miseriæ locus sit, nullus mœrori,
sed lætitiæ & gaudium, quod nulla tem-
pora nec tollere, nec obruere possint.
Cum hæc aliaq; eiusdem generis Matthe-
us peroraret, repente tumultus quidam
tristis

tristis

tristitia luctuque plenus exortus est. Efferebatur enim cum gemitu omnium Regis filius, ad cuius funus cum ingenti multitudine duo quoque magi illi conue- rant. Qui cum illum ab inferis excitare frustra conati essent, suadere Regi cœperunt, vt filium qui ad Deorum concilium raptus esset, in Deorum numero reponeret, eique templum ædificandum curaret, in quo illius statua poneretur. Quod cum Candaces Eunuchus intellexisset, ad reginam adiens, ei suasisit, vt magos in custodia traderet, Matthæumque accerseret, qui si filium mortuum à mortuis excitaret, magos quorum sceleribus mala omnia in ciuitate euenirent, viuos exuri iuberet. Accersitur Matthæus, cum honore introducitur, Euphimsia regina supplex eum rogare, vt filium suum excitaret. Se enim credere illum à Deo salutis hominum causa missum esse, eiusque esse discipulum, qui & mortuis vitam restituisset, & ab omnibus suo imperio morbos omnes depulisset. Itaque sibi non esse dubium, quin si illius nomen appellauisset, filius mortuus reuiuisceret. Apostolus fidem Reginæ admiratus, hæc ei dixisse fertur. Eam profiteri se credere, quæ nondum ex ipsius ore verbum illum au-

diuis.

diuisset. Itaque hoc sibi persuaderet, exci-
 tatum in filium ab inferis. Cumque in ce-
 lum manus tendisset, DEVS: inquit, A-
 braham, Deus Isaac & Iacob, qui in mun-
 dum salutis nostræ causa filium tuum v-
 ngenitum misisti, vt & nos ab errore ab-
 duceret & te nobis Deum verum ostende-
 ret, rogo te ac deprecor, vt hunc excites,
 vt hi Deum præter te præpotentem esse
 nullum credant, & quæ dixi vera esse in-
 telligant. Cumque hæc perorasset, ma-
 num mortui comprehendit, cum his ver-
 bis Domini mei IESV Christi qui cruci
 suffixus est, nomine, Euphrono (erat enim
 hoc nomen regis filio reuiuiscere, & surge,
 statimque reuixit, cum summa patris regis
 & voluntate, & admiratione. Itaque conse-
 sum coronas & purpuram ei deferri ius-
 sit, præconesque misit, qui ex toto impe-
 rio suos accerterent, vt Deum in hominū
 specie ac figura latentem cernerent. Fit
 concursus hominum innumerabilium,
 qui cum cereos, & lampadas deferrent,
 thurque incēdere vellēt, adhibito vario
 sacrificiorum genere, tum Matthæus ne
 id facerent prohibuit: se enim non Deum
 esse, sed Domini sui Iesu Christi seruum,
 à quo missus esset, vt ipsi relicta simula-
 crorum, quæ colerēt, superstitione & er-
 tore,

tore,

rore, ad veri Dei cultum religionemque
 uocarētur. Qui si ipsum hominem eis si-
 milem Deum esse crederent, quanto ma-
 gis eum Deum esse credere deberent, cu-
 ius se ipse seruum esse predicaret? cuius
 etiam nomine regis filium excitasset ab
 inferis? Itaque, cum hæc ipsi ratione atque ani-
 mo vera esse perciperent, aurum & argen-
 tum coronasque aureas e conspectu ipsius
 tollerent, templumque Deo uero ædificaret,
 in quod ad Dei uerbum audiendum con-
 uenirent. Hæc illius uerba ut Dei oracu-
 lum accipientes, tantum architectorum
 operariorumque numerum adhibuisse di-
 cuntur, ut intra dies triginta opus perfe-
 ctum absolutumque sit. Templo autem no-
 men, ut ita dicam, Resurrectionis impo-
 suit, propterea quod filij regis excitatio
 ei ædificando occasionem attulisset, tres
 & viginti annos, illic præfuisse, atque pres-
 byteros & diaconos instituisse, ciuitati-
 busque episcopos præposuisse, & complu-
 ra templa fundasse dicitur. Salutari eti-
 am aqua & Aegyptum regem expiauit,
 & Euphrosiniam reginam, & Euphrono-
 mum quem excitauit, & Iphigeniam eo-
 rum filiam, quæ ut mox dicitur ab eo-
 dem CHRISTO dicata uirgo permansit.
 Quoniam autem longum est exponere.
 quot

quot cæcis aspectum reddiderit, quod le-
 profos curauerit, quot paralyti liberaue-
 rit, quot denique à mortuis excitauerit,
 quam religiosus Aegippus rex fuerit,
 quam proba eius vxor regina, hic quam
 ob causam, quoque modo mortem pro
 CHRISTO obierit, narrari melius est.
 Aegippus quidem, cùm admodum senex
 in sancto proposito permanens, excessis-
 set è vita, Hirtarchus regnum adeptus est,
 Is Iphigeniam Aegippi filiam in matri-
 monium accipere cupiebat, idque se facile
 ab Apostolo impetraturum esse spera-
 bat: quanquam enim eam non solum
 CHRISTO consecratam videbat, ve-
 rumetiam iam amplius ducentis virgi-
 nibus præpositam, tamen eius animum
 facile Matthæi auctoritate commoue-
 ri abduci que posse existimabat. Itaque
 hac spe fiducia que fretus Apostolum
 adiit, ei que dimidium regni pollicitus
 est, si ad hoc virgineum animum induxis-
 set. Hoc illi Apostolus primùm nec pla-
 nè concessit, neque denegauit, sed
 eum tantùm admonuit, vt consuetudi-
 nem Aegippi seruans, qui omni sabba-
 to eò conueniret, vbi verbum DEI præ-
 dicaret, ipsæ virgines omnes quæ cum
 Iphigenia essent conuocarent tum illum
 audi-

audi-

auditorium, quo coniugum laudibus ornaret, ipsumque Deo gratum acceptumque esse doceret. Omnes cum conuenissent, Matthæus hortatus est, ut & attentè audirent, quæ dicturus esset, & memoria, quæ iam audissent, tenerent. Hirtarchus, qui hæc Apostolum dicere arbitraretur, ut Iphigeniæ animum ad ea quæ de coniugio quod initura esset, præpararet, laudibus eum offerre cœpit, de ijsque rebus cum eis quos secum adduxerat, communicabat. Facta rursus audientia, ita Apostolus exorsus est: Videret illi, quàm longè oratio progressa esset, ut etiam eadem esse fieri posse doceret, cum is occiditur, qui si ipse solus interfectus non esset, multos innocentes occideret. Sic Goliath occisum esse, sic Sitarath, sic Amanum, sic Olofernem, sic denique interfectis esse, qui eorum sedibus ac regnis insidias parassent. Itaque coniugia etiam dum inirentur, præclaris honestisque actionibus & officijs ornari, si iustè, si legitimè, si sanctè, si integrè inirentur. Quod si sponsam regis eius seruus usurpare audeat, is non solum peccare, sed etiam tam graue scelus admittere dicitur, ut quàm primùm viuus exuratur, non quòd coniugium omnino ineat, sed quia regis aut domini sui

uxorem vsurpet. Sic Hirtarchus rex (ad
 cum autem orationem conuertisse dici-
 tur) cum Iphigenia regis cui successisset
 filiam sciret. Regisque calorū sponsam,
 & sacro velamine consecratam, quo tan-
 dem modo posset potentiori ereptam, in
 matrimonio ducere? Hirtarchus qui ad-
 huc Apostoli verba omnia laudauisset, tū
 iracundiæ facibus concitatus, discedisse
 dicitur. Ipse verò multò alacrior cœptum
 sermonē persecutus est, cum cæteros ad
 audiendū non minus quàm antea para-
 tos vidisset, Regem dixit, qui in orbe ter-
 rarū dominatū in alios teneret, haud diu
 turnum imperium tenere posse. Regis au-
 tem qui cælis præesset, æternum esse domi-
 natum & imperium. Eundēque vt lætitia
 gaudioque maximo eos qui ipsi fidem ser-
 uant, perfundit, & afficit, ita eos acerri-
 mis supplicijs afficere, qui ab illius fide de-
 ficerent. Quòd si regis ira & furor per-
 timescendus esset quid de Deo existima-
 re deberent? præsertim cum hominis ira
 siue tormentis, siue ignibus, siue ferro &
 sanguine satietur, ad quoddam tempus
 duret, diuina autem vltio sempiterni ig-
 nis in scelestos supplicium statuerit? Ita-
 que Dominum nostrum Iesum Chri-
 stum suis præcepisse, cum in conspectum

Z regum

regum processisset, ne eos timerent qui eam verberauissent & interficissent, nihil quod præterea facerent, haberent: eum metuerent potius, qui eam occidisset, & perdere posset, & in gehennam mittere. Iphigenia tum spectante populo se ad pedes Apostoli misit, orauitque eum eius nomine cuius Apostolus esset, vt sibi socijsque virginibus omnibus, quæ domino ipsius sermone consecratae essent, manus imponeret, quò facilius minas regis possent contemnere. Ille eius precibus deductus, Christi que, præsidio ac spe fretus contempto regis odio, velum omnium capitibus apposuisse dicitur. Deumque orasse, vt illas famulas suas, quas ex omni numero bonus pastor ad seruandam ornandamque perpetuæ virginitatis castimoniam elegisset, ipse custodiret, atque tueretur, & ad omnia virtutum munera & officia duce sapientia ita excitaret atque præpararet, vt victis carnis illecebris, coniugijsque non legitimis repudiatis, vinculo quod res nulla soluere posset, cum Christo colligarentur. Hæc atque alia eiusdem generis cum Apostolus virginibus illis bene precatus esset, missæ sacroperacto, ad aram in qua Christi corpus confecerat, reuersus est: ibi cum passis

mani-

PERIONIO AVCT, 331

manibus precaretur, eum licitor ab Hirtarcho rege missus, securi percussit. Quod ut populus accepit, statim ad palatium cum igne proficisci cœpit, ut ligna & sarmenta circumdaret, ignemque subijceret, quo incendio totum deflagraret. Obuiam sunt populo furenti sacerdotes omnes ac clerici, qui hortati sunt ne id facerent, quod voluntatem diuinam offenderet. Petrum enim apostolum cum districto gladio Malchi cuiusdam auriculam præcidisset, à Christo ne par pari referre videretur, obiurgatum esse, atque auriculam suo loco integram sine ullo doloris sensu restitutam. Itaque Apostoli martyrium lætis animis celebraret, & quid DEVS constitueret, expectaret. Iphigenia autem CHRISTI virgo, quicquid auri & argenti & gemmarum habuit, id cum ad sacerdotes attulisset, ea omnia se ita conferre dixit, ut cum dignum CHRISTI Apostolo templum ædificassent, quod reliquum esset, egentibus erogarent. Sibi que dixit certamen remque cum Hirtarcho fore. Quod non ita multo post accidit. Hirtarchus enim omnium nobilium vxores ad eam proficisci iussit, quod earum siue precibus, siue cohortationibus illam flecti adduci-

Z 2

que

que posse speraret, ut ipsi in matrimonio collocaretur. Quò cum illa nullo modo deduci posset, magos conuocat, qui eam dæmonum præsidio vsi raperent. Sed nihil ars eorum potuit. Itaque alia viam aggreditur. Incendere constituit locum in quo Iphigenia vnà cum cæteris virginibus die noctuque DEO seruebat. Nec verò subiecti ignes nocere potuerunt, flammaque circum domum tantum apparuit. Quin etiam angelus vnà cum Matthæo visus esse dicitur, qui Iphigeniam bono animo esse iuberet, nec ignem time- re, qui in eum à quo paratus erat, redundaturus esset. Vix angelus finem dicendi fecerat, cum ventus ortus est qui suo impetu flammam à domo virginis ad regis palatium transtulit, ut consumptis omnibus ipse cum filio quem vnum habebat, ægre potuerit euadere. Quanquam multò illud supplicium leuius ei accidisset, quàm quo affectus est. Nam & in illius filium cacodæmon inuasit, atque intrauit, cuius impulsu, cum ad Apostoli sepulcrum magno impetu cucurrisset, manibus à tergo vinctis, eum paterna crimina & scelera cogebat confiteri: & ipsum elephantia totum infecit, quem morbum cum medici adhibiti curare non possent.

sent, ipse vi morbi coactus, in gladium incubuit. Quod ut rescivit populus, magnā ex morte illius cœpit voluptatem, fratremq; Iphigeniæ, Beiorium nomine, qui sororis opera à Matthæo aqua salutari expiatus erat, regalem potestatem administrare voluit. Is cum quinque & viginti annos natus regnare cœpisset, ad tres & sexaginta imperium prorogavit. Duobusque susceptis liberis, vnum exercitui præfecit, alterum regni hæredem instituit. Ita pace in Ecclesia Aethiopiæ constituta, Respublica Christiana illic Matthæi meritis ac precibus amplificata est. Scripsit Euangelium, quod eius nomine circumfertur, Hebraico sermone, ut ait Hieronymus, quod incertum est quisnam postea in Græcum conuertit.

BEATI BARTHOLO-
MAEI APOSTOLI VI-
TA, IOACHIMO PERIO-
nio Benedictino Cormæ-
riaceno auctore,

(. .)

Bartholomæus primum Christi discipulus, deinde apostolus fuit. Ei India (neque enim in libris qui noui Te-

Z 3

ui Te-

ui Testamenti nomine inscripti sunt ali-
 ud de eo scriptum est) ei inquam India
 prouincia, quæ orbis finis & terminus
 est, obtigit, in quam ut venit, templum
 quoddam ingressus est, in quo Idolum
 & simulacrum quod incolæ Astarotum
 nuncupabant, erat eiusmodi, ut se homi-
 nes quouis morbo afflictatos curaturum
 profiteretur. Sed curatio quam adhibe-
 bat, non vera erat, sed quædam eius quæ
 homines captabat, simulatio. Neque
 enim quenquam curabat, sed cum eos
 quos in morbum coniecisset, torquere
 & excruciare desineret, hominibus hoc
 ipso curare videbatur. Primo autem Bar-
 tholomæi aduentu simulacrum, aut po-
 tius dæmon qui in eo latebat, nec respon-
 sa dare, nec cuiquam ex ijs quos in mor-
 bum coniecisset, subuenire poterat. Ita-
 que cum indies maior agrorum multi-
 tudo in templum curationis causa con-
 flueret, quorum nemo vlla ratione re-
 medium inueniret, coacti sunt sacerdo-
 tes ad proximum oppidum venire, atque
 à DEO qui ibi colebatur, quærere, cur
 Deus quem ipsi colerent, iam responsum
 nullum daret. Respondet Beritus (hoc
 enim Deo nomen erat) ob eam causam il-
 lum iam loqui non posse, quod ibi esset

Bar-

Bar
 ga
 poss
 esse
 pro
 tere
 can
 can
 liu
 eius
 tust
 que
 rum
 inue
 dem
 Asta
 tisse
 cum
 lum
 quic
 clam
 lare
 cibo
 set, i
 abir
 mo
 Poli
 ex
 nem

Bartholomæus Dei Apostolus. Cumq̄s ro-
 ga: ēt quisnam ille esset, & qua ex re cum
 possent internoscere. Amicū veri Dei cū
 esse ait. ob eamq̄s causam venisse in illam
 prouinciam, vt omnia deorū numina euer-
 teret, eius barbā prolixam esse paucis iam
 canis distinctā, nigrū capillitium, carnem
 candidā, nares iustas, staturā iustam, pal-
 lium album. Sex & viginti annis, vestem
 eius nec sordēs contraxisse, nec sensisse ve-
 tustatis iniurias. Centies interdū toties-
 que noctu flexis genibus ab eo Deum ve-
 rum rogari. Se ab eis petere, vt eum cū
 inuenissent, rogarent, ne eo migrans eo-
 dem supplicij genere se affiteret, quo in
 Astarotum collegam ipsius animaduert-
 tisset. Illi cūm Deus conticisset, redierū,
 cumque magna cum diligentia Apосто-
 lum quærerent inter peregrinos, fortē
 quidam quem dæmon agitabat, magno
 clamore Bartholomæum nomine appel-
 lare cœpit, ac palam dicere, se illius pre-
 cibus incendi, quod cum apostolus audis-
 set, imperauissetque vt & obtumesceret, &
 abiret, statim & obtemperauit ille, & ho-
 mo curatus est. Erat tum in ea prouincia
 Polimius rex, qui cum à Bartholomeo
 ex corpore huius hominis cacodæmo-
 nem expulsū esse auditione accepisset,

336 B. BARTHOL. VITA:

filiam quam dæmon torquebat ad eum
 misit, rogans, vt quemadmodū Eustium
 (ei enim homini quem curauerat, hoc no-
 men fuit) ab eo morbi genere liberasset, sic
 filiæ quam charissimam haberet, subuent-
 ret. Virgo autem ita à malo genio agita-
 batur, vt præ dolore omnes morderet, &
 quos arripere poterat, discerperet. Itaque
 catenis vincta ad apostolum adducta est,
 quam vt vidit eam solui iussit. Ministri
 hoc se facturos pernegarunt, quod nemo
 ad eam accedere, nemo eam attingere au-
 deret. Eos ille primum obiurgat quò de-
 um hostem qui in virgine esset, vinctum
 & constrictum teneret, ipsi eam etiam ti-
 merent: deinde eis imperat, vt ad eam ac-
 cederent, eamq; soluerent, ac abluerent,
 & postridiè prima luce ad se introfer-
 rent. Illi cum dicto audientes fuissent, dæ-
 mon ita expulsus eiectusque est, vt eam
 postea nunquam agitauerit, Rex ne tanto
 beneficio accepto immemor ingratusque
 videretur, ei camelos auro, argento, gem-
 mis, vestibusque onustos muneri misit,
 quæ omnia cum apostolus diligenter
 quæsitus, inueniri minimè potuisset, re-
 portata sunt in palatium. Postridiè
 prima luce oclusis foribus apostolus in
 regis cubiculum cum solus esset, intrasse
 dici-

dicitur, ei que dixisse, frustra se ab eo cum auro, & argento quaesitum esse, cum ea omnia illi requirant, & desiderent, qui terrena sapiant, & quaerant, cuiusmodi nihil ipse requireret. Itaque se hoc sibi ipse persuadere velle, Dei filium nasci voluisse ex virgine, cuius initium ante orbem conditum à Deo patre esset, qui que naturis omnibus tam ijs quæ cerneretur, quàm ijs quæ aciem oculorum effugeret, principium dedisset. Virginem autem eam, ex qua natus esset, omnem viri concubitum declinasse ac repudiasse semper, primamque omnium DEO virginitatis votum nuncupasse. Ad eandem missum à Deo Gabrielem Archangelum in cubiculum quod oclusum esset venisse, eumque cum illam metu percussam cerneret, hortatum esse ne timeret, quod ipsa à Deo gratiam iniisset tantam, tamque ei grata esset, ut filium & conceptura & paritura esset, quem Iesum vocaret, qui que filius summi Dei diceretur. Illa vero iam metu deposito constanter rogasse, quid fieret, cum Deo virginitatem castimoniamque vouisset, ad eaque angelum respondisse, Spiritus sancti illam munere & opere non viri semine concepturam esse atque parituram. Itaque quod

933 B. BARTHOL. VITA.

sanctum ex ea nasceretur, id Dei filij vocatum iri nomine. Hæc etiam Bartholomæus Polimio regi patefecit, hunc Dei filium cum natus esset, se triginta annos natum, passum esse tentari à Diabolo eo, qui primum hominem vicisset, cum ei auctor fuisset, ut fructum quem Deus veruisset, ederet. Itaque eum ad se accedere propterea passum esse, ut quemadmodum Adamo, id est primo homini per mulierem suafisset, ut vesceretur, & comedit, ob eamque causam ex paradiso in hunc mundum in exilij supplicijque causa expulsus, omne hominum genus propagavit & genuit: sic huic cum suafisset, ut lapides quos ostenderet, in panes, si filius Dei esset, conuerteret, & ederet, victoriam qua potitus esset, ieiunantis virtute constantiaque amitteret, cum ei respondisset. Non solo pane hominem, sed omni etiam verbo quod ex Dei ore exiret, viuere. Aequum enim fuisse, eum à virginis filio vinci, qui filium virginis ante vicisset. Hæc loco Polimius Apostolum rogat, cur primam virginem vocasset eam, ex qua homo & Deus natus esset. Ille cum gratias Deo primum egisset quod regimentum ad se audiendum dedisset, ita respondit, primum hominem Adamum dictum

tum esse, terramque ex qua factus com-
 positusque fuisset & matrem eius, & vir-
 ginem fuisse, propterea quod nec san-
 guine humano adhuc polluta contami-
 nataque fuisset, nec ad cuiusquam mortui
 sepulturam aperta. Itaque consentane-
 um fuisse, id quod iam dixerat, ut qui fili-
 um virginis, id est terræ, vicisset, is à virgī-
 nis filio vinceretur. Vicisse autem illum,
 quod arte & fraude egisset, ut Adamus
 contra Dei præceptum vinceretur, ob e-
 amque causam expulsus cum esse ex pa-
 radiso, quod ei reditus postea non patuif-
 set. Hunc autem virginis filium egisse,
 ut artem diaboli & experiretur & vin-
 ceret, ut cælum homini victoria sua ape-
 rirer. Nec verò eius temperantiam ante
 quadragesimum diem diabolum tenta-
 re cœpisse, quod ita existimaret, ac se-
 cum reputaret, si quadragesimo die mi-
 nimè esuriret, illud certum fore diuini-
 tatis argumentum, si intra illud tempus
 esuriret, hominem eum esse, qui ea quæ
 homines, pateretur. Multa quæ alia Aposto-
 lus de illa triplici tentatione & victoria
 commemoravit, eaque omnia eo pesti-
 rare voluit, ut doceret ad extremū quem
 admodum ij qui tyrannos vincunt, suos
 vincere solerēt qui in omnibus locis

quæ illi vsurparent, insignia victricia ipsorum statuerent: sic Iesum Christum qui diabolum tyrannum superauisset, apostolos suos misisse in omnes prouincias, vt & diabolum eiusque ministros, qui in statuis templorum habitarent expellerent, & homines qui eos colerent, ex illius qui vinc-tus esset imperio ac potestate eriperent. Itaque argentum & aurum se contemnere ac pro nihilo putare, sicut Christus ipse contempsisset, quod ibi diuites esse cuperent, vbi solum eius imperium dominaretur, in quo nec languori nec morbo locus esset, nec tristitiæ, nec morti, sed contrâ vitam ibi, beatitudinem, felicitatem, lætitiâque sempiternam vigere. Quo factum esse dicebat, vt cum primùm in eius templum intrasset, dæmonem qui responsa dare solitus esset, ab eius angelis qui ipsum misisset, vinc-tum & constrictum tenerat. Quod si saluati lauacro expiari vellet, fore, vt quanto malo caruisset, cerneret. Quod quò facilius comprehendere, & intelligere posset, iubebat eum audire, quâ arte eos, qui in templo ægrotarent, dæmonis qui primum hominem vicisset, curare videretur. Dicebat ergo diabolum arte & fraude sua agere, vt homines in varios

morbos

morbos inciderent, ac tum deniq; eis sua-
 dere solitum, vt simulacris idolisq; cre-
 derent, atq; vt animos eorum dominatu
 suo teneret, tum denique morbos immit-
 tendi finem facere solitum, cum lapidem
 aut metallum Deum suum esse dixissent,
 quod illi curare nuncuparent. Tum verò
 quoniam constrictum eum ipse teneret,
 etsi essent qui Deum suum illum esse pro-
 fiterentur, eum tamen responsa nulla da-
 re posse. Quòd quo facilius rex intelligere
 & probare possit, promisit Apostolus se
 imperaturum dæmoni, vt & in statuam
 rediret, & se vinctū esse, nec responsa da-
 re posse fateretur. Rex postridie prima lu-
 ce pontifices ei sacrum facturos respōdit,
 seque ad futurum, vt rem tam mirabilem
 & inusitatam cerneret. Postridie conue-
 niunt pontifices, prima luce, ijque vt pri-
 mūm sacra instituta agere cœperunt dæ-
 mon magno clamore ne id facerēt prohi-
 bere cœpit, se enim catenis igneis vinctū
 & constrictum ab angelis Iesu Christi te-
 neri, quem Iudæi in crucem sustulissent,
 cum eum à se morte mulctari existima-
 rent. illum autē de morte eiusmodi trium-
 phum egisse, vt & dæmonum principem
 catenis igneis vinxerit, & tertio die vi-
 ctor; reuixerit, & discipulis suis crucis sig-
 num

num dederit, eosq; in vniuersum orbem miserit, in hisque Bartholomæum qui ipsum constrictum tenere, petere se maiorem in modum, vt illum etiam atque etiã rogarent, vt ipsum alio proficisci pateretur. Tum Apostolus ea omnia eum confiteri coegit, quæ de morbis & diuinitatis professione illum regi paulò ante pollicitum esse dixi. Quæ cum omnia dæmon planè confessus esset, tum Apostolus omnes qui aderat, hortari monereque coepit, vt viderent, quem ipsi Deum coluissent, & à quo se curari putassent. Itaque eo contempto, iam Deum verum colerent, qui & ipsos creasset, & in cælis habitaret. Quod si cum pro ipsis rogare vellent, & vt omnes ægri curarentur, impetrare, ipsi simulacrum deicerent, & confringerent. Sic enim fore, vt & templum Christo consecraret, & eos aqua saluam Christi nomine expiaret, Regis iussu omnes simulacrum funibus aliisque machinis auellendum curauerunt, quo cæterisque minoribus; diaboli opera, id iubente Apostolo comminutis, omnes clamare. Vnum Deum præpotentem esse, quem Bartholomæus prædicaret, Ipse tum passis sublatisque in calum manibus, Deus inquit, Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob, qui filium

UUUUU

eum Deum Dominum nostrum misisti,
 ut nos, qui peccati serui eramus, sangui-
 ne suo redimeret, & tibi filios quæreret,
 qui idem verus Deus ex hoc cognosceris
 quod semper idem es & immutabilis per-
 manes. Vnus es Dens pater, sine origine
 & ortu, vnus etiã filius tuus vnigenitus,
 Dñs noster Iesus Christus, & vnus Spiritus
 S. illustrator & altor animorũ nostro-
 rum, hinc Iesus Christus suo nomine hæc
 vim nobis dedit, ut oīs generis morbos
 curemus, te vehementer etiã atq; etiã ro-
 go, ut omnis hæc multitudo hominum sa-
 lutem assequatur, teque oēs Deum vnum
 esse cognoscant, qui per Christum salutē
 restituas, q̄ cū dixisset, angelus circum-
 uolasse dicitur, & digito in quadratis la-
 pidibus signũ crucis sculpisse, cū hac ora-
 tione. Hoc Deũ à quo missus esset, dicere,
 quemadmodum illi morbis curarentur,
 sic se tēplum mūdare & expiare omni sor-
 de, eoq; quem apostolus in solitudinē mi-
 sisset. Polimius rex tum vna cum vxore
 & duobus liberis, exercitu, omniq; popu-
 lo aqua salutari expiatus est, abiectoq; or-
 natu regio, apostolum sequi cœpit. Quod
 cum Axages eius frater maior natu pon-
 tificũ opera resciuisset, misit vnã cum eis
 mille armatos q̄ eum comprehẽsum ad se
 addu-

addu-

adducerent: perductus autem cum ab eo rogaretur, isne esset, qui ipsius fratrem euertisset: Non, inquit, euerti eum, sed conuerti: & isne esset, qui deos lares confringendos curasset: se, daemōnibus qui in eis erant imperasse respondit, vt ipsi idola futilia cōminuerent, vt omnes homines relicto errore Deum verum, qui in cælis esset, agnoscerēt & colerēt. Cumq; Astyages rex apostolo dixisset quemadmodum fratri auctor fuisset, vt Deo suo contempto, illius Deum coleret, ita se facturum, vt ipse relicto Deo suo, ipsius Deo crederet & immolaret. Apostolus Deū quem illius frater coleret, se vinctum & cōstrictū ostendisse respondit, & fecisse, vt simulacrum suum confringeret. Iraque si hoc ipsum Deo quem coleret facere posset, eadem opera illum facturum, vt Deo ipsius immolaret. sin nihil tali Deo, cuius seruus esset, facere posset, ipse autem Deum illius confringeret, ita denique Deo illius crederet. Hæc cū Bartholomæus diceret. nunciatum est regi, Deum suum cecidisse, atque in multas partes fractum atq; distractum: quo ille nuncio adeo conturbatus est, vt & purpurā qua indutus erat, sciderit, & apostolum fustibus cædi excoxiari primū, deinde securi feriri iusserit.

Rex

PERIONIO AVCT. 545

Rex autē Polimius cum populo veniens,
eius corpus magno cum honore extulit.
Nec verò Aftyages dijs scelus hoc inultū
tulit. Tricesimo enim à morte die arre-
ptus à dæmonio, in templum apostoli ve-
nit, eumq; pontifices eodē morbi genere
afflictati, & correpti secuti sunt, in quo
oēs intra paucos dies ex illo morbo mor-
tui sunt. Corpus autem apostoli diu illie
in summo honore fuit, maximaq; venera-
tione, quoad Barbari id est, qui à nostra
religione abhorrent, cum molestè fer-
rent illud à nostris, vt Gregorius pōtifex
Turonū scribit, coli, inuidia, odioque im-
pulsī, clam è sepulcro sublatum, in aliud
quod plumbeum esset, conclusum, in ma-
re iecerunt cum hac oratione. Populum
nostrū iam non decipies. Sed prouidentia
diuina factum est, quemadmodum idem
scribit, vt aquis conuehentibus delatū sit
ad insulā Siciliæ quæ Lipara dicitur: Quo-
cum peruenisset, patefactū esse Christiā-
nis, & impetratū dicit, vt illud colligerē
ac conderent, ab eisq; templum eo loco
quo situm sit magnificum miroq; opere
ædificatum esse, in quo tum cū hæc ipsa
proderet, coleretur cum maxima eo-
rum utilitate, qui eius fi-
dem implora-
rent.

VITA

346 B. THOMAE VITA.
VITA BEATI THO-
MAE APOSTOLI IO-
ACHIMO PERONIO
Benedictino Cormœria-
ceno auctore,

Thomas quidē qui à Ioanne in Eu-
angelio Dydimus appellatur, quo
primū tempore se ipse in Christi
disciplinam tradiderit, aut à Christo vo-
catus sit, diuinis literis mandatū non est.
Hoc autē ea ijdem intelligi licet, eum ex
cōmuni discipulorū ordine, ac numero,
ad apostolatus dignitatē vna eū alijs vn-
decim euectum & elatum fuisse. Is quanto
in magistrū amore flagraret, tum declara-
uit, cum, languente Lazaro Mariæ Mar-
thæq, fratre, carum rogatu ad illum cu-
rādum Christus se ire velle discipulis ex-
posuit. Nam cum ceteri eum à suscepto
propositoque cōsilio deterrent quod in
Iudæam venire constitueret, vnde vix sal-
uus & incolumis è Iudæorum manibus
elapsus esset, multa que alia ipse de Lazari
morte primum obscure, deinde aperte di-
xisset, vnus Thomas condiscipulis vt Io-
annes commemorat hæc dixit: Eamus &
nos cum eoq3 moriamur. Hoc quidē vnū
de Thoma ante Christi mortē scripta di-
uina

uina commemorant. Cū autem tertio
 quam in crucem actus esset, die à mortuis
 inferis q̄ Christus excitatus fuisset, idem
 penè à moris singularis in eundem docu-
 mentum vt mihi quidem videtur, dedit.
 Cū enim eo ipso die quo excitatus est,
 vesperi Christus eo in loco in quem eius
 discipuli habitandi gratia conuenissent,
 & vnde Thomas abesset, cæteris se osten-
 disse, ei q̄ue redeunti cōdiscipuli se Domi-
 num vidisse narrarēt, eis se ille habiturum
 fidem antè negauit, quàm vulnera, & pla-
 garum cicatrices & vestigia non solum vi-
 disse, verum etiam tractasset. Amantis e-
 nim etiam, nō solū diffidentis aut dubitā-
 tis, hæc videtur oratio. Nam eodē nos ani-
 mo esse solemus, cū rem quæ nobis cha-
 ra esset, amisimus. Tum enim si recupera-
 tā in luctu inuētam q̄ audiamus, aut nos
 rideri putamus, aut certè id fieri posse vix
 tandē aliquādo, aut ne vix quidem credi-
 mus. Quod si aliqua ex parte culpā dusest,
 accusandus q̄ diffidētia, quippe qui toties
 à magistro in sp̄e vocatus esset, fore vt Illi
 die excitaretur, hæc talē siue dubitationē
 siue diffidētia clarissima illa eius professio
 quam octauo inde die Christum plagas ei
 tractandas, manus q̄ue videndas dantem,
 & Dominum, & DEVM suum agnouit,

non solum compensare, sed multum etiã
superare debet. Atque hæc tantum literis
diuinis de illo scripta inueni. Quæ autem
sequuntur, etsi ex libro cuius author non
nominatur, deprompta sunt, tamen quia
passim ab Ecclesijs leguntur, comprobare
debemus. Igitur cùm missio sancto Spiri-
tu, apostoli prouincias instinctu diuino
docendæ religionis veritatisque causa sor-
tirentur. Thomæ India diuinitus hoc mo-
do obtigit. Gundaphorus Indiæ rex cùm
palatium ædificare miro eoque Romano
opere instituisset, Abanem qui ad id opus
architectum præstâtissimum cõquireret,
Romam misit. Is cùm Cæsaream venisset
à Christo rogatus esse dicitur, quid venis-
set quæue cū illo causa adduxisset. Cùm
respondisset, missum se à Domino Indiæ
rege, vt architectũ peritissimum locaret.
Est, inquit ille, mihi seruus, qui in ea arte
excellit. Credit primùm Abanes, Tho-
mamque sibi tradi asciscit, deinde eum ro-
gat, num seruus eius esset à quo esset tra-
ditus. Ad hæc Thomas, Ego, inquit, si e-
ius seruus non essem cùm me tibi tradi-
dit, restitisssem. Nunc, quia seruus illius
sum, non quod mihi libet facio, sed Do-
mini voluntati morem gero, eiusque præ-
ceptis parco. Nec verò vnus ego seruus
eius

eius sum, sed vnus ex millibus, qui omnes illius cōmodis ita inseruimus, eiusque rem sic procuramus, vt ex artibus quas quisq; multas variasq; nouit, prouincias omneis obeuntis quidquid lucri fecerimus, id illi sine fraude paremus atque afferamus. Dum hæc inter se ambulantes agunt, ad nauem perueniunt, qua conscensa rursus sermonem vtro citroq; conferunt. Abanes prior, quid ille in arte præcipuè teneret, rogat, quòd eum Dominus suis cæteris prætulisset. Tum se Thomas iacere fundamenta, quæ nunquam vetustas consumeret, dixit: parietes construere & erigere quæ nunquam collaberentur, facere exedras & speculas eiusmodi, quæ lumen deesse aut deficere nunquam paterentur, fabricam totius ædificij ita erigere, vt excelleret. Aedificia autem etsi extrinsecus nō magnam speciem pulchritudinemque præferrent, at intrinsecus mira specie præstare. Quid pluribus, inquit, tibi artem meam prædicem efferamque laudibus? Quidquid marmore aut structura effici potest, in eo me genere excellere & præstare profiteor: & si quos mihi discipulos trades, diligenter erudiā. Cumq; Abanes & magnū dominū esse qui huiusmodi seruos haberet, dixisset, & quouis rege

præ-

præstantiorem atq; sapientiorem, est in-
 quit Thomas, ita vt ais, est enim vnicus
 patris filius, qui regnum tenet atque im-
 perat in excelsis montibus, quò ne ho-
 stis vllus, nec morbus, nec paupertas ege-
 stasue potest accedere. Hæc atque his si-
 milia cū Thomas narraret, secundis ven-
 tis vsi contento cursu Andranopolin vr-
 bem appellunt. Tum forte rex eius loci,
 quod filiam suam nuptui tradebat quo
 magnificentior celebriorque apparatus
 esset, per præcones omnes omnium ordi-
 num conditionumque homines ad nu-
 ptiarum solēne conuiuium conuocabat,
 hac lege vt si quis abfuisset, ipsum offen-
 deret. Itaque Thomas & Abanes cum cæ-
 teris peregrinis conueniunt. Mensæ om-
 ni genere ciborum instruuntur, conijci-
 unt ciues oculos in peregrinos quos nun-
 quam viderāt. Tibicinistria interim quæ
 Iudæa erat, circumcursabat, vt tibiæ mo-
 dis singulos cōuiuas oblectaret. Cumque
 ad Thomam veniens hominem nec eden-
 tē, nec bibentem animaduerneret, diu-
 tius aduersa stetit, ex eoq; illius habitu statim
 Hebræū esse intellexit. Quod suum de illo
 iudiciū aperto testimonio declarauit, nā
 Hebraicè canere cœpit. Vnum esse Deum
 Hebræorum, qui omnia creauit: mariaq;
 effuderit. Thomas hæc audiens vchemen-

tius c
 dē ve
 is qu
 mā n
 infre
 dixit
 nullu
 & in
 mod
 qua c
 in m
 mas
 fit, q
 intel
 defe
 esset
 uiu
 apol
 uert
 dibu
 phet
 git, i
 tis T
 a qu
 Rex
 pert
 spor
 mih
 nost

tius orare, admonereq; puellā, vt hæc eadē verba, quę vera essēt repeteret. Tū verō is qui pocula ministrabat, cernens Thomā nec vescentem, nec bibentē colaphū ei infregit. Thomas autē Hebraico sermone dixit, satius esse, vt ei in futura vita, in que nullus esset supplicij finis, ignosceretur, & in hac pœnas q̄ ad rēpus durarēt, eiusmodi penderet, vt ipse interiret, & manus qua colaphū infregisset, derosa à canibus in mediū conuiuiū inferretur. Hanc Thomas Hebraico vt dixi sermone vocem misit, quo factum est, vt p̄ter psaltriā nemo intelligeret: Itaq; cū pincerna vt aquam deferret, & egressus, & à leone interfectus esset, canisq; manū illius in medium conuiuiū intulisset, virgo quæ rem ita vt ab apostolo prædicta erat euenisse animaduerteteret, cōuiuis rē admirantibus, ipsa pedibus illius prouoluta. Hic, inquit, propheta est. Nā cū pincerna colaphū ei infregit, id fore prædixit, quod euenisse cernitis. Tū clamor ac strepitus hominū primū à quoq; deinde à rege etiā exauditus est. Rex quid rei esset, rogare cœpit. Re comperta, Thomam ad se venire iubet, atque sponso & sponsæ bene precari. Sic enim mihi videtur Latinè hoc loco dici, quod nostri dicūt benedicere. Introductus autē
in tha-

in tha-

in thalamum apostolus, hac usus oratione
 nedicitur, Deus Abraham, Deus Isaac, Deus
 Jacob, benedic his adolescentibus, eorum-
 que in mentibus vitæ æternæ semen con-
 fere, ut quidquid ad salutem suam pertinere
 didicerint, id perficere & exequi velint.
 Hæc cum Apostolus dixisset, salutato rege
 abire coepit, eumque sponsus deducere:
 quo in officio cum esset, repente palmæ ra-
 mus ei visus est, quem manu arreptum le-
 tus ad sponsam detulit. Cumque uterque eius
 fructum degustasset, somno oppressus est.
 In somno visus est rex præpotens, gemis
 fulgens, eos amplecti, cum hac oratione.
 Apostolus meus vobis tantum precatus
 est, ut sempiterna vita perfruarini. Ex-
 perrecti dum quæ visi erant videre, uterque
 alteri exponit, ecce Thomas in cubiculum
 introit, eosque his verbis alloquitur. A
 Domino magistroque suo quæ visus esset fori-
 bus obstructis introductum esse ait, id om-
 ne quo usus esset in eos, bene eis procede-
 ret. Eos virginitate præditos esse, quæ om-
 niū regina virtutum esset, soror angelorum,
 libidinum victrix, fidei trophæum, quæ de ho-
 ste triumpharet, & ad vitam homines æter-
 nam tuto produceret. Tū stupri corruptio-
 nisque mala eius exponit, in iisque mortem
 sempiternam, quam si effugere vellet, casti-
 moniam

moniam colerent, quæ facilem ad vitam
sempiternam aditum petefaceret. Vterq̄
eius pedibus prouoluitur, ora q̄q̄ vt se in
veritate cōfirmet, ne quid de doctrina di
uina eis desit. Thomas eis se proxima no
cte rediturū pollicetur, ea q̄q̄ plenius tra
diturū, quæ ad vitam rectè & ex religione
degendā pertinerent. Quòd cū ille dili
genter officioleque præstitisset, tū deniq̄
prospero cursu in indiā contendit. Nec ita
multo pōst, Dionysium quēdam è discipu
lis suis Andranopolin misit, qui institu
tis sacerdotibus, fundata q̄q̄ Ecclesia mul
tos in ea vrbe ab idolorum cultu ad Chri
sti fidem religionem q̄q̄ deduxit. Ipse verò
Dionysius adolescē ab illo pōtifex crea
tus, sponsam suam Pelagianam nomine vir
ginum sacris initiauit, atque cōsecrauit.
Hęc sponso mortuo duplex martyriū per
tulisse dicitur, vnum quod nubere, alte
rum quod idolis sacra facere voluit. His
enim duabus de causis securi feriri iussa
est. In eius autem sepulcro Græcis literis
hoc incisum esse dicitur, Hic sita est spon
sa Dionysij pontificis, Thomæ apostoli fi
lia. Sed ad rem reuertēdum est. Cū Tho
mas vnā cū Abane in Indiā peruenisset,
Gundaphorus rex eū accersiuit rogauit q̄q̄
primum quo opere exædificare ædes ipse

sciret, deinde cum ille ad singula ita pruden-
 ter respondisset, ut summam de eius
 arte opinionem rex conciperet numerata
 ingenti vi pecuniae ad futurum aedificium,
 ipse ad aliam regni partem profectus est.
 Thomas autem toto illo biennio, quo rex
 absuit, nullum finem fecit docendae Chri-
 stianae religionis, largiendaeque egentibus
 pecuniae regiae. Quo quidem factum est
 ut innumerabilem multitudinem ad profi-
 tendum Christi nomen perduxerit. Rex ve-
 ro Gundaphorus cum perfecta re quae eum
 abesse coegerat rediens, hoc totum comperisset
 quod fecisset apostolus, eum statim in
 vincula una cum Abane coniecit, ut eos
 paucis post diebus interficeret. Tum Gau-
 dius regis frater grauer agrotabat, nec
 ita multo post vi morbi interit. Quae Apo-
 stoli morrem in aliud tempus differre coe-
 gerunt. Dum autem in magnifico funeris
 sumptu atque apparatu rex occupatus est
 quattuoriduo quam mortuus erat, Gaudius
 ab inferis excitatus, reuixisse dicitur, qui
 cum ad Gundaphorum regem fratrem venisset,
 ei quod vidisset ordine narrauit. Sibi ab
 Angelis in caelo palatium quod ei Tho-
 mas miro magnificoque opere extruxisset
 ostensum esse illius cum pulchritudinem
 consideraret, eaque laudata & suspecta, an-
 gelis

gelis qui ostendebant, dixisse, se vnū optare, vt dignus esset, qui vel ianitor eius palatij deligeretur: tum angelos respondisse, indignum eo se fratrem fecisse, itaq; si in eo habitare vellet, se rogasse Dominū Iesum Christum, vt reuiuisceret, adiretq; regem fratrem qui illud venderet, accepta pecuniā quā profudisse existimaret. Legi Thomæ vitā descriptam in eodem libro, in quo scriptum est, non excitatum esse Gaudium, sed cū grauissimè ægrotaret, hæc illi in somnis vita esse omnia. Gaudius cū hæc fratri exposuisset, in carcerem venit, prouolurusque Apostoli pedibus eum primum rogare cœpit, vt fratri qui imprudens tā graue scelus admisisset, ignosceret, deinde, vt destimēta elegantiora sumeret. Tum apostolus respondit illum etiam ignorare, eos qui ad cælum aspirarent, re nulla vti quæ terrā carnemq; attingeret. Itaq; sibi satis esse sciret, colobium quo in humeris vteretur, & palliū atq; scandalia, quæ nunquā omnino antè abijceret, quā excederet e vita. Iā vterque carcere egrediebatur, cū Gundaphorus ipso se mittens ad pedes apostoli, veniam precatur. Ad vtrūq; aut orationē conuertens, apostolus. Magna, inquit vobis concessit Dominus meus IESVS Christus,

qui vobis mysteria sua patefecit. Provi-
 cia iam vestrae nomen Christo dederunt,
 facite etiam vos ut expiemini, expiatique
 lauacro factos sancto, regnum sempiternum
 consequamini. Cumque Gaudius aposto-
 lo dixisset, visum a se esse palatium, quod
 regi fratri edificasset, idque ut ab eo eme-
 ret, se ab angelo impetrasse, respondissetque
 Thomas, hoc in fratris situm esse potesta-
 te, Gundaphorusque dixisset, id sperare se
 consecuturum, quod iam ipsi edificatum
 esset, illi alterum ab apostolo extrueretur:
 tum hac Thomas oratione usus
 est: Hoc vobis persuadeatis velim, innu-
 merabilia iam in caelo constructa esse pa-
 latia, eaque a prima mundi origine praeparata.
 quae fidei precio emantur, itaque
 si caelestium diuitiarum, si regnorum &
 palatiorum cupiditate ducimini, diuitiae
 vestrae vos antecedere morientes possunt,
 sequi migrantes ab hac vita omnino non
 possunt. Eas igitur egentibus, peregrinis
 viduis, pupillis, aliisque indigentibus lar-
 gimini, freti hac spe, eos vos ibi multo
 maiores, ubi nullus est finis, consecutu-
 tos. His ita gestis, cum iam locus esset nul-
 lus in India, quo non fama & sanctissime
 vitae quam ageret beatus Thomas, & mi-
 rabiliu[m] operum, quae in quouis morbi
 gene-

genere depellendo ederet, persuaderet, vñ
 dique ad eum concursus fiebat hominum,
 qui ad eum coronas ex auro & gemmis
 deferebant, vestesque regias, eo consilio,
 vt ei tanquam Deo cultum honoremque
 præstarent, vitulosque & arietes immola-
 rent. Quòd cum Apostolus animaduert-
 ret, Gundaphorum regē rogauit, vt res ad
 tricesimum diē differretur, cum tota pro-
 uincia cōuenisset. Fit igitur maior indies
 populi concursus, tantusque tricesimo de-
 mū die numerus apparuit, vt coactus fue-
 rit apostolus in campum homines conuo-
 care. Quo in cætu quoniam ægroti, sine
 delectu cum valentibus permixti, confu-
 sique erant, omnibus vnum in locū cōuo-
 catis, seiunctisque à valentibus, ipse medi-
 us passis in cælum manibus, precari sup-
 plex patrem cœpit, his verbis. Te sanctif-
 sime Deus, præpotens rerū omniū pater,
 nomine vnigeniti tui quem ad nos tene-
 brarum vitiorūque expulsorem, luminisque
 tui largitorē misisti, precor, vt nunc verba
 eius confirmes, quibus ipse pollicitus est
 nos laturos esse quidquid à te suo nomi-
 ne peteremus. Hic populus quem vides a-
 liqua opinione mirabiliū tuorum operū
 excitus cōuenit, hic surdi sunt, hic muti
 claudi, hic mille morborū generib: affli-

Stati sunt, vt tua benignitate sani, & incolumes redire possint. Hęc illorū spes eos ne fallat, vehementer etiā atque etiā rogo vt mirabilib. tuis operibus te cognoscant esse solum verū Deum & Dñi nostri Iesu Christi patrē, per quē omnia cōdidisti & vnum spiritū sanctū, qui animos illustret sanctosque efficiat, & hoc tēpore, & futuris seculis. Cumque ij omnes qui sacro lacuacro expiati erāt, respondissent, Amen, t̄ntum repente fulgur in eos visum est cadere, vt tactos se de cælo interituros putarent. Cumq; horam ferē dimidiatā prostrati solo iacuissent, primusq; Apostolus surgēs illis vt consurgerent imperasset, q̄ Dñs Iesus, vt Fulgur veniens eos morbis liberasset, illiq; valētes Deo eiusque apostolo egissent gratias: tum demum è superiore loco ita ad eos locutus est, se à IESV Christo, cuius seruus esset, missum esse, qui omnes ægros eorum paulò antè curasset, se enim hominē quemadmodum ipsi oēs essent, esse, ac missum à Deo, vt eos à cultu vano & falso simulachrorum ad vnius veri Dei omnium conditoris, qui in cælis esset, cultū religionēq; traduceret. Itaque si vitam gloriamq; sempiternam cōsequi vellent, primū omnium in vñ Deum patrē, qui videri nō posset, nec cōprehendi, qui que

qui que immēsus esset, crederent: deinde in
 vnigenitum eius filium Dominum Iesum
 Christum, per quem effecta essent omnia
 voluntate patris, & quæ sub aspectū cade-
 rent, & quæ aciem oculorum effugerent,
 tam terrena quam cælestia, postremo in
 spiritum sanctum consolatorem, qui sub
 cernendi sensum non cadens, & initio ca-
 reret, quemadmodū & pater & Dominus
 Iesus Christus eius filius, scum quibus ita
 essent futuri, si sincere & integrē in Deum
 crederent, & veterem hominem vnā cum
 ipsius operibus abijcerent: si omnia simu-
 lacra, & eorum dies festos delerent atque
 conculcarent, si tenebras abijcerent, vt æ-
 ternam lucem inuenirent, si mortem re-
 fugerēt, vt vita æterna digni essent. Quod
 ita denique perficere possent si duodecim
 virtutibus, quas enumerasset, præditi es-
 sent. Primum omnium hortabatur eos vt
 recte crederent, deinde, vt credentes salu-
 tari aqua expiarentur, tum vt se a stupro
 abstinerent, tum vt ab auaritia, tum vt gu-
 læ & edacitati imperarent, sexto loco, vt
 patientes essent reb. aduersis, septimo, vt
 perseuerarēt in bonis actionib, octauo, vt
 hospitalitati studerent, nono, vt qd Deus
 vellet, acuberet exquirerent, & cum in-
 uenissent, id diligēter efficerent: decimo,

vt quid idem prohiberet ac vetaret exquireret, quod cum inuenissent, id omnino declinarent: vndecimo, vt non solum amicos, verum etiam inimicos charos haberent. Postremo, vt diu noctuque in custodiendis conseruandisque virtutum diuitijs omnem operam, studium, diligentiamque poneret. In his enim duodecim integram absolutamque æquitatis cognitionem consistere dicebat. Tum eos monuit, vt ea dona quæ contulissent, ipsi pauperibus & egentibus erogarent, (neque enim se Deum esse, sed Dei seruum) & se ipsi compararent, vt propediem salutari aqua expiarentur. His eos verbis dimisit Apostolus. Illi autem cum is dies, quem nos Dominicum dicimus venisset, expiati sunt aqua salutari numero nouem milia, præter pueros & mulieres. His ita gestis, diuino instinctu in Indiã superiorem profectus est. Ibi magnus ad eum concursus fiebat populorum, cum oratione illius multa inuisitata opera sequeretur. Nam & demones eiciebat, & cæcis aspectum restituebat, omniaque morborum genera curabat. Interea accidit, vt Syntiche quedam quæ Migdoniæ Carisij propinqui regis vxori charissima erat, cum cæca esset, à Thoma aspectum recuperaret: Quod cum Migdonia animaduertisset,

tisset,

tiffet, nec vestigium vllum pristini morbi notaret, magna voce clamare coepit, eum vel Deum esse, vel Dei angelum, qui nulla adhibita medicina ita illam curasset. Illa vero hoc ita Migdoniam mirari dixit, quasi praeter ipsam curasset neminem, cum innumerabilium morbos Iesu Christi DEI sui nomine profligasset. Migdoniam autem summa Thomae videndi cupiditate teneri se dicenti, cum postera die, loqui ad populum constituisse dixit. Itaque si eum videre & audire illi in animo esset, vestem mutaret, ne forte agnosceretur. Quid multa Syntiches consilio utitur, mutat vestem, famulari habitu ad constitutum locum inter ancillas suas venit. Thomas tum forte causam cur Christus Dei filius in mundum venisset, exponebat his verbis. Quoniam vita haec quam agimus, tot miseris casibusque oportuna est, ut cum eam se tenere homines putant, ipsa effugiat, atque labatur, repentinoque casu ita effluit, ut iam inueniri non possit, idcirco veram lucem Dei filium e caelo ad nos descendisse, ut nos alteram vitam esse doceret, quae omnino immortalis esset, omnisque doloris gemitus, miseriae, & calamitatis expers, contraque, cum summa voluptate, gaudio letitiaque degeretur. Fecisse au-

tem hoc eum, vt omnes qui ea conditio-
 ne nascerentur, vt tandem aliquando mo-
 rerentur, ad vitam quasi renati perueni-
 rent, Deiq; filij Apostolorum doctrina ij-
 efficerentur, qui essent peccatores, pecca-
 torumq; filij. Neq; enim mortaliū homi-
 num filios immortales fieri potuisse, nisi
 aqua & Spiritu sancto iterū nati, Dei filij
 fierent. Atque eundē, ne forte ea quæ tra-
 derēt approbarētur, eam vim dedisse om-
 nibus apostolis, vt ipsius appellato nomi-
 ne, cæcis oculorum, surdis auditus. vsum
 munusq; redderēt, dæmones expellerent,
 mortuos denique excitarēt, vt homo qui
 rationis est particeps, hoc secum reputa-
 ret si vera ea non essent quæ docerent, tā
 inusitata opera, & portenta consecutura
 non fuisse. Quapropter cū superiore bi-
 duo eō accersiti fuissent, vt eorum corpo-
 ra prius curarentur, eo ipso die se de ani-
 morū salute decreuisse dicere. Quēadmo-
 dum oculi malè affecti à medicis nisi col-
 lyrio inuncti nō curantur, sic animos ab
 apostolis & doctoribus nisi verbis & veri-
 tati quæ docerent, assentirentur, castimo-
 niamq; amplecterētur, & ab auaritia in-
 temperantiaq; omnibusq; vitijs se conti-
 nuerint, non posse curari. Multaq; alia
 Thomas apostolus cum docuisset, omnes
 qui

qui aderant, religionem nostram appro-
bauerunt, septemq; dierum ieiunio aqua
salutari vicissim expiati sunt. Migdonia
autē cum Carisio viro regis, vt dixi, pro-
pinquo, coniungi, misceri que iam noluit.
Quod cum ille propterea euenisse intelli-
geret, quod illa Thomam cōcionantē au-
diuisset. statim à Misdeo rege impetrauit,
vt ipse in carcerem conijceretur. Ad eum
Syntichē Migdoniam in carcerem addu-
xit, quæ statim ad pedes eius se mittēs, o-
rare cœpit, ne se cuius causa & culpa ipse
tantū mali sentiret, poenas diuinas vellet
pendere. Apostolus eam domū suā redire
iussit, quo ipse venturus esset, quo facilius
ipsum spōte hac ipsa perpeti intelligeret.
Illa ocluso ostio in cubiculo humi iacens
orabat Deum, quem Apostolus pradica-
ret, vt se illius doctrinæ participem facere
vellet. Nocte autē intempesta ad eam apo-
stolus venisse dicitur, admonuisse que vt
constans esset atque bono animo, quod
quemadmodum illa ipsius opera & præsi-
dio vitam & gloriā sempiternum cōse-
cra esset, sic ipse per eā cum martyrij coro-
na ad Christum esset euolaturus. Cum que
Migdonia ab eo maiore in modū peteret
vt quemadmodum cæcorum oculos ape-
ruiisset, ita animi sui oculos aperiret, vt

Aa. 6. rectam

564 B. THOMAE VITA.

rectam vitæ viam cerneret, nec in errorē
 incideret. Apostolus eam septem dierum
 ieiunium explere iussit, octauoq; se ad eā
 rediturum esse pollicitus est, eamque aqua
 saluari expiatorum, omnesque qui illius
 opera essent credituri. Dum hæc gerun-
 tur, Carisius Misdeum regem, qui eius so-
 rorem vxorem habebat, rogat, vt illa vx-
 orem suam adeat, si fortè eam de senten-
 tia dei icere, & à suscepto proposito que cō-
 silio abducere posset, quum omnes quos
 adhibuisset, nec precibus ab ea, nec vlla
 ratione impetrare potuissent, vt ad viri-
 thorū rediret, vel vnà cibum caperet,
 aut etiam eum illa intueretur. Impetrat,
 Treptia (hoc enim reginæ nomen erat)
 proficiscitur omnibus modis Migdoniam
 abstrahere conatur, sed frustra. Quinetiā
 hanc Migdonia hortatur, vt ad Thomam
 cuius de virtutibus diceret, cognoscendi
 experiendi que causa secū adiret. Thomā
 in carcere multos ægros curantem offen-
 dunt: quod cum regina cerneret, misit se
 ad pedes Apostoli petens supplex, vt se vi-
 tæ æternæ participem faceret. Ipse primū
 omnium eam aqua saluari expiauit, cum
 illi ea omnia quæ ad religionem perti-
 nent tradidisset: deinde cum alijs dimisit,
 Treptia cum ad domum regiam se recē-
 pisset.

pisset, Misdeus eam rogavit, cur tam diu
 abfuisset. Illa ob eam causam id contigisse
 dixit, quod Migdoniam quam antea
 stultam existimasset, summa sapientia præ-
 ditam inuenisset. Quinetiam se Aposto-
 lum Dei, qui omnibus salubre consilium
 daret vidisse. Itaque si ipse qui rex esset,
 nec immortalis fieri posset, eum audire
 vellet, fore, ut nunquam morte occum-
 beret. Ad hanc Treptiæ reginæ orationem
 regis animus non solum immutatus est,
 sed planè obrigit, accersitoque Carisio.
 Dum tuam, inquit, uxorem recuperare vo-
 lo, amisi meam. Treptia enim mea mul-
 tò est in me iniquior, quam in te tua Mig-
 donia. His quasi furijs agitatus Misde-
 us, Thomam ad se vinctis manibus per-
 trahi iubet: Ab eo quærit, quisnam Deus
 illius esset, qui eius opera coniuges ipsi-
 us & Carisij ab eis separaret: Thomas eum
 Regem esse respondit, qui indigna serui-
 tia habere nollet, quod si ipse qui homo
 & rex esset, nitidos mundosque seruos ha-
 bere vellet, quanto magis eum credere de-
 bere à Deo sancta castaque coniugia di-
 ligi? Quæ nam culpa ipsius esset, si ea
 Deo chara esse prædicaret, quæ ille in fa-
 mulis requireret? Cumque Misdeus ux-
 orem suam quam ad Migdoniam proficis-

ei voluisset, vt eam à præcipitio libera-
 ret, in præcipitium ab eo missam diceret,
 apostolus non esse ruina[m] dixit, nisi defi-
 cere à castimonia & ruere in libidinem.
 Eos enim qui se à libidine subtraherent,
 & ad virtutē referrent, à ruina qua & op-
 pressi fuissent, ad salutem reuocari, & ex
 tenebris ad lumē egredi. Cumq[ue] rex ei im-
 peraret, vt quēadmodū verbis artibus que
 magicis suis, vxores à coniugum consue-
 tudine separasset, sic eas eodē reuocaret:
 imperium edictumq[ue] eius iniquū esse di-
 xit, propterea quod arcem quā ipse ædifi-
 casset, vt destrueret, imperaret, & fontem
 obriueret, quē alia terræ fossione eduxis-
 set. Itaque se Christi verbis ad eas vsurum
 esse potius. Qui amat patrem, aut matrem,
 aut vxorem, aut filios plus quā[m] me, Deo
 dignus non est. Eum quidē cū[m] rex sit ad
 quoddam tempus, tamen si quis, eius vo-
 luntati non paruerit, pœna aliqua quæ
 ad quoddam tempus duret, afficere illum
 solere. Nec posse tamen cū[m] corpus occi-
 derit, animum occidere. Deū autē qui rex
 sit æternus si eius voluntas contemnatur,
 æterno supplicio in cōtemptores ita ani-
 maduertere, vt occiso corpore, animum
 etiam interficere possit. Hæc omnia Ca-
 risius audiebat inuitus, Itaque ira ac fu-
 rore

ror
 uis
 inte
 lum
 rea
 que
 situ
 aqu
 est,
 cau
 qua
 fort
 ipse
 dem
 filio
 vbi
 am
 sit in
 fuit
 nera
 gine
 plur
 tes, c
 prin
 cūm
 liger
 foli
 reli
 lend

rore concitatus, regem admonet, ni fer-
 uis Thomam quem magum appellaret,
 interficiendum curaret, fore, vt se ac il-
 lum malè perderet. Itaq; rex lanceas fer-
 reas totas igne incendi iussit, Thomam-
 que apostolum nudis pedibus eis appo-
 situm ita vita priuari. Quod vt factū est,
 aquæ effusione diuinitus ignis restinctus
 est, idque factum esse apostolus dixit non
 causa sua, sed illius, vt ita tandem ali-
 quando crederet. Quanquam Deus hanc
 fortitudinē ipsi dare posset, vt sine aqua
 ipse ignem timere non posset. Hinc eun-
 dem in fornacem ardentem Carisij con-
 silio adductus conijciendum curat, sed
 vbi flamma talem hostiam sensit, vim su-
 am ita repressit, vt postridie incolumis
 sit inuentus. Tum Carisius auctor regi
 fuit, vt eum simulacrum solis colere ve-
 nerari que cogeret. Apostolum ergo vir-
 gines eo ritu quo solitæ erant, in tem-
 plum cum tibijs lyris, tympanis canen-
 tes, deducunt. Apostolus vt ingressus est,
 primum regem obiurgauit & irrisit quod
 cum statuâ suam sibi postponendâ intel-
 ligeret, tamen simulacro solis quàm ipsi
 soli plus honoris tribueret, præsertim qui
 relicto sole eius imaginem ipsi alijsq; co-
 lendam censeret. Deinde Christi nomine
 demoni

demoni

dæmoni qui in simulacro lateret, imperavit, ut sine ullius damno & iniuria abiret, solisque simulacrum confringeret.

Quam Apostoli orationem mirantibus omnibus & obstupescantibus, utraque res subsecuta est. Nam & simulacrum solis instar ceræ liquefactum solutumque est.

Quare commoti, cum sacerdotes omnes tum vel maximè pōtifex, arrepto gladio, Apostolum interfecit, cum hac oratione, Ego deorum iniuriam vlciscar: cuius corpus magno cum honore ibi primum sepultum est, deinde Edissam translatum esse dicitur imperatore Alexandro, quam in urbem idem Apostolus Taddæum vnū ex duobus & septuaginta discipulis ad Abagarum regem, ut scriptum est, apud Eusebium, misit.

VITA BEATI PHILIPPI APOSTOLI, IOACHIMO PERIONIO BENEDICTINO Cormœriaceno auctore.

PHilippus Galilæus è vico Bethsaida, quæ Patria Petri & Andreae fratrum fuit originem duxit, quemadmodum Ioannes principio ferè Euangelij sui commemorat. Is se Christo, post tri-

die-

die quàm Petrus vocatus est, in disciplinam tradidit, cùm eum Iesus admonuisset, vt se ille sequeretur. Sic autẽ eum secutus est, vt ipsum, non hominem solùm sed Christum, quem Moses & prophetæ venturum prædixissent, esse profiteretur. Neque verò eam quam de IESV opinionem habebat, dissimulauit, aut cælaui, sed eius Nathanaëlem qui ei primus factus est obuiam, participem sociumq; fecit. Nathanaël enim cùm Christum à Philippo Nazarenum esse audiuisset, & ex eò quæsiuisset, num quid boni ex eo oppido proficisci & prodire posset, Philippus ita ei respondit, vt illi experiendi causa veniendum esse censeret. Ad Iesum ergo vna profecti sunt, qui cum Nathanaëlem vna cum Philippo ad se venientem videre, eum esse professus est Israëlitam, in quo dolus nullus esset, nulla fraus, Nathanaël qui miraretur quòd hæc de ipso CHR Iesus quem nunquam vidisset, prædicaret, eum, qui ipsum nosset rogauit. Eum se ille vidisse dixit sub ficu, antequam à Philippo vocaretur. Hic autem Philippus postea ex communi discipulorum numero ad summam Apostolicæ dignitatis gradum Christi benignitate euectus est, id quod ex Matthæi, Marci, & Lucae Euangelij

per-

§70 B. PHILIPPI VITA.

perfpici licet. Paucis ante Chrifti mortem diebus nonnulli eorum qui Gentiles à Iudais quafi Barbari appellabantur, Hierofolymam fortè venerant, vt die fefto qui pafcha dicitur, facrum folenne agerent. Ij ad Philippum venientes, ei exposuerunt, quanta CHRISTI videndi cupiditate ducerentur. Philippus hoc primum Andreae condifeipulo enunciauit, deinde vterque IESV narrauit. Ille verò cum multis verbis omnes qui aderant hortatus efferet, vt & hanc quam agimus vitam præ æterna contemnerent, ac pro nihilo putarent, & sibi ministrarent, quod ita futurum efferet, vt in cælo eis à patre honos tribueretur, patrem rogare coepit, vt sibi gloriam tribueret. Quam illius orationem vox è cælo subfecuta efferet dicentis se & gloriam ei tribuiffe, & rursus tributurum. Omnes qui aderant non planè vocem exaudierunt. Itaque alij tonitru illud fuiffe, alij angelum cum Chrifto locutum efferet dixerunt. Ipse autem eam vocem non fua, fed illorum caufa fufam efferet dixit, caufamque exposuit multis verbis, quæ enumerare longum efferet. Idem cum è Chrifto à cœna pridie quam mortem perferret, audiret, heminem ad patrem nifi eius beneficio venire poffe,
cum.

eum rogauit, vt sibi ac condiscipulis pa-
 trem ostenderet: sic enim fore, vt ni-
 hil prætereà requirerent. Qua oratio-
 ne ostendit, quanta sempiternæ gloriæ
 studio traheretur, etsi nondum plane in-
 telligebat quid diceret, nec de CHRIS-
 TIO ita vt æquum erat, sentiebat. Itaque
 eum ille obiurgauit, quod cùm tandiu
 cum ipso versatus esset, tamen nondum
 eum qui esset cognosceret: præsertim cùm
 videndi patris se cupiditate duci expon-
 ret, quem videret cum ipsum cerneret.
 Atque hæc quidem tantum literarum
 sanctarum monumentis de hoc Philip-
 po mandata sunt. Nunc de eius doctri-
 na & morte aliquid dicendum est. Ei
 Scythiam in partitione prouinciarum
 obtigisse inuenio, in qua cùm annos fe-
 rè viginti Christianæ religionis institu-
 tis animos populi imbuisset, innume-
 rabilemque multitudinem à falso cul-
 tu ad verum traduxisset, à nonnullis qui
 à religione nostra abhorrebant, com-
 prehensus est primum, deinde ad sta-
 tuam Martis ductus, vt ei diuinum
 honorem & cultum tribueret. Eo vt
 ventum est, draco inusitatae magni-
 tudinis ex basi statuæ erupisse dicitur,
 pontificisque filium qui ignem ad sa-
 crifi-

crifi-

crificium ministraret, duosque tribunos qui prouinciæ præessent, cuius satellites Philippum comprehensum habebant, certo quodam impetu vulnerauisse, multosque flatu oris in grauem morbum precipitauisse. Philippus autem qui omnia lamentationum, gemitus, morborumque plena cerneret, omnibus tum exposuit, si consilium ipsius sequi vellent, fore, ut non solum ij qui draconis flatu in morbum incidissent, conualescerent, verum etiam ij qui iam extincti essent & occidissent, ab inferis excitarentur. Quinetiam se Dei sui nomine draconem qui eis tam pestifer esset, fusurum atque fugaturum, esse promisit. Omnes eum tum orare ut consilium daret, quo quam primum vteretur. Ille Martis statuam deiiciendam esse dixit, & in eius loco Iesu Christi crucem figendam quam ipsi venerarentur & colerent. Cumque agri sibi vires deesse clamarent, ostenderentque lachrymis se si possent quam primum deiectos esse statuam, Philippus draconi Christi nomine ut eo abiret, ubi nocere nemini posset, imperauit: atque ita eius iussu euasit. Tum autem & pontificis filium, & duos tribunos quos paulò antè dixi, ab inferis excitauit, & omnes qui flatu draconis in morbum

morbum inciderant, curauit Quo factum
 est, vt omnes qui antea Philippo infesti
 erant, pœnitent scelerum suorum, ipsiq;
 eum vt DEVM homini specie & figura
 adorarent. Ipse autem annuū ibi præter-
 eā conmoratus est, totamq; illud tem-
 pus in tradendis docendisq; religionis
 nostræ mysterijs institutisque consumsit.
 Christum enim docebat mundo qui in
 maximum discrimen salutis deductus es-
 set, aduentu suo remedium attulisse, cū-
 que liberasse : eundem natum ex Maria
 virgine, mortem salutis hominum causa
 perpeffum, sepulcrū, ac tertio die excitū
 à mortuis, quæ ante mortē docuisset, eadē
 docuisse eū reuixisset: quadagesimo die,
 in caelo discipulis spectantibus ascendisse,
 vnde Spiritum sanctum sicuti pollicitus
 erat, ad suos misisse, à quo specie ignis in
 singulis insidente, omnium populorum
 atque nationum sermone linguis fuif-
 sent eruditi. Se ex eorum numero vnum
 eō missum, docuisse simulacra vana & fu-
 tilia esse, generiq; hominū aduersa. Hac
 atque alia eiusdem generis cūm Philip-
 pus doceret, innumerabiles homines ad
 Christi cultum & religionē traducti ba-
 ptizatiq; sunt. Institutis autem eorum
 hominum ordinibus & gradibus, qui

REDA

574 B. PHILIPPI VITA.

rem diuinam procurarent, delectoꝛque pontifice, multisque templis edificatis. ipse oraculo diuino admonitu, in Asiā reuersus est. Ibi in vrbe Hierapoli sectam Ebionitarum qui Dei filium veram hominis naturam ex Maria virgine sumpsisse negabant, evertisse ac sustulisse, eorumque inuidia & scelere in crucem actus & lapidibus obrutus esse dicitur. Quanquam in peruetusto bibliothecæ Cormæriacæ volumine non cruci suffixum eum reperio, sed septimo quam excederet è vita die omnes clericos ad se accessisse, eisque exposuisse, septem dies sibi à DEO concessos esse, vt eos hortaretur, vt in CHRISTI doctrina & cultu permanerent: eumque annos natum septem & octoginta in cælum ad CHRISTUM migrasse, duasque eius filias virgines post aliquot annos, mortuas à dextra lauaque eius sepultas fuisse. Quarum etiam mentionem apud Eusebium facit Polycrates in epistola quam ad Victorem Romanum pontificem misit. Sed ne errore labamur, quemadmodum Eusebius, diligenter videndum est. Neque enim Philippus is, quem in Actis Apostolorum Cæsareæ visum à Paulo & eius quatuor filias virgines Lu-

cas

cas se
nus f

D.
A P
vi

I A
p
tr
ptur
mate
sanct
à Ch
eatur
quod
secu
grad
Chr
nati
or sa
Eua
liter
men
in e
scrip
stol

cas scribit, Apostolus, sed tantum Diaconus fuit.

D. IACOBI IVDAE APOSTOLI FRATRIS

vita, Ioachimo Perionio Benedictino
Commeriaceno
auctore.

IACOBUS Iudæ ac Simonis frater, Alphæum patrem habuit, & Mariam matrem, quæ interdum in sanctis scripturis, Maria Iacobi, interdum Ioseph mater, interdum etiam Maria Cleophæ sancta filia dicitur. Hic quidem quando à Christo vocatus fuerit, incertum est, vocatum autem esse hinc intelligi potest, quod apostolatus dignitatem ab eo consecutus est, cum nemo ad eum honoris gradum ascenderit, qui non se ante in Christi disciplinam tradidisset. De eo prius ac propriè nihil profusum quatuor sanctissimi viri, qui libros quatuor quæ Evangelia inscripti sunt, scripserunt, literis mandarunt. Paulus autem eius mentionem facit multis locis, & Lucas in eo libro quem Acta Apostolorum inscripsit. Ac Paulus quidem in priore epistola ad Corinthios, **CHRISTVM** cum
excita-

577 B. IAC. IVSTI VITA.

excitatus esset ab inferis, ei se ostendisse scribit. Deinde, inquit, visus est Iacobo Quod quemadmodum gestum sit, Hieronymus in Euangelio quod Hebræorum dicitur, quodque ipse, ut ait, ex Hebræo in Græcum & Latinum conuertit, se reperisse commemorat. Iurauerat ipse, ut Euangelium illud exponit, nunquam se cibum esse capturum ex ea hora qua cruci Christus suffixus fuerat, quoad extitatum eum à mortuis cerneret. Itaque Christus qui quanto ille sui desiderio moueretur, consideraret, venit ad eum, instructa^qz mēsa, panem ei porrexit, admonens eum ut ederet, quod ipse ab inferis excitatus esset. Idemque Paulus in principio epistolæ quam ad Galatas scripsit, anno tertio quàm à CHRISTO delectus esset, Hierosolymam se profectum esse dicit, ut Petrum videret apud eum etiã dies quindecim sit commoratus. Aliū autem apostolorum se vidisse negat. præter Iacobum Domini fratrem Anno inde quarto decimo eandem in urbem se venisse scribit, vnã cum Barnaba & Tito, afflatu diuino incitatum, ut de Euangelio cum ijs qui in honore erant & precio communicaret. Ibi autem cum Iacobus hic, Petrus & Ioannes qui columina disciplinæ nostre

stue

stræ
que
illos
disse
relig
rent
scrib
dò n
ctior
gion
de ci
disse
pare
cont
rent
lum
teriu
apof
rum
eò ve
post
expo
baro
nē d
que
pon
ipsi
tuiff
Iud

stræ esse viderentur, munus ad beneficiũ quo ipsum Deus affecisset, cognouissent, illos ipsi ac Barnabæ dextra societatis dedisse, vt illi Gētibus, ipsi Iudæis mysteria religionis nostræ enunciarent & traderent. Atque hæc quidem Paulus de eo scribit, Lucas autem in eo libro quem modo nominaui, scribit, cū Antiochia factione quorundam Iudæorum inter religionis nostræ homines, magna quædam de circuncisione Mosaicæ legis orta esset dissensio, nonnullique ei legi hæc in parte parendum esse necessariò censerent, alij contrà, in eis Paulus & Barnabas, negarent, omnibustandem placuisse, mitti Paulum & Barnabam cum quibusdam alijs alterius factionis Hierosolymam consultũ apostolos maioresque natu, quænam eorum de hac re esset sententia. Eosq; cū eò ventum esset, curasse conuocandos apostolos & maiores natu, quorum Petrus exposuerit sibi à Deo patefactũ esse, barbaros quos Gentes vocarent, ad religionẽ disciplinamq; nostram pertinere. Itaque non esse, quod conarentur iugum imponere ceruicibus omnium, quod neque ipsi, neque maiores eorũ ferre pati q; potuissent. Fide enim eos quemadmodũ & Iudæos salutem posse consequi. Quæ cū

Bb

Petrus

Petrus dixisset, indicto pauli per silentio:
 iacobum censuisse, quoniam Simon ut
 omnes audierant diceret, sibi a Deo si-
 gnificatum, barbaros quos Gentes appel-
 larent, ab ipso electos esse, cui etiam cum
 aliorum prophetarum, tum verò cum
 verba & testimonia congruerent, barba-
 ros non esse ex ordine & loco mouēdos,
 scribendumque ad eos esse, ut se a scri-
 bis, qui idolis immolati essent, a stupro
 & fornicatione, a suffocatis animalibus
 & sanguine abstinere. Hanc verò Iacobi
 sententiā adeo comprobata esse omnibus
 Apostolis & maioribus natu, ut epistolā
 ad Gentes quæ nostræ religionis institu-
 tis parerent, in eandem sententiā scri-
 bendam censuerint. Atque hæc de Iacobo
 in scriptis diuinis sola reperitur. In qui-
 bus quamquam non est scriptum, eum ab
 apostolis statim post ascensum Christi Ec-
 clesie Hierosolymitanæ præfectū esse pō-
 tificem, tamen & Egesippus & Clemens
 Alexandrinus & Eusebius & Hierony-
 mus asserunt, idemque Ecclesia ita com-
 probat, ut eam sententiā, cuius paulo
 ante mentionem feci, ab eo ut Hierosoly-
 mitano pontifice dictam existimet. Quæ
 sequuntur ex Egesippi commentarijs E-
 usebius conquisita & collecta, ut ipse ait,
 expo-

PERIONIO AVCT. 90

exposuit: neque enim in ijs quinq; libris
 eius qui extant ea reperire potui. Iacobus
 hic ex utero matris suae sanctus fuit, vino
 nunquam usus est, neq; vlla alia portione
 quae ebrios reddit, nec animalium carni-
 bus vquam vesci voluit, ferro & nouacu-
 la nunquam rasum est eius caput, oleo
 corpus nunquam perfudit aut unxit. Ei
 vni in templum interius quod Sancta san-
 ctorum dicitur, ingredi licebat, neque e-
 nim laneis, sed tantum laneis vestibus ve-
 tebatur. Solus in templum venire so-
 litus erat, ibique diu genibus humi haerentibus
 Deum vt populo suo propitius
 esset, orabat, in eoq; tam diu persistit, vt
 genua eius quasi callo quodam obduru-
 erint. Itaque ex hac opinione quam de
 incredibili eius abstinentia & sanctitate
 omnes habebant, Iusti cognomen inue-
 nit. Cum autem multos annos cum hac
 tali opinione Ecclesiam Hierosolymita-
 nam sibi traditam commendatam, rexisset,
 tricesimo anno nonnulli qui Phariseo-
 rum, Scribarum & Saduceorum sectas
 sequebantur, eum rogarunt quidnam de
 Iesu sentiret. Ille cum eum seruatorem es-
 se praedicaret, multi de populo orationi
 eius fidem habuerunt, illorum nemo eum
 nec excitatum ab inferis, nec venturum

380 B. IAC. IVSTI VITA.

vt pro suis cuique meritis reddat, credit. Itaque illi cum in suo errore perstarent, concitare in Iacobum odia populi, miscere sermones, clamare ac vociferari, nihil restare, nisi vt omnes IESV religionem disciplinamque approbarent. Quod etsi Iacobi maximè opera & crebris concionibus fieri animaduvertebant, hoc tamen non sibi ostendendum sed simulata quadam fronte tegendum censuerunt. Hinc ad eum conuenerunt, peti- tum, vt populum qui de IESV ita senti- ret, vt Christum, id est, eum quem expe- ctandum seruatore[m] prophetæ prædi- xissent, illum esse prædicaret, ab ea tan- quam falsa sententia abduceret. Se ac po- pulum de illius probitate ac virtute ita existimare, ei que tantum tribuere, vt nul- lius rationem eum habiturum existima- rent, potius quam veritatis. Diem festum instare qui pascha diceretur, ad quem in vrbe infinitam hominum multitudinem affuturam intelligeret: eo die ipse de lo- co superiote verba de IESV ad populum faceret, ne deinceps in eum errorem in- duceretur. Ipse qui nihil eos fraude agere existimaret, tantam de IESV dicendi oc- casionem nactus, cum dies venisset, tem- pli pinnam eorum rogatu cõscendit, quò
vt

vt venit, cū magno clamore sublato orare cœperunt, vt ipse quem omnium iustissimum & optimū scirent, cuiq; parere oēs deberent, quid de Iesu sentiret, quē plebs vt Christū coleret, palām ac publicē profiteretur. Iacobus magna tum voce, vt oēs intelligerent, ita exorsus est. Quid mēne de Iesu rogatis? en in cælo à dextera Dei sedet, venturusque est vt inter omnes dijudicet. Hoc Iacobi de Iesu testimonio variè affecti sunt ij qui aderant. Ij enim qui disciplinæ religionisque nostræ institutis imbuti erant, magna ex eo lætitia affecti, Deū laudibus in cælum ferre cœperunt: Scribæ autem & Pharisei tantis iracundiæ inuidiæque facibus inflāmati sunt, se vt peccasse in eo faterentur, quod eiusmodi testimoniū Iesu ipsorum opera distulisset. Itaq; alij alios hortari, vt ascenderent, & ex pinna Iacobum præcipitē darent, cuius supplicio & morte cæteri à fide & professione Christianæ religionis deterrerentur, & adducerentur: Iustum etiam errasse dicebant, Iustum lapidibus obrui oportere. Quod etiam perfecerunt: nam cū ad pinnā ventum esset, non solum præcipitem vi magna & impetu dederunt, verum etiam lapidatione. Nec tamen eo supplicio extinguī potuit, sed con-

382 B. SIM. ET IVD. VITA.

uersus atq; ingenua erectus, rogare Deū
cœpit, ne tale facinus eis noxa ac fraudi
esse veller eos enim ignorare quid face-
rent. Cumq; talia orantem ex superiore
loco lapidibus obruerent, Rechabius
quidam sacerdos Rechabini filius, orare
eos cœpit vt ignoscerent, ac desinirent eū
lapidibus obruere, qui pro ipsis precare-
tur. Illi nec tanta viri in ipsos charitate,
nec Rechabini cōsilio & precibus ducti, fi-
nem eum interficiendi fecerunt, quo ad
vnus eorum arreptum fustem fullonum
cerebro eius illisit. Taliq; morte Iacobus
ab Christum migravit. Eum autē de eius
sanctitate omnium Iudæorum opinionē
etiā Iosephus qui a nostra disciplina ab-
horruit, fuisse scribit, vt morte eius cau-
sam datam Hierosolymitanæ oppugna-
tioni atq; adeo euersioni & cladi, sapien-
tissimus quisq; & optimus iudicauerit.

D. SIMONIS ET IVD.
DAE APOSTOLORVM

vita, Ioachimo Perionio Benedicti-
no Cormœriaceno au-
ctore. (.)

Simonis & Iudæ Christi Apostolorum
vitam vno sermone concludere con-
stitui.

stitui, propterea quod eodem in loco & religionis nostræ mysteria tradidisse, & mortem pro Christo eodem etiam die per tulisse reperiuntur. Ij quidem Alphæo, patre, & Maria matre nati sunt. Mari autē eorum mater in Euangelijs modo Maria Cleophæ, sancta filia dicitur, modo Iosephi mater qui fuit Christi discipulorum vnus, alias Maria Jacobi sancta mater, alias Maria Jacobi & Iosephi mater. Quod si Iudas hic de cuius rebus gestis scribimus, principio Epistolæ quā vnā eamq; per breuem scripsit, Jacobi se fratrem nominat, profecto iam tres illos, Iacobum, Iudam & Iosephum fratres fuisse intelligimus. Restat vt Simonem de quo sermo est eorum fratrem fuisse doceamus, quod nisi Ecclesiæ auctoritate quæ hos duos de quibus loquimur semper vt fratres venerata est, non possumus. Iacobum autem horum fratrem eum intelligimus, qui post ascensum Christi ab apostolis Hierosolymitanus pontifex prefectus est. Alter enim Iacobus qui Zebedæi filius fuit, Ioannem fratrem habuit, Atq; hi quidem quo tempore se in Christi disciplinam traderint, literarum sanctarum monumentis proditum non est. Apostolos autem eos delectos esse aut potius selectos ex

communi discipulorū numero Matthæus, Marcus & Lucas docent. Eos verò in Galilææ oppido quod Cana dicitur, natos esse, hinc sciri potest, quod Simon hic interdum Cananæus, interdum zelotes nuncupatur. Quoniam enim Cana zelus ab Hebræis appellatur, duo eorū qui Euangelia scripserunt, Cananæum, Lucas verò zelotē eum nominat, illi verbum Hebraicum secuti, hic Græcam interpretationem. Nihil de eis in diuinis literis scriptum reperio duntaxat quod ad illos priuatim pertineat, nisi quod in illo prolixo sermone, quem à cœna extrema Christus ad apostolos habuerit, cum ipse Christus dixisset. Qui præcepta ipsius haberet, eisque pareret, eum esse qui ipsum diligeret, eum autem qui ipsum diligeret. Patri charum futurum, seque ipsum ac Patrem illi ostensurū: Ioannes scribit tum Iudam hūc quaesuisse à Christo, quamobrem ipsi atque cōdiscipulis se ostensurum esse, non mundo diceret, Christumque ei respondentem facit. Si quis ipsum diligeret fore ut ipsius præceptis obediret, eiusque Pater illum charum haberet, & ad illum venirent, & apud eū manerēt atque habitaret, & quæ apud illum sequuntur. Ijs autem in partitione prouinciarū Persis obtigit, ad quam

vt,

ut venerunt, magos duos Zaroën & Ari-
 phaxatium qui Matthæi Apostoli conspe-
 ctum fugerant, inuenerunt. Horû doctri-
 na ita falsa erat, ut Deum verû qui Abra-
 hami & cæterorum veterum Deus dice-
 retur, tenebrarû Deum vocarent, Mosem
 veneficum esse dicerêt, prophetas omnes
 à Deo tenebrarum missos dicerent, ho-
 mines animos à Deo delibatos habere,
 corpora à Deo præposterè facta. Itaq; cõ-
 trarijs diuersisque rebus corpus gaudere,
 eisdemque animi offendi solitû, contraq;
 quibus ex rebus animus voluptatem ca-
 peret, eas corpori dolorem afferre & mo-
 lestiam. Solem etiam, lunam & aquam in
 deorû numero reponebant. Dei autem fi-
 lium Iesum Christum dominum nostrû,
 nec verum hominem ex vera virgine na-
 rum, nec verè tentatum, passum, nec verè
 ab inferis excitatum esse tradebant. Ac
 Magorum quidem talis disciplina & do-
 ctrina erat, ea que Persarû animos magna
 ex parte imbuerât, aut potius infecerant.
 Simon autem & Iudas tum Persidis fi-
 nes arrigerunt, cum Xerxis regis Ba-
 byloniorum exercitus, cui Varada dux
 præerat, contra Indos, qui Persidis fines
 inuaserant, educebatur. Habebat autem
 in comitatu suo Varada dux haruspices,

Bb 5

ariolos

ariolos & magos, quorum opera & artibus deos consulebat, ut quidnam agendum esset, eorum oracula patefacerent: Cùm verò eo ipso die, quo apostoli venerant, nulla responsa dare possent, coacti sunt ad fanum finitimi oppidi consulendi causa proficisci, ubi daemon respondit deos qui se illis ad prælium properantibus comites præberent, nihil omnino responsi dare posse propterea quòd Dei Apostoli ibi essent, quorum vnus Simon, alter Iudas diceretur. Eos tantã vim à Deo consecutos esse, ut nullus Deus illis præsentibus loqui audeat. Varada dux diligenter conquisi os apostolos ad se adducendos curauit, præsentibus que rogauit, unde, & qui essent, qua que eorum aduentus causa esset. Simon si genus quæreret, Hebræos se ac fratrem esse respondet, si cõditionem: IESV Christi seruos: si causam tanti itineris: illius omniumque salutis causa venisse, ut relicto simulacrorum errore, Deum qui in caelis esset, possent cognoscere, Negat ille sibi tum ocium esse plura ab eis de his rebus audiendi, quod Indi ascitis socijs Medis in Persidem impetum fecissent. Itaque eos se cùm victor redisset, studiosius auditurum esse dixit. Iudas contra confirmabat consentaneum esse.

esse iam in animo ipsius notitiam aliquam illius imprimi, cuius ope & auxilio vel victoriam obtineret, vel certè eos qui defecissent, pacatissimos redderet. Quæ Iudæ oratio fecit, vt Varadæ duci veniret in mentem qd direspondissent: Itaque eos rogauit, vt quoniã dissipatij nihil illis præsentibus respondere ausi essent, ipsi quem belli euentum & exitum habiturus esset, prædicarent. Simon se ac fratrem illis præstantiam facultatē respondendi dare dixerunt, quò facilius eorum errorem quos futura prædicere putaret, corrigere posset. Cumque ille vnum hoc se optare, vt loquerentur, dixisset, apostoli eis potestatem Christi nomine fecerunt. Illi autem graue ac diuturnum bellum futurum esse dixerunt, & ex vtraque parte magnum militum numerum interfectum iri. Quæ illorum orationis sum Apostolis mouit tantum. vt Varada eos accusarit qd in tanto metu suo ipsi tamen rideret. Apostoli merum illius depulsam esse dixerunt, quòd secum in eam prouinciam pacem inuenissent. Itaque si eo die longius minime prorederetur, postridie eos quos præmisisset redituros esse cum Indorum legatis, qui & loca capta redderent, & ad conditiones pacis quas vellet, Indos descensuros nunciarent.

Pontifices eodem modo in risum soluti
 ducem admonuerunt, vt ne ignotorum
 & externorum hominum plus apud eum,
 quam deorum valeret auctoritas. Illos e-
 nim fallendo loqui aliquid ne speculato-
 res esse videantur, & illum bono esse ani-
 mo iubere, vt dum minus cautus esset, pos-
 set nec opinato circunueniri, & opprimi.
 Deos autem veros esse, dedisseque re-
 sponsum eiusmodi quod ipsum admone-
 ret vt prouideret. Simon externos, igno-
 tos & egentes se ac fratrem fateri: sed tamē
 cum ipsi non mensē vnū expectandum
 esse censuerint, verū vnū diem, eum-
 que posterum quo euentura ea essent quae
 ipsi praedixissent, non id longū aut mole-
 stum videri debere. Pontifices tum furere,
 ac dicere, Quid? inter aureas & gemmis
 distinctas vestes, inter purpuram & au-
 ro textas tunicas, deos patrios mentiri
 posse? quamprimum eam deorum iniu-
 riam omni supplicio vindicari oportere.
 Varada cum hoc mirum videri dixisset,
 quod externi & ignoti homines tam con-
 stanter asseuerarēt, quod ab oraculis deo-
 rum discreparet, illique eum hortaren-
 tur, vt Apostolos in custodiam trade-
 ret, ne fugerent. At vero, inquit non ijs
 solum, sed vos etiam in custodia eritis,

VTIC-

vt rerum exitus doceat, vtrorum testimo-
 nium sit verius. Tum videbitur, vtri ho-
 noribus merito affici. vtri supplicijs de-
 beant. Postero die hora tertia ea omnia
 acciderunt quæ Apostoli prædixerant. Ita-
 que dux ignem excitari iussit, in quem vi-
 ui pontifices conijcerentur: quòd cum A-
 postolis nunciatum esset, se ad illius pe-
 des miserunt, ab eo petentes ne id faceret,
 ne ipsi qui salutis hominum causa venis-
 sent, vt mortuos ab inferis excitarent, vi-
 uos occidere viderentur. Mirari se tum di-
 xit dux, quod pro illis precatores accede-
 rent, qui nihil aliud egissent per præfectos
 & tribunos pretio etiam adiecto. nisi vt
 ipsi viui exurerentur. Apostoli autem
 cum disciplinæ nostræ instituta postula-
 re dicerent, vt non solum malum pro ma-
 lo non referrent, sed etiam bonum pro ma-
 lo, hoc ille ab eis contendit, vt vel hoc pa-
 terentur, omnes eorum facultates sibi tri-
 bui. Tum censa sunt bona omnium, quo-
 rum quisq; quoque mense de fisco libram
 vnã capiebat, cum centum viginti pon-
 tifices templorum essent præter eum, qui
 principatum obtinebat, cui quadruplum
 pendebatur. Adduxit postea dux ad regem
 Apostolos, eosq; Deos esse dixit, specie ac
 figura hominum, eiq; exposuit ea omnia.

Bb 7

quæ

490 B. SIM. ET IVD. VITA
quæ accidissent, victoriam pontificum in-
faniam eorum in pontifices misericordiã
& charitatem singularẽ, quanta in eis ef-
flet diuitiarum despiciẽtia & cõtemptio,
quod cum facultates pontificum eis vellet
tradere, ipsi sibi quidquã possidere in ter-
ra nefas dicerent: esse enim eorũ possessio-
nem æternam in celo, vbi regnaret im-
mortalitas. Itaque eos dicerẽ se non posse
vllatione auitũ accipere, vel argentum,
vel domos, vel p̃dia, vel seruos, vel ancil-
las, quippe cum hæc omnia terrena sint &
moriẽtem hominem non sequantur, Hoc
etiam addidit, cum eos admoneret, vt vel
pauillum acciperent quod essent exteri
& egẽtes, se egentes esse negasse, quod di-
uitias cælestes haberent. Quin etiam eos
ipsi hoc consilij dedisse exposuit, si celsum
sibi saluti esse vellet, erogaret debilibus,
largiretur viduis & pupillis, conferret in-
egẽtes & ægros, multaque alia quæ ab eis
didicerat, regi exposuit. Interea Zaroës
& Arphaxatius magi, de quib. initio mul-
ta dixi, quia adertant cum hæc Varada de
Apostolis regi narraret, coniurasse eos cõ-
tra Deum & regnum illius dixerũt, quod
vt verum esse intelligeret, prohiberet
eos loqui, nisi antè Deos adorassent.
Cumq; Varada Apostolorũ patrociniũ
sulcer

suscepisset, magisq̄ diceret vt facerent, si
 auderent, artibus suis, vt deos Babylonio-
 rum adorarent: illi contenderunt ab eo,
 vt si quid possent experiri vellet, accersiri
 iuberet homines qui plurimum dicendo
 possent: tum fore, vt omnino muti redde-
 renrur. Placuit conditio, homines accer-
 suntur, qui & copia dicendi, & disputandi
 acumine præstabāt. Cumq̄ magi illi (huic
 aut spectaculo rex, dux, clarissimiq̄ Baby-
 lonij interfuerunt) primi verba fecissent,
 repente illi disertissimi homines ita muti
 effecti sunt, vt ne nutu quidem quod ver-
 bis non poterant, significare possent.

Quod cum regi mirum videretur, magi
 paulò post ei exponunt, se tam disertis vi-
 ris illius ita loquendi potestatem facere,
 vt tamē se ipsi penitus loco mouere non
 possent. Quò facilius nos, inquit, ex nu-
 mero deorū esse intelligas. Nec verò hoc
 vnum se facturos, sed hoc etiam vt inter
 illis mouendi se loco facultate ipsorum
 nutu & voluntate concessa, apertis ocu-
 lis nihil cernerent: vtrunque horum re-
 gis ducisque animis terrorem stuporem-
 que tantum iniecit, vt & ipsi quod con-
 trà dicerent, non haberent, & amici eorū
 a seuerarent, non esse illorum vim tan-
 tam quantam cernerent, cōtemnendam.

caip.

ne ipsis idem, quod ijs quos viderent, magorum artibus contingeret. Dux qui Apostolos charos haberet, hæc omnia eis exposuit, quæ cum audissent, ab eo contendunt, ut eloquentes illos homines, ad se prius adducerent, quam ad magos, ut eodem certaminis genere dimicarent. Sic enim, perspecturum eum, quam imbecillia sint vanitatis arma si cum veritate congregiantur. Dux hac apostolorum oratione adductus, viros illos qui summa dicendi facultate præditi erant adit, eisque narrat quantam molestia affectus esset ex ea ignominia & infamia quam superiore certamine suscepissent. Itaque ex eo tempore nihil aliud à se actum esse, nisi quemadmodum maculam illam obliterare & delere possent. Neque verò se antè destitisse, quam excogitarit quod huic malo remedium afferret. Esse enim homines à se inuentos, quorum præceptis instructi, facile magos vincerent. Gratias illi maximas. Varade cum se ad illius pedes abiecissent, egerunt, eumque rogarunt, ut rem maturare vellet. Producit ille Apostolos, quos cum illi sordidis vestibus indutos aspexissent, eos ferè contemserunt, ac pro nihilo putarunt. Simon qui hoc ex vultu eorum intelligeret, ferè dixit fieri ut in aureis

reis & argenteis thecis res minimi pretij
recondatur, cōtraq; vt in ligneis, pateræ,
scyphi, candelabraq; aurea gemmisq; di-
stincta reponantur. Solere etiam vasa pul-
cherrima in quibus acetum sit, contemni,
dolia verò vini præstantissimi plena, quā-
quam aspectui ingrata essent, tamen ho-
mines saporis & saporis sensu ita afficere
vt degustare velint, nec eos de aspectu qui
offendit, sed de sapore tantum cogitare.
Itaque omnes qui alicuius rei cupiditate
ducantur, non magnopere de eo in quo in-
clusa sit laborare, dūmodo re ipsa pfruan-
tur. Nihil ergo esse quod eos habitus ipso-
rum seruilis offenderet, cū sintus laterēt
ea, quæ facere possent, vt & gloriam & vi-
tam consequerentur sempiternam. Om-
nes enim homines iisdem parentibus na-
tos esse, eos cū à Deo in loco amœno, in
quo tantum vitæ nullus morti locuserat,
collocati essent, consilio impulsuq; an-
geli, qui hominis felicitati tantæ inuide-
ret, legem quam à Deo acceperant, vio-
lasse, ob eamque causam seruos eius effe-
ctos esse, cui parere voluissent. Hinc fa-
ctum esse, vt ex illo tam amœno fortuna-
toq; loco in hanc terram tanquam in exi-
lium quoddam expulsi sint. Ipsos autem
atq; eorū posteros, quanquā in hoc quasi

exitum missi essent, tamen nō neglectos
 esse à Deo, sed tam charos habitos, vt si
 Deum effectorem solum colere venerari-
 que velint, nihil eis angelus ille nocere &
obesse possit. Egisse tamen hoc inimicum
 illum angelum, vt homo à conditore suo
 desciscens, idola coleret, elementa ado-
 raret, lignumq; quod ipse dolauerat Deū
 suum appellaret. Hunc autem errorem
 illum in hominibus ob eā causam fouere,
 vt eos imperio suo dominatuq; cohibeat
 eisq; arbitrato suo abutatur. Itaq; illum
 fecisse magorum suorum artibus, vt ipsi
 quandiu voluisset, primum tacerēt, dein-
 de oculorū munere non fungerentur, po-
 stremo vt moueri loco nō possent. Quod
 si idolorum cultum repudiaturos se esse
 promitterēt & cum qui solus esset **DEVS**
 veneraturos atq; adoraturos, fore vt ipsi
 manus capitibus eorum imponent, &
 Christi signū in eorum frōtibus imprime-
 rēt, quibus illi reb, & quasi armis instru-
 ti, nisi magos refellerent, ac superarent,
 falsa omnia & futilia quæ ab ipsis asserere-
 rēt, crederēt. Omnes rum se ad Apосто-
 lorum pedes miserunt, pollicitique sunt si
 impedirent quò minus magi nihil ipsis
 obesse possent, fore, vt ab idolis discede-
 rēt, Apostolicam Deū orassent, vt magis

quan-

quanta posset ostenderet quemadmodum
 Zambri & Mambri ostendisset, illosque qui
 religionem fidemque ipsius se accepturos
 pollicerentur, tanta constantia & fortitu-
 dine armaret, ut omnes prepotentem eum cog-
 noscerent, eos ad regem abire permisit. Magi
 eodem venerunt: qui cum maxime cona-
 rentur idem quod antea facere non potue-
 runt. Prouocabant etiam illi, quos pridie vi-
 cerant, ut si possent eadem agerent, illi cum
 nihil aliud possent, serpentum ingentem
 vim excitarunt, Accersendos omnes Aposto-
 los censent. In primo aduentu suo coges-
 ferunt in pallatia sua serpentes, quas, in ma-
 gos concitarunt, ita tamen, ut morderi il-
 los ab eis tantum sinerent, non moribus
 etiam interfici. Itaque rex ceterique omnes
 agebant cum Apostolis, ut serpentium mor-
 sibus eos necari sinerent. Illi vero missos
 se esse, non ut a vita quenquam in mortem
 precipitem darent, sed ut omnes ad vitam a
 morte reuocarent. Proinde Christi nomi-
 ne serpentibus imperarunt, ut veneno quod
 in corpore magorum diffuderant collecto,
 loca sua repeterent. Iussu autem eorum ita
 abierunt, ut maiorem cruciatum fugen-
 do veneno, quam infundendo, magis sen-
 tirent. Liberatos apostoli monuerunt, ut
 scripturam audirent, quae diceret, cum qui

alteris

alteri foueam pararet, in eam priorem ca-
surum. Eos quidem ipsis mortem para-
uisse, se contra Christum rogasse, vt eos à
morte seruaret: neq; hoc solum, sed cum
id sceleribus eorum deberetur, vt multos
annos ex serpentum morsu ac vulneri-
bus laborarent, se tamen impetrasse, vt
tertio die pristinam valetudinem recupe-
rarent. Eos fortassis ab impietate disces-
suros, cum Dei voluntatem in se expert-
rentur. Sic enim illos triduū illud ob eam
causam excruciaci velle. vt eos errorum
scelerumq; suorum poeniteret. Ita admo-
nitos domum duci iusserunt. Illi autem
triduo illo nec cibum, nec somnum cape-
re potuerunt, sed sensu doloris coacti,
nullum finem vociferandi clamandi que
fecerunt. Iamq; spes salutis omnis propè
adempta erat cum Apostoli venientes, ita
eos allocuti sunt, Deum coacta seruitia
respuere, itaq; salui & incolumes ita sur-
gerent, vt si vellent, se à malo ad bonum
conuerterent, tenebrisque relictis lucem
sequerentur. Illi autem in perfidia errore-
que perstantes, quemadmodum Matthæi
Apostoli, sic horum conspectum fugerūt,
vniuersamq; Persidem peragrantes, om-
nium qui idola colebant, inuidiam & o-
dium in eos concitarunt. Apostoli regis

alio-

aliorumque rogatu Babyloniae diu com-
 morati sunt, cum interea miris operibus
 editis, curandis morbis omnium innume-
 rabiles ad Christi religionem traduxerunt.
 Post autem peragrata vniuersa Perside ad
 urbem quaedam, Sunirum nomine perue-
 nerunt. In ea magi pontifices admonue-
 runt, venturos esse duos Hebraeos, qui il-
 lorum Deos & ipsi contemnerent, & alijs
 contemnendos relinquendosque censerent,
 quod si obtinerent fore ut ipsi sine hono-
 re, sine gloria, sine re viuerent. Apostoli
 cum eo venissent, a ciue quodam cui no-
 men Semai erat, quemque primo suo ad-
 uentu Christi religione ac fide imbuerat,
 hospitio accepti sunt. Quod ut primum
 pontifices rescuerint, omnes eum cum po-
 pulo quem concitassent, venerunt. Semi-
 niq; imperarunt, ut inimicos Deorum suo-
 rum produceret, ac si cum eis non sacrifi-
 caret, Deosque coleret, se illum ac domum
 ipsius cum eis incensuros esse minati sunt.
 Comprehenduntur Apostoli, & ad tem-
 plum Solis deducuntur. Illi cum in pri-
 mo etiam templi aditu essent, daemones
 per eos homines in quibus erant, clama-
 re coeperunt, quid eis cum ipsis rei esset,
 cum Apostolos Dei viui eos appellassent
 se enim aduentu eorum exuri, Erat in ea
 templi

templi

398 B SIM. ET IVD. VITA.

templi parte quæ ad orientem, pertinebat, cuius fufilis ex auro, in quo sol cum radijs fufilis ex auro erat collocatus. Ex altera parte stabat Luna fufilis ex argento, cum curru boum fufili ex argento. Hos vt colerent Apostoli pontifices cum magis duobus quos fugisse dixi, & populo cogebant. Interea Apostoli inter se Hebraico sermone colloquebantur: prior Iudas cernere se Iesum dixit, à quo vocarentur. Simon eundem se etiam iam diu videre dixit, angelum enim sibi cum oraret, hoc prædixisse. se utrumque emissurum è templo, ac tum denique templum casurum, cuius ruina illi omnes opprimerentur. Setamen orasse, ne ita fieret, quòd nonnulli fortasse Deum relictis idolis secuturi essent. Hæc dum illi Hebraico, vt dixi, sermone inter se colloquuntur, angelus eis se ostendit, eisque potestatem alterutrum eligendi fecit, vt vel vnus aliquis eorum qui aderant interiret, vel ipsi martyres ad Christum migrarent. Illi Deum se orare responderunt, vt pro sua misericordia eximiaque bonitate & illis ignosceret, & se ad coronam martyrij perduceret. Hæc cum soli apostoli & vidissent, & audissent, eos pontifices Solem & Lunam colere cogebant. Ipsi vero iudicio silentio, Solem & Lunam seruos Dei

Dei

DEI esse scire professi sunt, qui tamen in
 caelo essent collocati. Itaque eos non sine
 iniuria, in templo includi, quos in caelo
 collucere ab orbe condito constaret. At-
 que ut intelligerent non Solem & Lunam
 in simulacris inesse, sed daemonia, ipsi im-
 peraturos se daemonibus professi sunt, ut
 ex simulacris exirent, atque ea commi-
 nuarent. Hæc inter eos officia diuisa sunt,
 ut vno eodemq; puncto temporis Simon
 daemoni qui in Solis, Iudas ei qui in Lu-
 nae simulacro inclusus erat imperaret.
 Quod cum ab eis factum esset, statim
 duo Aethiopes nigri, nudi, horribilique
 specie visi sunt ingredi, qui simulacris
 in frustra concisus, cum magno clamore
 abierunt. Hoc cum molestè acerbeque
 ferrent pontifices, impetu facto Apосто-
 lo interfecerunt. Ea ipsa hora cum sum-
 ma esset letentia & tranquillitas repen-
 te templum illud de caelo tactum tres in
 partes disseissum est, magi autem etiam
 de caelo tacti sunt, cum nullam speciem
 nisi prunarum eorum corpora gererent.
 Xerxes autem rex non ita multo post de
 pontificibus supplicium sumpsit, Apo-
 stolorum verò corpora Babyloニア trans-
 ferenda curauit, eisq; templum miro
 magnificoq; opere exa edificauit. Hæc ex
 veteri

600 B. MATTHIAE VITA.

veteri quodam Cormœriacenæ biblio-
thecæ volumine descripsi, quæ auctor va-
cans nomine ex Africani veteris scripto-
ris libris se exscripsisse confirmat,

BEATI MATTHIAE
APOSTOLI VITA, IO.

A CHIMO PERIONIO

Benedictino Cormœria-
ceno auctore,

MAthias Christi Apostolus, Bethle-
mitanus ex tribu Iuda originem
habuisse dicitur. Is quemadmo-
dum ex libro Lucae, qui Acta Apostolorum
in scriptus est, intelligi potest. Christum
ab initio doctrinæ, ac prædicationis secu-
tus, nunquam ab eo postea discessit: nec
tamen unquam cum cæteris ex communi dis-
cipulorum numero ad apostolicæ digni-
tatis arcem elatus est, sed in locum Iudæ
qui magistrum discipulus prodidit ac ven-
didit, post CHRISTI ascensum successit.
Quod quemadmodum euenerit aut factum
sit, quoniam ad eius laudem pertinet, non
erit alienum exponere. Cum Christus Apo-
stolis spectantibus in cælum ascendisset,
apostolique & alij qui unquam aderant Hiero-
solymanam domum in qua habitabant, re-
diissent, non ita multo post Petrus Apo-
stolus

stolus surgens, omnes qui circumstabant numero ferè centum & viginti condiscipulos conuenit, his verbis, Scripturam impleri oportere, quam Spiritus sanctus ore Dauidis prædixisset de Iuda, qui dux fuisset eorum, qui IESVM CHRISTUM comprehenderant. Eum quidem eundem gradū honoris adeptum esse, quem ipsi consecuti essent, sed præmium scelere dignissimum consecutum esse eiusmodi, vt suspensus medius crepuerit, diffusis intestinis omnibus, Idque omnibus. Hierosolymitanis ita compertum exploratumque fuisse, vt ager lingua eorum Ager sanguinis nominaretur. Scriptum enim esse in libro Psalmorum. Fiat domicilium eorum desertum, nec sit qui in eo habitet: episcopatumque eius alter accipiat. Proinde in eius locum sufficiens cooptandumque esse vnum ex ijs, qui semper CHRISTUM vnà cum ipsis iam ex eo tempore secuti essent, cum à Ioanne baptizatus esset, ad eum quòd in cælum ascendisset, qui vnà cum eis palam ac publicè CHRISTVM à mortuis excitatum esse testificaretur. Hæc Petri oratione cæteri adducti duos constituerunt ac proposuerunt, Iosephum qui Barsabas diceretur, & Mathiam de quo dicimus: orauerunt-

602 B. MATTHIAE VITA:

que Deum in commune ut doceret ac patefaceret, utrum eorum vellet in Iudæa locum succedere. Cumque eis sortes dedissent, Matthias sorte Apostolus electus est. Nec vero hoc gradu honoris indignum hoc præstitit. Nam cum in partitione provinciarum Iudæa è nutu diuino obtigisset, multos partim doctrina partim vita, quam integerrimam ageret, partim miris inusitatisque operibus, quæ in ægrotorum morbis profligandis ederet, ad Christianam religionem fidemque traduxit. Quod cum Iudæi, quos ad sanam mentem à praua deducere non potuit, acerbè ferrent, eum ad Pontificem pertraxerunt, doctrinamque ac religionem ei ut crimen obijcere cœperunt. Ille magna fiducia præsentique animo fretus, hoc statim respondisse dicitur, ea quæ ipsi ut probra & crimina obiectarent, non longam desiderare orationem, Christianum enim esse, non criminofum esse, sed gloriosum. Cumque Pontifex ex eo quasi uisset, si tempus pœnitentiæ daretur, mutarene consilium vellet: Deus, inquit, prohibeat, ne à veritate quam semel inueni ac secutus sum, aliquando quasi transfuga deficiam. Tum concitati populi furore Pontifex præter priuatum odium
impul-

ERIONIO AVCT. 605

impullus, eū sententia sua lapidibus primo obruendum, deinde securi feriendum esse pronunciauit. Duo autem testes quos subornauerant, primi in eum lapides iaculati sunt. Ille verò lapides testimonij causa vt secum sepelirentur, rogauit: sic

beatus Apostolus ad **CHRISTUM**

migrauit **VII Kalend. Mar**

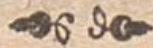
tij. Eius autem corpus

ex Iudæa Romam

primū, deinde

Roma

Treniros translatum esse dicitur.

Cc 2

INDEX